

Bank Polski

Raport Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za I kwartał 2016 roku

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od	okres od	okres od	okres od
	01.01.2016 do 31.03.2016	01.01.2015 do 31.03.2015	01.01.2016 do 31.03.2016	01.01.2015 do 31.03.2015
Wynik z tytułu odsetek	1 853 195	1 670 738	425 445	402 694
Wynik z tytułu prowizji i opłat	635 445	679 150	145 881	163 694
Wynik z działalności operacyjnej	794 410	802 398	182 376	193 400
Zysk brutto	797 728	810 913	183 137	195 453
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	637 968	635 762	146 461	153 236
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	638 590	647 181	146 603	155 989
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	0,51	0,52	0,12	0,12
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	0,51	0,52	0,12	0,12
Dochody całkowite netto	769 946	649 285	176 759	156 496
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	5 323 287	1 679 474	1 222 087	404 800
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(3 650 365)	(880 140)	(838 028)	(212 138)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	(199 003)	(962 008)	(45 686)	(231 871)
Przepływy pieniężne netto	1 473 919	(162 674)	338 373	(39 209)

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	stan na	stan na	stan na	stan na
	31.03.2016	31.12.2015	31.03.2016	31.12.2015
Aktywa razem	267 090 768	266 939 919	62 573 978	62 639 897
Kapitał własny ogółem	31 034 859	30 264 913	7 270 841	7 101 939
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	31 053 874	30 283 285	7 275 296	7 106 250
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000	292 850	293 324
Liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	24,83	24,21	5,82	5,68
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	24,83	24,21	5,82	5,68
Łączny współczynnik kapitałowy	15,44%	14,61%	15,44%	14,61%
Tier 1	26 107 691	24 608 318	6 116 505	5 774 567
Tier 2	2 475 197	2 483 126	579 889	582 688

WYBRANE JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od	okres od	okres od	okres od
	01.01.2016 do 31.03.2016	01.01.2015 do 31.03.2015	01.01.2016 do 31.03.2016	01.01.2015 do 31.03.2015
Wynik z tytułu odsetek	1 788 784	1 626 556	410 658	392 045
Wynik z tytułu prowizji i opłat	578 569	616 899	132 824	148 690
Wynik z działalności operacyjnej	806 472	817 369	185 145	197 009
Zysk brutto	806 472	817 369	185 145	197 009
Zysk netto	660 138	646 826	151 550	155 903
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	0,53	0,52	0,12	0,12
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	0,53	0,52	0,12	0,12
Dochody całkowite netto	803 333	681 636	184 424	164 293
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	5 201 190	1 538 709	1 194 056	370 872
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(3 489 840)	(997 473)	(801 175)	(240 419)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	(255 845)	(810 574)	(58 735)	(195 371)
Przepływy pieniężne netto	1 455 505	(269 338)	334 146	(64 918)

WYBRANE JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE	w tys. PLN		w tys. EUR	
	stan na	stan na	stan na	stan na
	31.03.2016	31.12.2015	31.03.2016	31.12.2015
Aktywa razem	262 311 532	262 380 030	61 454 300	61 569 877
Kapitał własny ogółem	31 021 220	30 217 887	7 267 646	7 090 904
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000	292 850	293 324
Liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	24,82	24,17	5,81	5,67
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)	1 250 000	1 250 000	1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	24,82	24,17	5,81	5,67
Łączny współczynnik kapitałowy	16,27%	15,28%	16,27%	15,28%
Tier 1	26 339 212	24 820 848	6 170 746	5 824 439
Tier 2	2 415 053	2 428 511	565 798	569 872

Wybrane pozycje sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów:

- pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych – kurs liczony, jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego z trzech miesięcy okresu zakończonego dnia 31 marca 2016 roku i 31 marca 2015 roku: 1 EUR = 4,3559 PLN i 1 EUR = 4,1489 PLN,
- pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs średni NBP na dzień 31 marca 2016 roku: 1 EUR = 4,2684 PLN, na dzień 31 grudnia 2015 roku: 1 EUR = 4,2615 PLN.

Bank Polski

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2016 ROKU

Komentarz Zarządu do wyników Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za I kwartał 2016 roku

SPIS TREŚCI

1.	Podsumowanie I kwartału 2016 roku.....	3
2.	Uwarunkowania zewnętrzne.....	4
3.	Wyniki finansowe I kwartału 2016 roku.....	13
3.1.	Komentarz do wyników finansowych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	13
3.2.	Komentarz do wyników finansowych PKO Banku Polskiego SA	18
4.	Działalność Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	20
4.1.	Działalność biznesowa PKO Banku Polskiego SA	20
4.1.1.	Segment detaliczny PKO Banku Polskiego SA.....	20
4.1.2.	Segment korporacyjny i inwestycyjny PKO Banku Polskiego SA	26
4.2.	Udziały w rynku kredytów i depozytów	29
4.3.	Działalność spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	30
4.4.	Nagrody i wyróżnienia	32

1. Podsumowanie I kwartału 2016 roku

W I kwartale 2016 roku sektor bankowy funkcjonował w warunkach niższej dynamiki wzrostu gospodarczego oraz historycznie niskich poziomach stóp procentowych, przy utrzymującym się osłabieniu polskiej waluty. Sytuację na rynku kredytowo-depozytowym kształtowała korzystna sytuacja na rynku pracy. Poziom popytu krajowego wspierany był przez deflację, zwiększającą realną siłę nabywczą gospodarstw domowych.

W I kwartale 2016 roku PKO Bank Polski SA („Bank”) kontynuował zrównoważony rozwój, skupiony na podniesieniu jakości obsługi klienta poprzez zwiększenie innowacyjności oferowanych produktów i kanałów dystrybucji. Bank podejmował również ważne projekty, które stawiają podwaliny pod dalszy dynamiczny rozwój biznesowy.

PKO Bank Polski SA jako pierwszy bank włączył się w rządowy program „Rodzina 500 plus”, dzięki czemu klienci Banku mogli w wersji elektronicznej złożyć wniosek o świadczenie z programu „Rodzina 500 plus”. PKO Bank Polski SA wprowadził też do oferty rachunek na preferencyjnych warunkach dedykowany klientom korzystającym z programu.

Kolejnym przejawem zaangażowania Banku w budowę e-państwa było podpisanie porozumienia z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, dzięki któremu klienci Banku będą mogli założyć profil na Platformie Usług Elektronicznych (PUE) ZUS z poziomu serwisów bankowości iPKO lub Inteligo.

Na mocy porozumienia zawartego między konsorcjum PKO Banku Polskiego SA i Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. („eService”) a Poczta Polska SA („Poczta”) klienci Poczty uzyskają możliwość płatności kartą za usługi Poczty. Dzięki terminalom płatniczym dostępne będą również usługi wypłaty gotówki oraz doładowań telefonów komórkowych.

W lutym 2016 roku minęła pierwsza rocznica wprowadzenia na polski rynek systemu płatności mobilnych BLIK, który powstał na bazie płatności IKO. BLIK to uniwersalna forma realizacji płatności oraz wypłaty gotówki z bankomatów bez użycia gotówki czy karty płatniczej, zbudowana przez PKO Banku Polskiego SA wspólnie z bankami partnerskimi i Krajową Izbą Rozliczeniową. Po pierwszym roku działalności BLIK umożliwiał dokonywanie płatności w ponad 132 tys. urzędów i w ponad 27 tys. sklepów internetowych w całej Polsce, a także dawał możliwość wypłacania pieniędzy z około 14 tys. bankomatów. W tym czasie z BLIK skorzystało ponad 1,6 miliona użytkowników.

W I kwartale 2016 roku PKO Bank Polski SA wzbogacił aplikację mobilną IKO o nowoczesną technologię płatności zbliżeniowych HCE (Host Card Emulation), której wdrożenie zostało nagrodzone eDukatem jako „Wydarzenie roku świata bezgotówkowego”.

W 2016 roku Bank umocnił pozycję lidera w zakresie usług dla samorządów poprzez podpisanie umowy na kompleksową obsługę budżetu województwa podkarpackiego i jego 23 jednostek organizacyjnych. Łącznie Bank obsługuje 6 województw.

Działania podejmowane przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA w I kwartale 2016 roku pozwoliły na osiągnięcie wysokich wyników finansowych, dzięki czemu Grupa Kapitałowa umocniła swoją pozycję wśród największych instytucji finansowych w Polsce.

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2016 ROKU

	1 kwartał 2016	1 kwartał 2015	Zmiana r/r
Zysk netto	638,6 mln PLN	647,2 mln PLN	-1,3% (r/r)
Wynik na działalności biznesowej*	2 685,4 mln PLN	2 580,7 mln PLN	4,1% (r/r)
Wynik odsetkowy	1 853,2 mln PLN	1 670,7 mln PLN	10,9% (r/r)
Wynik z prowizji	635,4 mln PLN	679,2 mln PLN	-6,4% (r/r)
Koszty administracyjne	(1 360,5) mln PLN	(1 404,8) mln PLN	-3,2% (r/r)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(148,4) mln PLN	- mln PLN	x
Wynik z tytułu odpisów	(382,2) mln PLN	(373,6) mln PLN	2,3% (r/r)
ROA netto	1,0 %	1,3 %	-0,3 p.p.
ROE netto	8,8 %	11,5 %	-2,7 p.p.
C/I	57,0 %	49,4 %	7,6 p.p.
Marża odsetkowa	3,1 %	3,4 %	-0,3 p.p.
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości	6,6 %	6,8 %	-0,2 p.p.
Koszt ryzyka	-0,7 %	-0,9 %	0,2 p.p.
Łączny współczynnik kapitałowy	15,4 %	13,1 %	2,3 p.p.

* Wynik na działalności biznesowej rozumiany jako wynik z działalności operacyjnej bez uwzględnienia ogólnych kosztów administracyjnych, podatku od niektórych instytucji finansowych oraz wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Wypracowany w I kwartale 2016 roku zysk netto Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wyniósł 638,6 mln PLN, co oznacza spadek o 8,6 mln PLN w relacji do wyniku roku poprzedniego. Osiągnięty poziom zysku netto był determinowany przez:

- 1) wynik na działalności biznesowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, który osiągnął poziom 2 685,4 mln PLN (+4,1% r/r), głównie na skutek:
 - wzrostu wyniku odsetkowego o 10,9% r/r, zrealizowanego dzięki istotnej obniżce kosztu finansowania,
 - spadku wyniku prowizyjnego (spadek o 6,4% r/r), głównie z tytułu ubezpieczeń i operacji na papierach wartościowych,
- 2) spadku kosztów działania związanych ze spadkiem kosztów rzeczowych i amortyzacji, przy wzroście kosztów świadczeń pracowniczych,
- 3) wprowadzenia od lutego 2016 roku podatku od niektórych instytucji finansowych („podatek bankowy”), co przełożyło się na dodatkowe obciążenie wyniku w wysokości 148,4 mln PLN.

W efekcie działań podejmowanych w I kwartale 2016 roku Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA:

- utrzymała sumę aktywów na poziomie 267 mld PLN,
- zachowała wysoki udział w rynku kredytów i depozytów na poziomie odpowiednio 17,6% i 17,3%,
- zajmowała pierwszą pozycję na rynku sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób prywatnych¹ posiadając 27,0% udział,
- była największym kredytodawcą dla małych i średnich przedsiębiorstw kredytów z gwarancjami de minimis z 24,2% udziałem w rynku²,
- rozszerzyła ofertę produktów ubezpieczeniowo-inwestycyjnych i majątkowych ubezpieczeń dla klientów,
- od początku roku zwiększyła liczbę obsługiwanych rachunków klientów indywidualnych o ponad 22 tys., umacniając pozycję lidera w tym zakresie,
- umocniła pozycję kapitałową dzięki zaliczeniu do kapitału Tier 1 zysku netto Banku osiągniętego w okresie trzech kwartałów 2015 roku, co przełożyło się na wzrost łącznego współczynnika kapitałowego o 0,8 p.p. w stosunku do końca 2015 roku do poziomu 15,4%.

¹ Dane Związku Banków Polskich

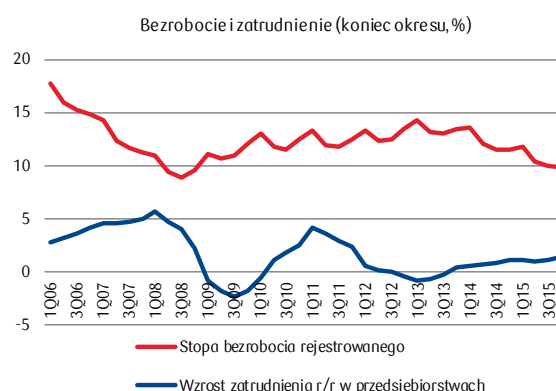
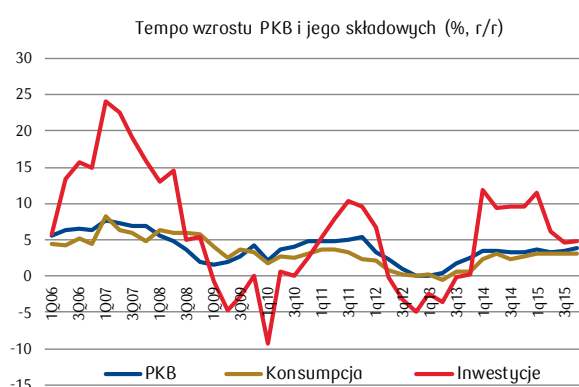
² Zgodnie z danymi przekazanymi przez Centrum Poręczeń i Gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego

2. Uwarunkowania zewnętrzne

Otoczenie makroekonomiczne

Czynniki makroekonomiczne kształtujące gospodarkę krajową w I kwartale 2016 roku:

- **Obniżenie dynamiki wzrostu gospodarczego** – na podstawie miesięcznych wskaźników aktywności gospodarczej za okres styczeń-luty można szacować, że roczny wzrost PKB w I kwartale 2016 roku wyniósł ok. 3,3%, (vs. 3,9% r/r w IV kwartale 2015 roku). Osłabienie wzrostu gospodarczego można wiązać z prawdopodobnym obniżeniem dynamiki inwestycji – głównie inwestycji publicznych po zakończeniu „starej” perspektywy finansowej UE.
- **Korzystna sytuacja na rynku pracy** – stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec marca wyniosła 10,0% wobec 9,8% na koniec IV kwartale 2015 roku, wzrastając w ciągu kwartału wyraźnie słabiej od wzorca sezonowego (zaledwie o 0,2 p.p. vs. 0,6 p.p. przeciętnie w ostatnich 5 latach). Roczne tempo wzrostu wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło średnio 4,0% w styczniu-lutym 2016 roku (wobec 3,3% w IV kwartale 2015 roku), przy średniej dynamice emerytur i rent pracowniczych w styczniu-lutym 2016 roku na poziomie 3,3% r/r (wobec 3,1% w IV kwartale 2015 roku), co przy lekkim obniżeniu wskaźnika inflacji CPI wpłynęło na przyspieszenie wzrostu realnego dochodu gospodarstw domowych.
- **Utrzymująca się deflacja** – inflacja CPI wyniosła w marcu 2016 roku -0,9% r/r vs. -0,5% r/r na koniec 2015 roku, przy spadku inflacji bazowej (-0,2% r/r vs. 0,2% r/r w grudniu 2015 roku). Procesy cenowe w Polsce pozostają pod znacznym wpływem czynników globalnych (ceny surowców i żywności oraz odzieży i obuwia) oraz technologicznych (opłaty za telefonię komórkową i telewizję kablową). Duży wpływ na pogłębienie deflacji na początku 2016 roku miał spadek cen ropy Brent (w styczniu przejściowo do 25 USD/b, najniższego poziomu od 2003 roku).
- **Polityka pieniężna bez zmian, mimo zmiany składu Rady Polityki Pieniężnej („RPP”)** – po znacznej zmianie składu (8 nowych członków) Rada Polityki Pieniężnej utrzymała dotychczasową retorykę. Mimo obniżenia ścieżki inflacji w nowej projekcji NBP z marca (o 0,9 p.p. na koniec 2016 roku), podtrzymany został pogląd o braku potrzeby wznowienia obniżek stóp procentowych. Rada wskazywała przy tym na zewnętrzne źródła deflacji i brak jej negatywnego wpływu na gospodarkę, a także oczekiwane odbicie popytu wewnętrznego i inflacji na skutek programu 500+. Rada za najbardziej prawdopodobny scenariusz uważa stabilizację stóp procentowych.

Sytuacja na rynku finansowym

Rynek akcji

Pierwszy kwartał 2016 roku na rynkach akcji rozpoczął się głębokimi spadkami, spowodowanymi pogarszającą się oceną stanu gospodarki światowej, w szczególności chińskiej. Znalazło to odzwierciedlenie w przecenie surowców, a to z kolei wywołało obawy nie tylko o kondycję spółek wydobywczych, ale całej globalnej gospodarki i rynków finansowych. W trakcie I kwartału ceny surowców odbiły w górę, częściowo dzięki nieco lepszym danym z Chin. Lepsze dane z Chin wraz ze złagodzeniem retoryki amerykańskiego banku centralnego pozwoliło rynkom na odwrócenie negatywnego trendu.

Warszawska giełda również zaczęła rok od spadków, do czego przyczyniła się kombinacja czynników lokalnych i globalnych. W kraju przeważały obawy o pogodzenie inicjatyw socjalnych rządu z możliwościami budżetu, wątpliwości odnośnie rozwiązania „problemu frankowego”, a także nieoczekiwaną obniżką ratingu kraju przez agencję Standards&Poor's. W drugiej części kwartału lepsze nastroje na globalnych rynkach finansowych, a także zapewnienia rządu o utrzymaniu prorynkowego kursu gospodarczego, pozwoliły giełdzie złapać oddech i ostatecznie zakończyć kwartał na 5,5%-owym plusie.

Rynek walutowy

I kwartał 2016 roku cechowała duża zmienność zarówno na rynku EUR/USD, jak i EUR/PLN. Eurodolar oscylował między 1,07 a 1,14, a eurozłoty między 4,23 a 4,51. Eurodolar rozpoczął 2016 rok na poziomach zbliżonych do tych z początku grudnia 2015 roku (1,09), gdy Europejski Bank Centralny („EBC”) rozczarował rynki relatywnie małą (w stosunku do wcześniejszych sugestii) skalą poluzowania polityki monetarnej w strefie euro. W okolicach tych poziomów eurodolar utrzymywał się aż do połowy lutego, gdy seria gorszych danych ze Stanów Zjednoczonych Ameryki („USA”) oraz wyraźne spowolnienie koniunktury w Chinach zaczęły podważać wiarę rynku w szybką kontynuację podwyżek stóp procentowych przez Fed, w efekcie czego eurodolar wzrósł w okolice 1,14. Sugestie EBC dotyczące konieczności gruntownego przeglądu dotychczas stosowanych instrumentów polityki monetarnej na kolejnym posiedzeniu w marcu ponownie zbiły kurs EUR/USD do poziomu 1,10. Marcowe posiedzenie EBC, w przeciwieństwie do grudniowego nie rozczarowało skalą poluzowania polityki monetarnej, jednak sugestia prezesa EBC Mario Draghiego, że dalszych obniżek stóp procentowych w strefie euro nie będzie, spowodowały stopniowy wzrost kursu eurodolara, który dodatkowo został wzmocniony wstrzymaniem się Fedu z podwyżkami stóp w marcu. W efekcie do końca marca kurs EUR/USD ponownie powrócił do poziomu 1,14.

Eurozłoty od początku roku znajdował się w trendzie wzrostowym związanym z obawami globalnych rynków finansowych o kondycję rynków wschodzących w związku ze spadającymi cenami surowców naturalnych, spowalniającą gospodarką Chin (największą gospodarką rynków wschodzących) oraz perspektywą dalszego zacieśniania polityki monetarnej w USA. Proces deprecjacji złotego znacząco przyspieszył po zaskakującym obniżeniu ratingu polskiego długu przez agencję ratingową Standard&Poor's, który nastąpił 15 stycznia 2016 roku. W efekcie już po kilku dniach kurs EUR/PLN osiągnął poziom 4,51. Trwająca od połowy stycznia próba ustabilizowania kursu chińskiej waluty i tym samym powstrzymania panicznego odpływu kapitału zagranicznego z Chin oraz podejmowane próby jego interwencyjnego umocnienia uspokoiły sytuację na rynkach wschodzących, dzięki czemu poprawił się również sentyment inwestycyjny wobec złotego, który zaczął stopniowo odrabiać straty. Wyraźne poluzowanie polityki monetarnej przez EBC, pomimo deklaracji zakończenia cyklu obniżek stopy depozytowej w strefie euro oraz brak podwyżek stóp procentowych w USA w marcu, umożliwiło eurozłotemu do końca pierwszego kwartału zejście do 4,24.

Rynek stopy procentowej

W I kwartale 2016 roku wraz ze zmianą składu RPP, pogłębieniem się deflacji i luzowaniem polityki pieniężnej w strefie euro na krajowym rynku nasiliły się oczekiwania na obniżki stóp procentowych. W efekcie ta presja przełożyła się na spadek krzywych dochodowości, a stawki WIBOR3M i WIBOR6M obniżyły się do odpowiednio: 1,67% i 1,74% (spadek o 5 pb. i 3 pb. w porównaniu do grudnia 2015 roku). Na koniec marca 2016 roku kontrakty FRA zdyskontowały w pełni obniżkę stóp NBP o 25 pb. Na rynkach bazowych dominowały spadki rentowności obligacji rządowych, które były efektem:

- dezinflacyjnych impulsów z rynków towarowych,
- obaw o sytuację ekonomiczną państw rozwijających się oraz
- słabszych danych makroekonomicznych publikowanych na początku 2016 roku.

W dalszym ciągu obawy przed zaostrzeniem polityki pieniężnej w USA motywowały do redukcji pozycji w państwach rozwijających się i transferowania środków w kierunku rynków rozwiniętych. Wsparciem dla inwestorów okazała się decyzja EBC, który 10 marca zdecydował się na następujące działania:

- obniżenie stopy depozytowej o 10 pb. do -0,4%, stopy refinansowej o 5 pb. do 0%,
- zwiększenie skali skupu aktywów o 20 mld EUR do 80 mld EUR miesięcznie,
- wprowadzenie nowych operacji TLTRO II oraz
- objęcie programem skupu obligacji korporacyjnych o ratingu inwestycyjnym.

W analizowanym okresie na polskim rynku obligacji skarbowych doszło do spadku rentowności: w sektorze 2-letnim o 13 pb. do 1,45%, 5-letnim o 3 pb. do 2,20% i 10-letnim o 11 pb. do 2,84%. Wyceny papierów o krótszych terminach wykupu wspierały spekulacje nt. możliwości obniżenia stóp procentowych i fakt wykluczenia obligacji skarbowych z tzw. podatku bankowego. W przypadku instrumentów o dłuższych terminach wykupu oddziaływały dwie skrajne siły. Z jednej strony pozytywny wpływ miały spadki rentowności Bundów i US Treasuries, z drugiej negatywny wzrost podaży papierów skarbowych na rynku pierwotnym i obawy o sytuację na rynkach wschodzących.

Sytuacja polskiego sektora bankowego

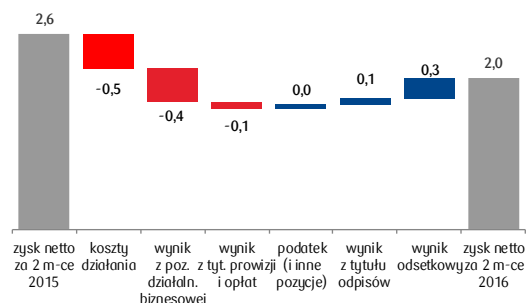
Wynik finansowy

W okresie styczeń-luty 2016 roku zysk netto sektora bankowego spadł o 22,6% r/r do 2,0 mld PLN, na co istotny wpływ miały obciążenia banków związane z podatkiem od aktywów bankowych obowiązującym od lutego 2016 roku. W warunkach niskich stóp procentowych sektor bankowy wypracował wynik odsetkowy o 4,4% wyższy niż rok wcześniej, a dzięki sprzyjającemu otoczeniu makroekonomicznemu, w tym sytuacji na rynku pracy odnotował poprawę wyniku z tytułu odpisów. Jednocześnie w sektorze nastąpił spadek r/r wyniku z pozostałej działalności biznesowej, co mogło być rezultatem m.in. mniej sprzyjających niż w 2015 roku warunków do realizacji zysków ze sprzedaży portfela papierów skarbowych oraz efektu bazy (przychody ze zdarzeń jednorazowych zrealizowanych przez niektóre banki w I kwartale 2015 roku).

Rentowność sektora bankowego ukształtowała się na rekordowo niskim poziomie - ROE za dwa miesiące 2016 roku spadło do 6,8%.

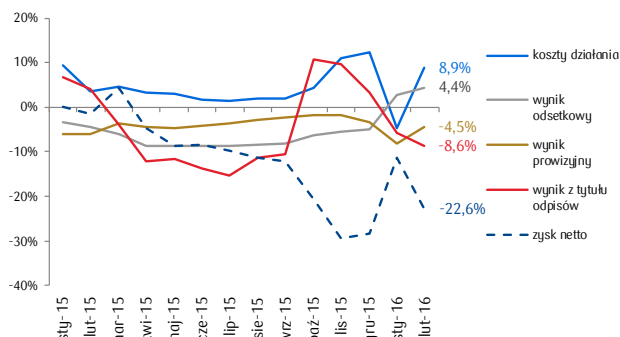
KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2016 ROKU

Wykres 1. Zmiana zysku netto sektora bankowego (mld PLN)

Źródło: KNF, obliczenia PKO Bank Polski SA

Wykres 2. Tempo zmiany głównych pozycji wynikowych sektora bankowego (r/r)

Jakość portfela kredytowego

W warunkach sprzyjającego otoczenia makroekonomicznego na koniec lutego 2016 roku wartość kredytów zagrożonych zmniejszyła się zarówno w porównaniu do końca 2015 roku (-0,7%), jak i w porównaniu do analogicznego okresu 2015 roku (-1,7%) i wyniosła 71,9 mld PLN. Pozytywnie na wartość kredytów zagrożonych wpływało sprzyjające otoczenie makroekonomiczne, a także sprzedaż portfeli niepracujących przez banki (także w kontekście tzw. podatku bankowego i racjonalizacji struktury bilansu).

Na koniec lutego 2016 roku wskaźnik kredytów zagrożonych spadł do 7,4%. Najsilniej poprawiła się jakość kredytów dla przedsiębiorstw – w szczególności małych i średnich firm, przy stabilnym poziomie jakości kredytów mieszkaniowych oraz pogorszeniu jakości portfela kredytów konsumpcyjnych (wzrost o 0,2 p.p. w porównaniu do końca 2015 roku).

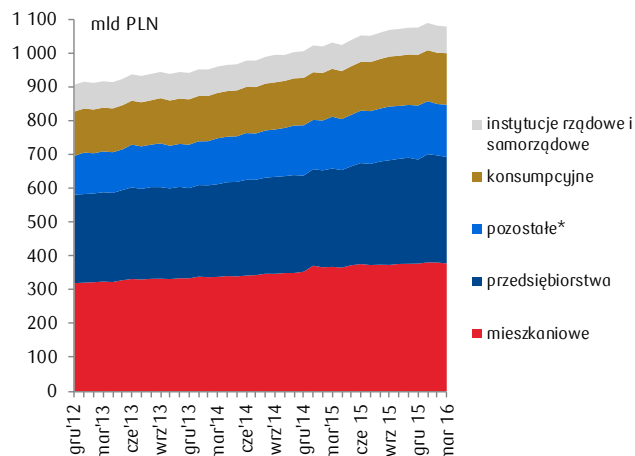
Wolumeny biznesowe i suma bilansowa

Suma bilansowa sektora bankowego na koniec lutego 2016 roku wzrosła do 1 634 mld PLN, tj. o ok. 34 mld PLN w porównaniu do końca 2015 roku, a tempo jej wzrostu utrzymało się na stabilnym poziomie i wyniosło 4,4% r/r (4,4% r/r na koniec grudnia 2015 roku). Na koniec lutego 2016 roku struktura bilansu sektora bankowego pozostawała pod wpływem tzw. podatku bankowego i widocznego efektu optymalizacji bilansu. W okresie styczeń-luty 2016 roku sektor bankowy odnotował znaczący przyrost portfela papierów wartościowych (o ok. 13% w porównaniu do końca 2015 roku), przy widocznym wzroście udziału wolumenu papierów skarbowych w aktywach banków.

W I kwartał 2016 roku sytuację na rynku kredytowo-depozytowym kształtowało m.in. ustąpienie efektu bazy związane ze znaczącym osłabieniem polskiej waluty względem CHF (w styczniu 2015 roku bank centralny Szwajcarii podjął decyzję o zaprzestaniu obrony minimalnego kursu CHF/EUR, co skutkowało gwałtownym umocnieniem kursu CHF oraz silnym osłabieniem PLN względem CHF), przy utrzymującej się wysokiej dynamice depozytów osób prywatnych. W konsekwencji relacja kredyty/depozyty sektora bankowego na koniec marca 2016 roku spadła do 100,1% wobec 103,05% na koniec grudnia 2015 roku.

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2016 ROKU

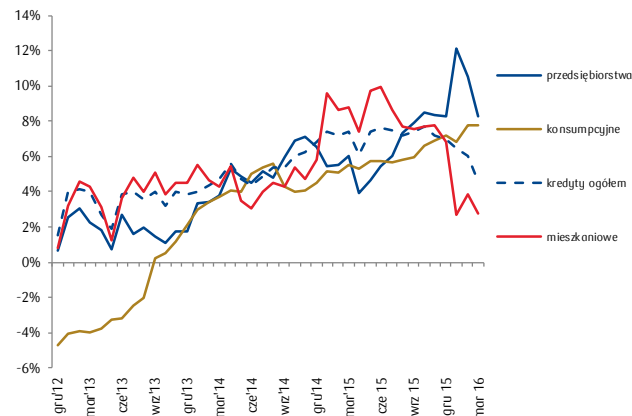
Wykres 3. Struktura kredytów sektora bankowego

* kredyty pozostałe obejmują kredyty dla przedsiębiorców indywidualnych, niemonetarnych instytucji finansowych, rolników indywidualnych i instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych.

Źródło: NBP, obliczenia PKO Bank Polski SA

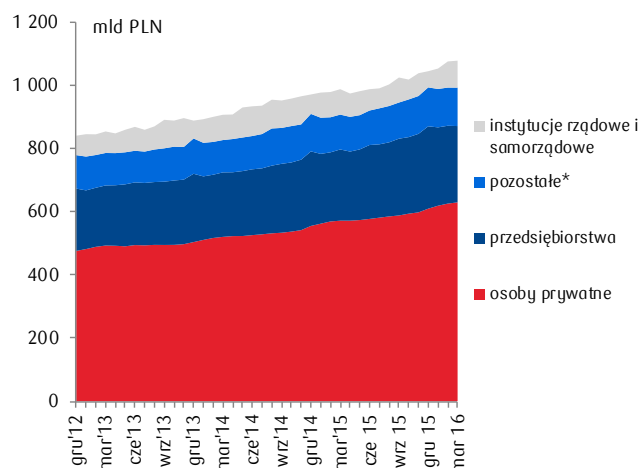
Wykres 4. Tempo zmiany kredytów w sektorze bankowym (r/r)

W I kwartale 2016 roku sytuacja na rynku kredytów pozostawała pod wpływem dobrej sytuacji makroekonomicznej, przy widocznym ustąpieniu efektu bazy związanego z efektem kursowym. Na koniec I kwartału 2016 roku wartość kredytów wzrosła do poziomu 1 080 mld PLN (+4,6% r/r), co było rezultatem przede wszystkim przyrostu kredytów konsumpcyjnych, mieszkaniowych w PLN i kredytów przedsiębiorstw. Kontynuowane wysokie tempo wzrostu kredytów konsumpcyjnych (+7,8% r/r) wynikało m.in. z rekordowo niskiego poziomu stóp procentowych oraz koncentracji banków na sprzedaży najbardziej rentownych produktów. Mimo stopniowego wyhamowania, tempo wzrostu kredytów mieszkaniowych w PLN utrzymało się nadal na wysokim poziomie (10,5% r/r).

W I kwartale 2016 roku było kontynuowane relatywnie wysokie tempo wzrostu kredytów dla przedsiębiorstw (+8,3% r/r), przy widocznym wyhamowaniu tempa wzrostu kredytów dla przedsiębiorstw w PLN i wzroście tempa wzrostu kredytów walutowych dla przedsiębiorstw.

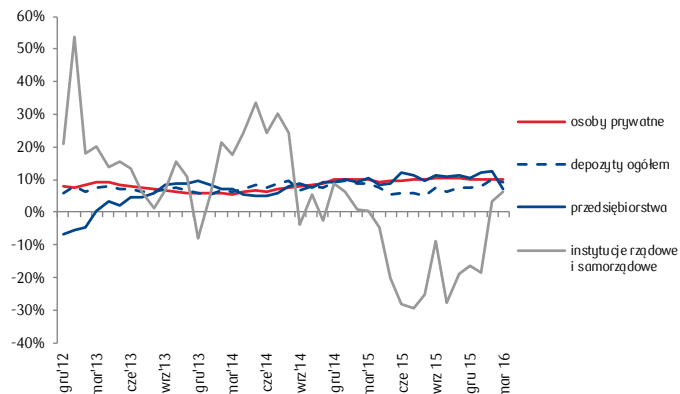
Wykres 5. Struktura depozytów sektora bankowego

* depozyty pozostałe obejmują depozyty przedsiębiorców indywidualnych, niemonetarnych instytucji finansowych, rolników indywidualnych i instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych.

Źródło: NBP, obliczenia PKO Bank Polski SA

Wykres 6. Tempo zmiany depozytów w sektorze bankowym (r/r)

Sytuacja na rynku depozytowym w I kwartale 2016 roku pozostawała pod wpływem niskiego poziomu stóp procentowych, ale jednocześnie relatywnie niskiej atrakcyjności alternatywnych form lokowania oszczędności. W I kwartale 2016 roku depozyty sektora bankowego wzrosły r/r silniej niż kredyty (odpowiednio 9,1% i 4,6%). Wolumen depozytów wzrósł do 1 079 mld PLN, przy jednoczesnym przyspieszeniu tempa wzrostu depozytów względem końca 2015 roku (9,1% r/r wobec 7,6% r/r na koniec grudnia 2015 roku). Na przyspieszenie w porównaniu do końca 2015 roku rocznego tempa wzrostu depozytów wpływ miały m.in. depozyty instytucji rządowych i samorządowych, które charakteryzują się relatywnie wyższą zmiennością. Mimo relatywnie niskiego oprocentowania depozytów terminowych, depozyty osób prywatnych utrzymały wysoką dynamikę przyrostu r/r, która wyniosła 10,1% (vs. 9,8% r/r na koniec grudnia 2015 roku), przy widocznym utrzymującym się wysokim tempie wzrostu depozytów bieżących osób prywatnych (13,8% r/r na koniec marca 2016 roku). Na przyrost depozytów osób prywatnych oddziaływała poprawiająca się sytuacja na rynku pracy oraz relatywna niepewność na rynku giełdowym. W tym samym okresie tempo przyrostu depozytów przedsiębiorstw ukształtowało się na poziomie 7,2% r/r (w porównaniu do 10,5% r/r na koniec grudnia 2015 roku), co potwierdza dobrą sytuację płynnościową w sektorze przedsiębiorstw i możliwości finansowania działalności ze środków własnych.

Sytuacja polskiego sektora pozabankowego

Rynek funduszy inwestycyjnych

W I kwartale 2016 roku rynek funduszy inwestycyjnych kontynuował trend wzrostowy. Aktywa w zarządzaniu Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych zwiększyły się o ok. 1% (+2,6 mld PLN) wobec stanu na koniec 2015 roku. Tempo wzrostu aktywów r/r było nieznacznie wyższe niż w I kwartale 2015 roku (15,5% wobec 14,9% w I kwartale 2015 roku). Rozwój rynku w I kwartale 2016 roku był skutkiem zarówno dodatniego salda wpłat i umorzeń (+1,4 mld PLN), jak też dodatniego wyniku zarządzania (+1 mld PLN). Napływ nowych środków netto był jednak znacząco niższy niż w porównywalnym okresie 2015 roku (+8,2 mld PLN w I kwartale 2015 roku).

Dominującą pozycję w strukturze aktywów w I kwartale 2016 roku utrzymali inwestorzy instytucjonalni – aktywa osób fizycznych stanowiły 48% ogółu aktywów w zarządzaniu towarzystw funduszy inwestycyjnych.

Na rynek funduszy inwestycyjnych oddziaływał niższy apetyt na ryzyko ze strony inwestorów realizowany w warunkach słabej koniunktury na rynku akcji na Giełdzie Papierów Wartościowych („GPW”). Mimo poprawy koniunktury na lokalnym rynku giełdowym w I kwartale 2016 roku (wzrost indeksu WIG o 5,5%), roczne tempo utrzymało się na ujemnym poziomie (spadek r/r indeksu WIG o 9,4%). Na rynek funduszy inwestycyjnych oddziaływała również zmienność rentowności na rynku długu, a także historycznie niski poziom podstawowych stóp procentowych, który determinuje oprocentowanie depozytów bankowych. Pod wpływem niekorzystnej koniunktury na warszawskiej Giełdzie większość głównych segmentów rynku funduszy powiązanych z rynkiem akcji zrealizowało w I kwartale 2016 roku ujemne stopy zwrotu 12M. W I kwartale 2016 roku dodatnie stopy zwrotu 12M odnotowały fundusze polskich papierów dłużnych oraz fundusze gotówkowe i pieniężne. Jednak były znacznie niższe niż średnie oprocentowanie depozytów bankowych. Tym samym rynek funduszy inwestycyjnych nie stanowił atrakcyjnej alternatywy dla lokowania oszczędności na rynku bankowym.

Rynek otwartych funduszy emerytalnych

W I kwartale 2016 roku aktywa Otwartych Funduszy Emerytalnych wzrosły o 2,1% (3 mld PLN) do 143,5 mld PLN, wobec wzrostu o 4,1% (6,2 mld PLN) w I kwartale 2015 roku. Rynek OFE pozostawał pod wpływem poprawy na rynku pracy, zmian regulacyjnych i słabszej niż w I kwartale 2015 roku koniunktury na GPW (indeks WIG wzrósł o 5,5% q/q jednak spadł o 9,4% r/r). W strukturze aktywów OFE nadal pozycję dominującą stanowiły polskie akcje. W I kwartale 2016 roku kontynuowany był spadek liczby uczestników OFE (-27 tys. do 16,5 mln w porównaniu z IV kwartałem 2015 roku).

Rynek leasingowy

W I kwartale 2016 roku rynek leasingu kontynuował dynamiczny rozwój. Wartość aktywów sfinansowanych przez firmy leasingowe wyniosła 13,0 mld PLN przy tempie wzrostu 23% r/r (wobec 16,3% r/r w 2015 roku). Rozwój tego rynku był wspierany utrzymującą się dobrą koniunkturą gospodarczą w Polsce. Największy pozytywny wpływ na rozwój rynku leasingu miał leasing pojazdów, w tym leasing pojazdów osobowych i ciągników siodłowych. Wartość sfinansowanych aktywów w tym segmencie wyniosła 9,4 mld PLN (40,7% r/r). Regres odnotował leasing maszyn i urządzeń (-9,6% r/r), na co miał wpływ m.in. okres przejściowy między wykorzystaniem środków UE z perspektywy finansowej 2007-2013, a nowej perspektywy 2014-2020, pomimo dobrej, stabilnej sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw, relatywnie wysokiego stopnia wykorzystania mocy produkcyjnych oraz relatywnie niskiego kosztu finansowania.

W I kwartale 2016 roku spadła również wartość leasingu nieruchomości (-55,4% r/r), którego udział w strukturze wyleasingowanych aktywów nadal był marginalny.

Rynek faktoringu

W I kwartale 2016 roku firmy faktoringowe zrzeszone w Polskim Związku Faktorów zdynamizowały działalność. Ich obroty wzrosły o 15,4% r/r osiągając poziom 34,8 mld PLN, czyli wyższe o 15,4% r/r. Wzrosła liczba klientów oraz sfinansowanych faktur.

W I kwartale 2016 roku najdynamiczniej rozwijał się faktoring pełny krajowy (29,5% r/r).

Udział faktoringu pełnego w strukturze obrotów faktoringowych wzrósł do ok. 54%. Wyraźnie niższe było tempo wzrostu faktoringu eksportowego (13,2% r/r).

Rynek ukraiński

W 2015 roku pogłębiła się recesja na Ukrainie (9,9% r/r vs 6,6% r/r w 2014 roku). Niemniej z kwartału na kwartał widoczne było zmniejszenie skali dekonunktury (w IV kwartale PKB spadł o -1,4% r/r vs -7,2% w III kwartale).

W lutym 2016 roku dynamika produkcji osiągnęła +7,6% r/r, co jest pierwszym dodatnim odczytem od lipca 2012 roku. Sprzedaż detaliczna spadła w lutym o 1,5% r/r (w styczniu wzrosła o 0,1% r/r, pierwszy wzrost od marca 2013 roku) wobec przeciętnej dynamiki -21,7% r/r w 2015 roku. Ograniczenie spadku dynamiki płac realnych oraz wyhamowanie spadku importu wskazują na możliwe odbudowywanie popytu krajowego. W I kwartale 2016 roku dynamika PKB mogła zbliżyć się do zera, a w całym 2016 roku powinna kształtować się na poziomie ok. +1%.

W I kwartale 2016 roku postępowała konsolidacja ukraińskich finansów publicznych. Dług publiczny na koniec lutego wynosił 75,0% PKB, a powiększony o gwarancje rządowe 88,0% PKB.

Po ostatniej obniżce we wrześniu 2015 roku stopy procentowe pozostają stabilne (stopa dyskontowa: 22%). Widoczny jest wyraźny spadek dynamiki podaży pieniądza (-10,6% r/r w lutym 2016 roku, 0,3% r/r średnio w ciągu ostatnich 12 miesięcy), co przyczynia się do wyhamowania inflacji (32,7% r/r w lutym 2016 roku vs 43,3% r/r w grudniu 2015 roku). Wysokie tempo wzrostu cen wynika przede wszystkim z podwyżek cen regulowanych w kwietniu 2015 roku. Zgodnie z danymi Narodowego Banku Ukrainy („NBU”) liczba banków prowadzących działalność na Ukrainie spadła w styczniu do 116 (wobec 117 w grudniu i 143 w czerwcu ubiegłego roku). Udział kapitału zagranicznego w sektorze pozostawał stabilny (42,8%) i był wyraźnie wyższy niż w czerwcu 2015 roku (27,5%). Wartość aktywów ogółem w ukraińskim sektorze bankowym wzrosła w styczniu do 1,29 bln UAH z 1,25 bln UAH w grudniu 2015 roku. Do 8,9% z 8,3% na koniec grudnia wzrosła relacja kapitałów własnych do sumy aktywów.

Oslabienie kursu hrywny (26,20 UAHUSD na koniec marca 2016 roku vs 24,03 UAHUSD na koniec grudnia 2015 roku) przyczyniło się do wzrostu wolumenu kredytów walutowych (o 67,6 mld UAH między końcem lutego 2016 roku i końcem grudnia 2015 roku), co stanowiło główne źródło wzrostu wolumenu kredytów ogółem o 69,4 mld UAH w ciągu dwóch pierwszych miesięcy 2016 roku. Wolumen depozytów walutowych wzrósł o 45,1 mld UAH, a depozytów ogółem o 43,2 mld UAH. W rezultacie relacja kredytów do depozytów wzrosła do 135,6% w lutym 2016 roku ze 134,2% w grudniu 2015 roku (153,1% na koniec marca 2015 roku).

W porównaniu do końca 2015 roku wzrósł współczynnik nieobsługiwanych kredytów (22,8% na koniec stycznia vs. 22,1% w grudniu 2015 roku). W tym samym okresie poprawiły się wskaźniki ROA (-0,81% vs -5,46%) oraz ROE (-9,70% vs -51,91%).

Czynniki regulacyjne

Na sytuację finansową i organizacyjną Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz całego sektora finansowego w I kwartale 2016 roku miały wpływ rozwiązania prawne i regulacyjne, w tym:

	Opis regulacji	Wpływ na wyniki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
Podatek od niektórych instytucji finansowych („podatek bankowy”)	ustawa z 15 stycznia 2016 roku o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz.U. z 2016 roku poz.68) zobowiązująca banki, zakłady ubezpieczeń i inne podmioty rynku finansowego do uiszczania od 1 lutego 2016 roku podatku od skorygowanych aktywów.	wpływ na wyniki finansowe, rentowność
Obciążenia na rzecz systemu gwarantowania depozytów	- uchwały Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego („BFG”) z 25 listopada 2015 roku określające na 2016 rok obciążenia banków na rzecz systemu gwarantowania depozytów: obniżająca wskaźnik do obliczania opłaty rocznej (z 0,189% do 0,167%) oraz podwyższająca wskaźnik do obliczania opłaty ostrożnościowej (z 0,050% do 0,079%), - nowelizacja ustawy o BFG (Dz.U. z 2016 roku, poz. 381) zmieniająca częstotliwość określania wysokości stawek dla opłaty obowiązkowej i ostrożnościowej z rocznej na kwartalną, - uchwały nr 15/2016 roku i 16/2016 roku Rady BFG ustalające zasady obciążeń banków na rzecz systemu gwarantowania depozytów w I kwartale 2016 roku (wskaźnik opłaty rocznej 0,04175%, wskaźnik opłaty ostrożnościowej 0,01975%).	koszty działania banków
Wymogi ostrożnościowe	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej nr 575/2013 dotyczące wymogów ostrożnościowych, standardy techniczne EBA oraz zalecenia KNF, w szczególności podwyższające wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR do 70%.	baza kapitałowa banków, nadzorcze normy ostrożnościowe, działalność biznesowa banków, koszty wdrożenia
Bufory kapitałowe – dodatkowe wymogi KNF	ustawa o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2015, poz. 1513) w szczególności wprowadzająca od 1 stycznia 2016 roku bufor zabezpieczający w wysokości 1,25%.	wymogi kapitałowe
Zaostrzenie wymogów udzielania kredytów mieszkaniowych	rekomendacja S dotycząca ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (Dz.Urz. KNF z 2013 roku, poz. 23) zwiększająca od 1 stycznia 2016 roku wymóg dotyczący wkładu własnego z 10% do 15%.	poziom akcji kredytowej
Zarządzanie ryzykiem płynności	rekomendacja P dotycząca zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków (Dz.Urz. KNF z 2015 roku, poz.14), zmieniająca zasady zarządzania ryzykiem płynności od 1 stycznia 2016 roku.	pomiar i zarządzanie ryzykiem płynności
Maksymalne opłaty pozaodsetkowe	nowelizacja ustawy o kredycie konsumenckim (Dz.U. 2015 poz. 1357) określająca maksymalny poziom kosztów pozaodsetkowych od 11 marca 2016 roku.	poziom przychodów pozaodsetkowych
Ułatwienie warunków emisji listów zastawnych	nowelizacja ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych (Dz.U. z 2015 roku, poz. 1259) zmieniająca od 1 stycznia 2016 roku zasady emisji listów zastawnych.	szersze możliwości refinansowania działalności kredytowej
Koszt nadzoru nad rynkiem kapitałowym	nowelizacja ustawy o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (Dz.U. z 2015 roku, poz.1260) zobowiązująca m.in. domy maklerskie i towarzystwa funduszy inwestycyjnych do większej partycypacji w kosztach nadzoru nad rynkiem kapitałowym; obowiązuje od 1 stycznia 2016 roku.	poziom kosztów i wynik finansowy towarzystw funduszy inwestycyjnych
Ograniczenia działalności OFE	ustawa zmieniająca zasady wypłaty emerytur ze środków OFE (Dz.U. z 2013 roku, poz. 1717) – umożliwiła od 1 stycznia 2016 roku wzrost zaangażowania OFE w akcje spółek notowanych za granicą (powyżej 20%) i ograniczająca zaangażowanie OFE w akcje spółek krajowych (do 35%).	poziom aktywów OFE, wyniki finansowe PTE

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2016 ROKU

Zmiany zasad prowadzenia działalności ubezpieczeniowej	nowelizacja ustawy o działalność ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. 2015 roku, poz. 1844) obowiązująca od 2016 roku.	zmiany w zakresie norm kapitałowych i wymogów ostrożnościowych
--	---	--

Na działalność Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oddziaływały nowe rozwiązania prawne wprowadzone na Ukrainie (gdzie funkcjonuje m.in. spółka zależna KREDOBANK SA), w tym:

- postanowienie nr 140 i 192 z 2016 roku Zarządu Narodowego Banku Ukrainy wprowadzające szereg zmian w zakresie realizacji transakcji na rynku pieniężno-kredytowym i walutowym,
- obowiązująca od 23 lutego 2016 roku uchwała Rady Ministrów Ukrainy określająca wymogi, które muszą spełniać banki uczestniczące w wypłacie wynagrodzeń dla pracowników sfery budżetowej oraz państwowej pomocy społecznej.

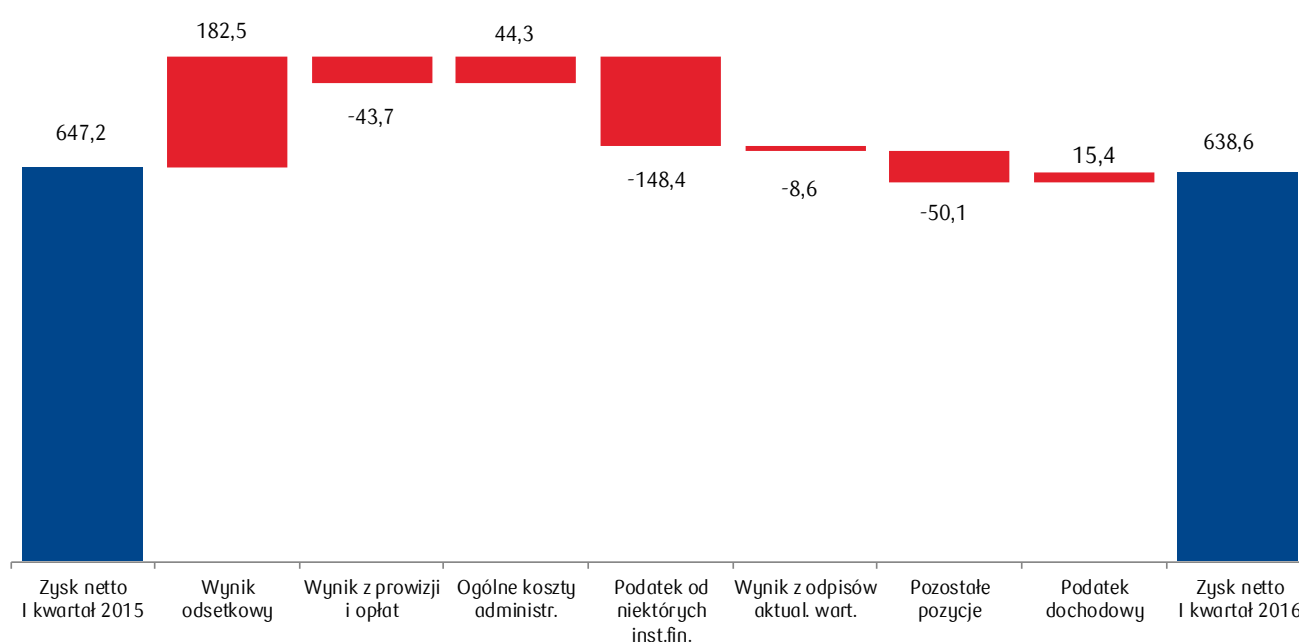
3. Wyniki finansowe I kwartału 2016 roku

3.1. Komentarz do wyników finansowych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

Wyniki finansowe

Zysk netto Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA uzyskany w I kwartale 2016 roku wyniósł 638,6 mln PLN i był o 8,6 mln PLN niższy niż w porównywalnym okresie 2015 roku (-1,3% r/r), na co główny wpływ miał podatek od niektórych instytucji finansowych wprowadzony w lutym 2016 roku, przy poprawie wyniku z działalności biznesowej oraz niższych kosztach działania.

Wykres 7. Zmiana pozycji rachunku zysków i strat Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2016 ROKU

Skonsolidowane pozycje rachunku wyników kształtowały się następująco:

Tabela 1. Zmiany w rachunku zysków i strat Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	I kwartał okres 01.01- 31.03.2016	I kwartał okres 01.01- 31.03.2015	Zmiana 1 kw. 2016/ 1 kw. 2015 (w mln PLN)	Zmiana 1 kw. 2016/ 1 kw. 2015 (w %)
Przychody z tytułu odsetek	2 391,6	2 432,6	(41,0)	-1,7%
Koszty z tytułu odsetek	(538,4)	(761,8)	223,5	-29,3%
Wynik z tytułu odsetek	1 853,2	1 670,7	182,5	10,9%
Przychody z tytułu prowizji i opłat	843,7	866,6	(22,9)	-2,6%
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(208,3)	(187,4)	(20,8)	11,1%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	635,4	679,2	(43,7)	-6,4%
Przychody z tytułu dywidend	-	-	-	x
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	(8,4)	23,1	(31,6)	x
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	50,6	52,5	(1,9)	-3,6%
Wynik z pozycji wymiany	94,4	72,2	22,2	30,7%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	60,2	83,0	(22,8)	-27,5%
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(382,2)	(373,6)	(8,6)	2,3%
Ogólne koszty administracyjne	(1 360,5)	(1 404,8)	44,3	-3,2%
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(148,4)	-	(148,4)	x
Wynik z działalności operacyjnej	794,4	802,4	(8,0)	-1,0%
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	3,3	8,5	(5,2)	-61,0%
Zysk brutto	797,7	810,9	(13,2)	-1,6%
Podatek dochodowy	(159,8)	(175,2)	15,4	-8,8%
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	638,0	635,8	2,2	0,3%
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	(0,6)	(11,4)	10,8	-94,6%
Zysk netto	638,6	647,2	(8,6)	-1,3%

W rachunku wyników Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA po I kwartale 2016 roku suma pozycji dochodowych wyniosła 2 685,4 mln PLN i była o 104,7 mln PLN, tj. o 4,1% wyższa niż w I kwartale 2015 roku.

Wynik z tytułu odsetek

Uzyskany w I kwartale 2016 roku wynik odsetkowy wyniósł 1 853,2 PLN i był o 182,5 mln PLN wyższy niż w roku ubiegłym. Wynik odsetkowy nadal pozostaje pod presją niskiego poziomu stóp rynkowych (dla stawek WIBOR 1M oraz 3M spadek w ujęciu rocznym wyniósł odpowiednio -0,30 p.p. i 0,18 p.p., co było efektem ostatniej obniżki stóp przez RPP jaka miała miejsce w marcu 2015 roku). Spadek ten spowodował obniżenie dochodowości aktywów oprocentowanych opartych w większości na stawkach rynkowych. W efekcie w I kwartale 2016 roku głównym motorem wzrostu wyniku odsetkowego r/r był spadek kosztów odsetkowych, zarówno depozytów klientów, jak i kosztów finansowania zewnętrznego. Spadek przychodów odsetkowych wynikający z niższych stóp rynkowych został częściowo skompensowany wzrostem przychodów związanym z przyrostem portfela kredytowego i portfela papierów wartościowych.

Po pierwszym kwartale 2016 roku przychody odsetkowe wyniosły 2 391,6 mln PLN i w porównaniu z analogicznym okresem 2015 roku były niższe o 1,7% w głównej mierze na skutek:

- spadku przychodów z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom (-47,9 mln PLN r/r) – efekt przede wszystkim spadku złotych stóp procentowych oraz stopy lombardowej, determinującej oprocentowanie kredytów konsumpcyjnych, częściowo skompensowanego wzrostem portfela kredytowego (głównie kredytów mieszkaniowych i konsumpcyjnych),

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2016 ROKU

- przy wzroście przychodów od papierów wartościowych o 5,5 mln PLN r/r jako efekt wzrostu średniego wolumenu portfela.

Spadek poziomu kosztów odsetkowych o 223,5 mln PLN tj. o 29,3% r/r był głównie efektem:

- spadku kosztów z tytułu zobowiązań wobec klientów o 174,8 mln PLN r/r, wynikającego z niższego średniego oprocentowania depozytów w efekcie spadku rynkowych stóp procentowych i dostosowania oferty cenowej produktów depozytowych,
- oraz spadku kosztów z tytułu własnej emisji papierów dłużnych i zobowiązań podporządkowanych o 45,8 mln PLN r/r, związanym ze spadkiem poziomu zobowiązań z emisji obligacji na zagranicznych rynkach finansowych oraz spadkiem kosztów obsługi długu na rynku krajowym w efekcie spadku rynkowych stóp procentowych.

Marża odsetkowa zmniejszyła się o 0,3 p.p. r/r do poziomu 3,1% na koniec I kwartału 2016 roku w efekcie spadku zannualizowanego wyniku odsetkowego (na co wpływ miał spadek rynkowych stóp procentowych bezpośrednio powodujący szybszy spadek oprocentowania aktywów oprocentowanych opartych w większości na stawkach rynkowych niż spadek oprocentowania bazy depozytowej), przy wzroście wolumenu średnich aktywów oprocentowanych (gł. portfela kredytów i pożyczek mieszkaniowych i kredytów konsumpcyjnych oraz portfela papierów wartościowych).

Wynik z tytułu prowizji i opłat

Uzyskany w I kwartale 2016 roku wynik z tytułu prowizji i opłat wyniósł 635,4 mln PLN i był o 43,7 mln PLN niższy niż w analogicznym okresie roku ubiegłego na skutek spadku przychodów prowizyjnych o 22,9 mln PLN, przy wyższych o 20,8 mln PLN kosztach prowizyjnych. Poziom wyniku prowizyjnego był w głównej mierze determinowany przez spadek:

- wyniku prowizyjnego z tytułu ubezpieczeń kredytów (-16,3 mln PLN r/r), głównie w efekcie spadku prowizji z tytułu ubezpieczeń kredytów konsumpcyjnych; w 2015 roku nastąpił wzrost sprzedaży produktów ubezpieczeniowych oferowanych przez podmioty z Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, od której wyniki na poziomie Grupy Kapitałowej prezentowane są w kategorii: wynik pozostały z działalności ubezpieczeniowej,
- przychodów z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek (-7,1 mln PLN r/r), w wyniku niższej sprzedaży kredytów,
- przychodów z tytułu operacji papierami wartościowymi (-18,8 mln PLN r/r), m.in. spadek prowizji z tytułu organizacji emisji,

przy wzroście:

- wyniku z tytułu kart płatniczych (+11,4 mln PLN r/r), będącego efektem wyższej liczby kart.

Ogólne koszty administracyjne i podatek od niektórych instytucji finansowych

Po pierwszym kwartale 2016 roku ogólne koszty administracyjne wyniosły 1 360,5 mln PLN i spadły o 3,2% w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. Spadek poziomu ogólnych kosztów administracyjnych był determinowany w głównej mierze przez spadek kosztów rzeczowych i amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych, przy stabilnym poziomie kosztów świadczeń pracowniczych.

Wg stanu na dzień 31 marca 2016 roku zatrudnienie w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wynosiło 29 019 etatów, co oznacza wzrost o 37 etatów r/r. Zatrudnienie w PKO Banku Polskim SA spadło o 200 etatów r/r, natomiast w pozostałych (poza PKO Bankiem Polskim SA) spółkach Grupy Kapitałowej wzrosło o 237 etatów. Zmiana stanu zatrudnienia r/r w spółkach zależnych jest efektem rozwoju działalności biznesowej oraz zmian w strukturze Grupy Kapitałowej.

Od I kwartału 2016 roku na mocy ustawy banki i inne instytucje finansowe zobowiązane są do zapłaty podatku od niektórych instytucji finansowych. Obciążenie Grupy Kapitałowej Banku z tytułu tego podatku wyniosło w I kwartale 148,4 mln PLN, z czego przeważająca część przypadła na PKO Bank Polski SA (147,8 mln PLN).

Efektywność działania Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA mierzona wskaźnikiem C/I w ujęciu rocznym ukształtowała się na poziomie 57,0%. Wskaźnik C/I z wyłączeniem podatku od niektórych instytucji finansowych ukształtował się na poziomie 55,6% i pozostawał pod wpływem zdarzeń jednorazowych z poprzedniego kwartału.

W ujęciu kwartalnym wskaźnik C/I (bez podatku) wyniósł 50,7% w porównaniu do 54,4% zrealizowanego w I kwartale 2015 roku.

Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

W I kwartale 2016 roku nastąpiła stabilizacja wyniku z odpisów w porównaniu do I kwartału 2015 roku. Poprawa wskaźników jakości portfela kredytowego przy wzroście portfela kredytowego brutto o 3% r/r odzwierciedla proaktywną politykę zarządzania ryzykiem kredytowym Grupy, w tym stały rozwój narzędzi w kredytowych procesach decyzyjnych oraz ścisły monitoring portfeli należności.

Wskaźnik udziału kredytów z rozpoznaną utratą wartości na koniec I kwartału 2016 roku wyniósł 6,6%, co oznacza spadek o 0,2 p.p. r/r, dzięki poprawie jakości kredytów gospodarczych.

Koszt ryzyka³ na koniec I kwartału 2016 roku ukształtował się na poziomie 0,72%, co oznacza spadek o 0,2 p.p. r/r w efekcie poprawy wyniku na kredytach gospodarczych.

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

Tabela 2. Zmiany w pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.03.2016	31.12.2015	Zmiana (w %)
Kasa, środki w Banku Centralnym	15 857,6	13 743,9	15,4%
Należności od banków	2 522,5	4 553,0	-44,6%
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	187 869,1	190 413,7	-1,3%
Papiery wartościowe	47 412,6	44 457,1	6,6%
Pozostałe aktywa	13 429,0	13 772,2	-2,5%
Suma aktywów	267 090,8	266 939,9	0,1%
Zobowiązania wobec banków	20 250,6	18 293,0	10,7%
Zobowiązania wobec klientów	194 856,2	195 758,5	-0,5%
Emisje papierów wartościowych i zobowiązania podporządkowane	11 696,1	11 932,1	-2,0%
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	2 428,9	2 400,5	1,2%
Pozostałe zobowiązania	6 824,1	8 290,9	-17,7%
Suma zobowiązań	236 055,9	236 675,0	-0,3%
Kapitał własny ogółem	31 034,9	30 264,9	2,5%
Suma zobowiązań i kapitału własnego	267 090,8	266 939,9	0,1%
Kredyty/Zob. wobec klientów	96,4%	97,3%	-0,9 p.p.
Kredyty/Stabilne źródła finansowania*	84,3%	85,0%	-0,7 p.p.
Aktywa oprócz/Aktywa	89,0%	89,7%	-0,7 p.p.
Pasywa oprócz/Pasywa	84,9%	84,7%	0,3 p.p.
Łączny współczynnik kapitałowy	15,4%	14,6%	0,8 p.p.

* Stabilne źródła finansowania obejmują zobowiązania wobec klientów oraz finansowanie zewnętrzne w postaci: emisji papierów wartościowych, zobowiązań podporządkowanych i kredytów otrzymanych od instytucji finansowych.

Najistotniejszy wpływ na sprawozdanie z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wywiera sprawozdanie z sytuacji finansowej podmiotu dominującego. Determinuje on zarówno wielkość sumy bilansowej, jak również strukturę aktywów i pasywów.

Suma bilansowa Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na koniec I kwartału 2016 roku wyniosła 267,1 mld PLN, co oznacza wzrost o 0,2 mld PLN w stosunku do końca 2015 roku. Tym samym Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA utrzymała pozycję największej instytucji w polskim sektorze bankowym.

Struktura aktywów na koniec I kwartału 2016 roku była determinowana wzrostem portfela papierów wartościowych, przy spadku portfela kredytów i pożyczek.

Wskaźnik kredytów do depozytów (zobowiązań wobec klientów) na koniec I kwartału 2016 roku wyniósł 96,4%,

³ Obliczony poprzez podzielenie wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom za okres 12 miesięcy zakończony 31 marca 2015 i 2016 roku przez średnie saldo kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto na początku i na końcu okresu sprawozdawczego oraz pośrednich okresów kwartalnych.

a wskaźnik kredytów do stabilnych źródeł finansowania⁴ wyniósł 84,3%, co świadczy o dobrej kondycji płynnościowej Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Wzrost średnich aktywów (o 8,9 % r/r) oraz istotne wzmocnienie bazy kapitałowej (wzrost średnich kapitałów o 9,7% r/r), przy ujemnej dynamice wyniku przełożyły się na pogorszenie wskaźników rentowności: aktywów (ROA) i kapitałów (ROE), odpowiednio o 0,3 p.p. i 2,7 p.p. w ujęciu rocznym do poziomów 1,0% i 8,8%. Pogorszenie wskaźników rentowności odzwierciedla tendencję na rynku, niższe wyniki odnotowuje cały sektor bankowy przede wszystkim w efekcie wprowadzenia w I kwartale 2016 roku podatku od niektórych instytucji finansowych.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom stanowią największą część aktywów Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. W porównaniu do końca 2015 roku portfel kredytów i pożyczek udzielonych klientom netto spadł o 2,5 mld PLN, przy czym spadek dotyczył głównie krótkoterminowych należności od sektora finansowego, przy wzroście należności z tytułu kredytów od sektora niefinansowego (głównie gospodarczych).

W strukturze rodzajowej portfela kredytowego brutto główną pozycję stanowią kredyty mieszkaniowe z wolumenem wynoszącym 103,0 mld PLN, których udział w strukturze portfela zwiększył się o 0,6 p.p. w stosunku do końca ubiegłego roku oraz należności gospodarcze, których wolumen wyniósł 68,9 mld PLN (+1,2 mld PLN w stosunku do końca 2015 roku). W analizowanym okresie odnotowano także wzrost portfela kredytów konsumpcyjnych o 0,1 mld PLN.

Szczegółowe informacje o kredytach i pożyczkach udzielonych klientom zostały opisane w nocie 20 Informacji uzupełniającej do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Papiery wartościowe

Na koniec I kwartału 2016 roku wartość bilansowa portfela papierów wartościowych wzrosła o ok. 3,0 mld PLN w porównaniu do końca 2015 roku i wyniosła 47,4 mld PLN, stanowiąc 17,8% aktywów Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Wzrost portfela papierów wartościowych jest związany z procesem bieżącego zarządzania płynnością Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. W strukturze rodzajowej portfela dominowały dłużne papiery emitowane przez Skarb Państwa, natomiast spadek odnotowały papiery emitowane przez NBP.

Szczegółowe informacje o papierów wartościowych znajdujących się w portfelu Grupy zostały opisane w notach: 16, 19, 21 i 22 Informacji uzupełniającej do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zobowiązania wobec klientów

Zobowiązania wobec klientów pozostają podstawowym źródłem finansowania działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA, wynosząc na koniec marca 2016 roku 194,9 mld PLN i stanowiąc 73,0% sumy bilansowej.

W strukturze rodzajowej zobowiązań wobec klientów główną pozycję stanowią zobowiązania wobec ludności, które odnotowały na koniec I kwartału 2016 roku wzrost o 3,1 mld PLN (w stosunku do końca 2015 roku) i wyniosły 138,5 mld PLN. Ich udział w strukturze portfela zobowiązań w stosunku do końca 2015 roku wzrósł o 1,9 p.p.

do poziomu 71,1 p.p. Jednocześnie w stosunku do końca 2015 roku nastąpił spadek zobowiązań wobec podmiotów gospodarczych o 4,0 mld PLN, głównie korporacyjnych.

Wg struktury rodzajowej w zobowiązaniach wobec klientów dominują depozyty terminowe oraz środki na rachunkach bieżących, które na koniec marca 2016 roku stanowiły odpowiednio 48,5% oraz 48,7% zobowiązań wobec klientów.

Szczegółowe informacje o zobowiązaniach wobec klientów zostały opisane w nocie 29 Informacji uzupełniającej do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Finansowanie zewnętrzne

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA jest aktywnym uczestnikiem rynku emisji dłużnych papierów wartościowych, zarówno krajowego jak i międzynarodowego. Działania te mają na celu dywersyfikację źródeł finansowania działalności oraz dostosowanie ich do wymogów regulacyjnych. Na koniec I kwartału 2016 roku emisje papierów wartościowych i zobowiązania podporządkowane stanowiły 5,0% zobowiązań (-0,2 mld PLN w stosunku

⁴ Stabilne źródła finansowania obejmują zobowiązania wobec klientów (w tym środki z tyt. emisji euro obligacji) oraz finansowanie zewnętrzne w postaci: zobowiązań podporządkowanych, własnej emisji papierów dłużnych i kredytów otrzymanych od instytucji finansowych.

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2016 ROKU

do końca 2015 roku). Zmiana poziomu zobowiązań z tytułu emisji w stosunku do końca 2015 roku była efektem rewaluacji zobowiązań walutowych oraz zapadnięciem w marcu 2016 roku bankowych papierów wartościowych wyemitowanych przez PKO Bank Polski SA w marcu 2013 roku, przy jednoczesnej emisji obligacji przez takie podmioty jak PKO Leasing SA oraz PKO Bank Hipoteczny SA.

Szczegółowe informacje o emisjach przeprowadzonych przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA oraz zobowiązaniach podporządkowanych zostały opisane w notach 31 oraz 32 Informacji uzupełniającej do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Kapitały własne i łączny współczynnik kapitałowy

Na koniec I kwartału 2016 roku kapitały własne wyniosły 31,0 mld PLN i były wyższe o 0,8 mld PLN w stosunku do końca 2015 roku, stanowiąc 11,6% pasywów Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (wzrost udziału o 0,3 p.p. w stosunku do końca 2015 roku).

Łączny współczynnik kapitałowy Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na koniec I kwartału 2016 roku ukształtował się na poziomie 15,4%, co oznacza wzrost o 0,8 p.p. w stosunku do końca 2015 roku, co było spowodowane wzrostem funduszy własnych w efekcie zaliczenia za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego do kapitału Tier 1 zysku netto Banku osiągniętego w okresie do 1 stycznia 2015 roku do 30 września 2015 roku w wysokości 1,5 mld PLN.

Poziom łącznego współczynnika kapitałowego przewyższa minimalną wartość tego wskaźnika określoną w ustawie Prawo bankowe i pozwala utrzymać adekwatność kapitałową na bezpiecznym poziomie.

Podstawowe wskaźniki finansowe

Rezultatem wyników osiągniętych przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA jest ukształtowanie się głównych wskaźników efektywności finansowej na poziomach przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 3. Podstawowe wskaźniki finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

	31.03.2016	31.03.2015	Zmiana
ROA netto* (wynik finansowy netto/średni stan aktywów)	1,0%	1,3%	-0,3 p.p.
ROE netto* (wynik finansowy netto/średni stan kapitałów własnych)	8,8%	11,5%	-2,7 p.p.
C/I* (wskaźnik kosztów łącznie z podatkiem bankowym do dochodów w ujęciu rocznym)	57,0%	49,4%	7,6 p.p.
Marża odsetkowa* (wynik odsetkowy/średni stan aktywów oprocentowanych)	3,1%	3,4%	-0,3 p.p.
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości**	6,6%	6,8%	-0,2 p.p.
Koszt ryzyka***	-0,7%	-0,9%	0,2 p.p.
Łączny współczynnik kapitałowy (fundusze własne/łączny wymóg kapitałowy*12,5)	15,4%	13,1%	2,3 p.p.

* Pozycje rachunku zysków i strat przyjęte do obliczenia wskaźników ujmują okres 4 ostatnich kwartałów (ujęcie roczne), natomiast pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej ujmują średnią z 5 ostatnich wartości kwartalnych odpowiednich pozycji aktywów i pasywów.

** Obliczony poprzez podzielenie wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości przez wartość bilansową kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto.

*** Obliczony poprzez podzielenie wyniku z tytułu odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom za okres 12 m-cy przez średnie saldo kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto na początku i na końcu okresu sprawozdawczego oraz pośrednich okresów kwartalnych.

Wskaźnik C/I Grupy po wyłączeniu podatku od niektórych instytucji finansowych wyniósł 55,6%.

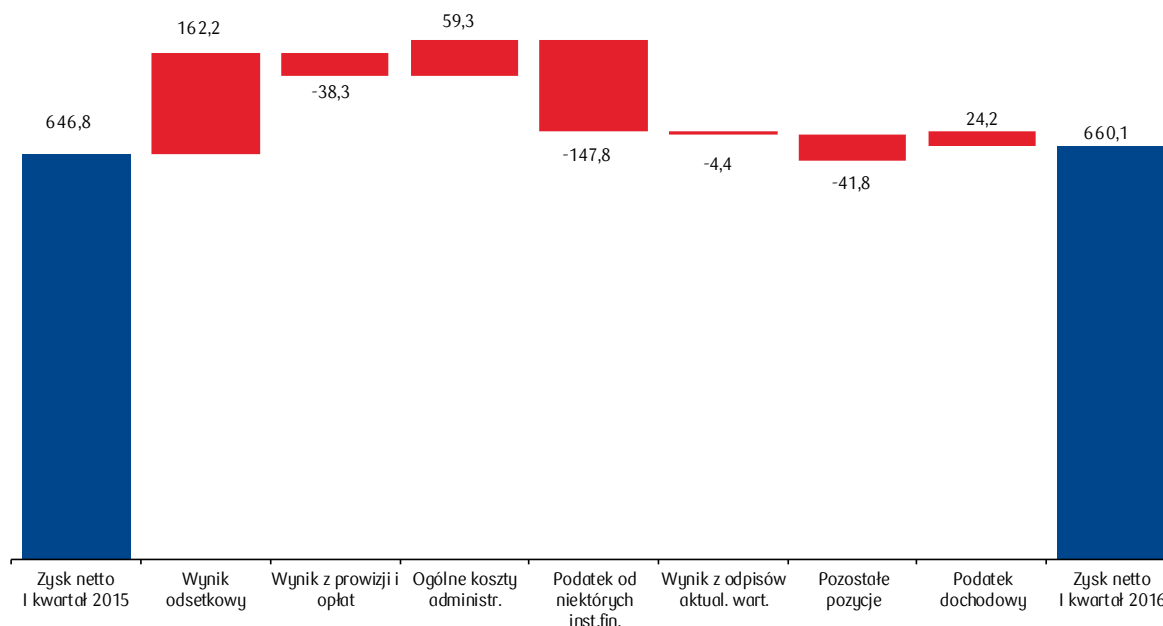
3.2. Komentarz do wyników finansowych PKO Banku Polskiego SA

Wyniki finansowe

Zysk netto PKO Banku Polskiego SA uzyskany w I kwartale 2016 roku wyniósł 660 mln PLN i był o 13,3 mln PLN wyższy niż w porównywalnym okresie 2015 roku (+2,1% r/r), na co główny wpływ miała poprawa wyniku z działalności biznesowej oraz niższe koszty działania.

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2016 ROKU

Wykres 8. Zmiana pozycji rachunku zysków i strat PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

Pozycje rachunku wyników Banku kształtowały się następująco:

Tabela 4. Zmiany w rachunku zysków i strat PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	I kwartał okres 01.01- 31.03.2016	I kwartał okres 01.01- 31.03.2015	Zmiana 1 kw. 2016/ 1 kw. 2015 (w mln PLN)	Zmiana 1 kw. 2016/ 1 kw. 2015 (w %)
Przychody z tytułu odsetek	2 310,8	2 376,5	(65,8)	-2,8%
Koszty z tytułu odsetek	(522,0)	(750,0)	228,0	-30,4%
Wynik z tytułu odsetek	1 788,8	1 626,6	162,2	10,0%
Przychody z tytułu prowizji i opłat	775,3	802,7	(27,4)	-3,4%
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(196,7)	(185,8)	(10,9)	5,9%
Wynik z tytułu prowizji i opłat	578,6	616,9	(38,3)	-6,2%
Przychody z tytułu dywidend	59,5	13,8	45,7	4,3x
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	(14,7)	11,6	(26,4)	x
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	50,3	53,9	(3,6)	-6,7%
Wynik z pozycji wymiany	101,0	119,5	(18,5)	-15,5%
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	(1,3)	37,8	(39,1)	x
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(370,8)	(366,4)	(4,4)	1,2%
Ogólne koszty administracyjne	(1 237,1)	(1 296,3)	59,3	-4,6%
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(147,8)	-	(147,8)	x
Wynik z działalności operacyjnej	806,5	817,4	(10,9)	-1,3%
Zysk brutto	806,5	817,4	(10,9)	-1,3%
Podatek dochodowy	(146,3)	(170,5)	24,2	-14,2%
Zysk netto	660,1	646,8	13,3	2,1%

Podstawowe wskaźniki finansowe

Rezultatem wyników osiągniętych przez PKO Bank Polski SA jest ukształtowanie się głównych wskaźników efektywności finansowej na poziomach przedstawionych w poniższej tabeli.

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2016 ROKU

Tabela 5. Podstawowe wskaźniki finansowe PKO Banku Polskiego SA

	31.03.2016	31.03.2015	Zmiana
ROA netto* (wynik finansowy netto/średni stan aktywów)	1,0%	1,3%	-0,3 p.p.
ROE netto* (wynik finansowy netto/średni stan kapitałów własnych)	8,7%	10,7%	-2 p.p.
C/I* (wskaźnik kosztów łącznie z podatkiem bankowym do dochodów w ujęciu rocznym)	55,1%	46,2%	8,9 p.p.
Marża odsetkowa* (wynik odsetkowy/średni stan aktywów oprocentowanych)	3,0%	3,4%	-0,4 p.p.
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości**	6,5%	6,6%	-0,1 p.p.
Koszt ryzyka***	-0,7%	-1,0%	0,3 p.p.
Łączny współczynnik kapitałowy (fundusze własne/łączny wymóg kapitałowy*12,5)	16,3%	13,5%	2,8 p.p.

* Pozytywnie rachunku zysków i strat przyjęte do obliczenia wskaźników ujmują okres 4 ostatnich kwartałów (ujęcie roczne), natomiast pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej ujmują średnią z 5 ostatnich wartości kwartalnych odpowiednich pozycji aktywów i pasywów.

** Obliczony poprzez podzielenie wartości bilansowej brutto kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości przez wartość bilansową kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto.

*** Obliczony poprzez podzielenie wyniku z tytułu odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom za okres 12 m-cy przez średnie saldo kredytów i pożyczek udzielonych klientom brutto na początku i na końcu okresu sprawozdawczego oraz pośrednich okresów kwartalnych.

Wskaźnik C/I Banku po wyłączeniu podatku od niektórych instytucji finansowych wyniósł 53,7%.

4. Działalność Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA⁵

4.1. Działalność biznesowa PKO Banku Polskiego SA

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA („Grupa Kapitałowa Banku”, „Grupa Kapitałowa”, „Grupa”) prowadzi działalność biznesową w ramach segmentów, oferujących określone produkty i usługi adresowane do konkretnych grup klientów. Sposób podziału obszarów biznesowych zapewnia spójność z modelem zarządzania sprzedażą i oferowania klientom kompleksowej oferty produktowej obejmującej zarówno tradycyjne produkty bankowe, jak również bardziej złożone produkty o charakterze inwestycyjnym. Obecnie Grupa Kapitałowa Banku prowadzi swoją działalność biznesową w ramach segmentu detalicznego oraz segmentu korporacyjnego i inwestycyjnego.

Segment detaliczny

Segment detaliczny oferuje pełen zakres obsługi osób prywatnych w ramach bankowości detalicznej i prywatnej. Ponadto obejmuje transakcje dokonywane z osobami prawnymi, tj. małymi i średnimi przedsiębiorstwami. Do produktów i usług oferowanych klientom tego segmentu należą m.in.: rachunki bieżące, rachunki oszczędnościowe, lokaty terminowe, usługi *private banking*, produkty ubezpieczeniowe i inwestycyjno-ubezpieczeniowe, karty kredytowe i debetowe, usługi bankowości elektronicznej, kredyty konsumpcyjne i hipoteczne, a także kredyty gospodarcze dla małych i średnich przedsiębiorstw, deweloperów, spółdzielni i zarządców nieruchomości.

Segment korporacyjny i inwestycyjny

Segment korporacyjny i inwestycyjny obejmuje transakcje dokonywane z dużymi klientami korporacyjnymi i instytucjami finansowymi. Segment ten obejmuje m.in. następujące produkty i usługi: prowadzenie rachunków bieżących i lokat terminowych, przechowywanie papierów wartościowych, produkty walutowe i pochodne, kredyty gospodarcze oraz leasing i faktoring. W ramach tego segmentu PKO Banku Polskiego SA zawiera również samodzielnie lub w konsorcjum z innymi bankami umowy finansowania dużych projektów w formie kredytów oraz emisji nieskarbowych papierów wartościowych. Ponadto segment obejmuje działalność własną, tj. działalność inwestycyjną, działalność maklerską, transakcje międzybankowe, transakcje instrumentami pochodnymi i dłużnymi papierami wartościowymi.

4.1.1. Segment detaliczny PKO Banku Polskiego SA

W I kwartale 2016 roku w obszarze segmentu detalicznego PKO Bank Polski SA kontynuował zrównoważony rozwój, skupiony na rozpoznaniu i zaspokajaniu potrzeb klientów, z którymi buduje silne, długookresowe relacje.

⁵ W niniejszym materiale ewentualne różnice w sumach, udziałach i dynamikach wynikają z zaokrąglenia kwot do milionów złotych oraz zaokrąglenia udziałów procentowych w strukturach do jednego miejsca dziesiętnego.

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2016 ROKU

Podejmowane były działania zmierzające do podniesienia jakości obsługi klienta m.in. działania prowadzące do zwiększenia innowacyjności w zakresie nowych rozwiązań finansowych, nie tylko w ramach produktów, ale także kanałów dystrybucji, w szczególności w zakresie bankowości elektronicznej oraz płatności mobilnych.

Oferta kredytowa w segmencie detalicznym

Oferta PKO Banku Polskiego SA obejmuje szeroką gamę produktów kredytowych. Osoby fizyczne mogą skorzystać z finansowania oferowanego w ramach kredytów konsumpcyjnych dostępnych w formie pożyczki gotówkowej, kredytu Aurum i Platinum, pożyczki hipotecznej, kredytów odnawialnych i kart kredytowych oraz finansowania dostępnego w ramach kredytów mieszkaniowych. Dla małych i średnich przedsiębiorstw dostępna jest oferta kredytowa w formie kredytów inwestycyjnych i inwestorskich, a także kredytów obrotowych.

Według stanu na koniec marca 2016 roku kredyty brutto segmentu detalicznego PKO Banku Polskiego SA wynosiły 140,9 mld PLN i od początku roku ich stan zwiększył się o 0,3 mld PLN (tj. o 0,2%).

Tabela 6. Kredyty brutto PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.03.2016	31.12.2015	31.03.2015	Zmiana od:	
				31.12.2015	31.03.2015
Kredyty i pożyczki udzielone brutto, w tym:					
bankowości detalicznej i prywatnej	23 419	23 340	21 555	0,3%	8,6%
małych i średnich przedsiębiorstw	21 333	21 313	21 903	0,1%	-2,6%
bankowości hipotecznej*	96 128	95 940	93 774	0,2%	2,5%
Razem kredyty i pożyczki	140 880	140 593	137 232	0,2%	2,7%

*łącznie z kredytami PKO Banku Hipotecznego SA

Kredyty bankowości detalicznej i prywatnej

Klienci detaliczni mogą korzystać zarówno ze standardowej pożyczki gotówkowej jak i z bieżącego finansowania dostępnego w ramach kredytów odnawialnych i kart kredytowych. Dla klientów zamożnych dostępna jest specjalna oferta kredytów Aurum i Platinum z wysokimi kwotami kredytu i konkurencyjnymi parametrami cenowymi.

W I kwartale 2016 roku PKO Bank Polski SA kontynuował działalność wspierającą sprzedaż kredytów konsumpcyjnych m. in. w ramach kampanii marketingowej pod hasłem „Mini Ratka z gwarantowaną stałą ratą”, promującej sprzedaż krótkoterminowej pożyczki gotówkowej na maksymalnie 6 miesięcy. Oferta skierowana była do klientów poszukujących krótkoterminowego finansowania, szybkiej decyzji i minimum formalności.

PKO Bank Polski SA systematycznie podejmuje działania zwiększające efektywny dostęp do oferty kredytowej dla klientów bankowości detalicznej i prywatnej, niezależnie od kanału dystrybucji. Skrócono czas oczekiwania na decyzję kredytową i wypłatę środków. Stali klienci Banku poprzez dostęp do spersonalizowanej oferty kredytowej mogą otrzymać oczekiwaną kwotę kredytu na rachunek nawet w 30 minut.

W I kwartale 2016 roku wprowadzono również do oferty Banku promocyjne warunki cenowe dla klientów, którym został udzielony kredyt odnawialny:

- dla kredytu do 1 tys. PLN przez okres pierwszych 6 miesięcy oprocentowanie 0%,
- możliwość składania wniosku tradycyjnie w jednym z oddziałów, za pośrednictwem Contact Center lub w serwisie internetowym.

Kredyty bankowości hipotecznej

W I kwartale 2016 roku Bank prowadził kampanię promocyjną wspierającą sprzedaż kredytów i pożyczek hipotecznych, w ramach której oferował atrakcyjne warunki cenowe dla:

- kredytu hipotecznego WŁASNY KĄT Hipoteczny oraz
- kredytu hipotecznego w ramach programu „Mieszkanie dla Młodych”.

PKO Bank Polski SA dokłada starań, aby udostępniać klientom nie tylko najszerszą ofertę kredytową, ale także oferować atrakcyjne warunki cenowe oferowanych produktów hipotecznych. W odśłonach promocyjnych tj. „Dni Otwartych kredytów hipotecznych” wprowadzał okresową obniżkę marż. Działania te są dostrzegane i doceniane przez klientów, czego oznaką jest ogłoszenie oferty pakietowej „WŁASNY KĄT Hipoteczny” PKO Banku Polskiego SA

zwycięzcą lutowego rankingu kredytów hipotecznych przygotowanego przez redakcję porównywarki finansowej Comperia.pl.

W analizowanym okresie Bank utrzymał dominującą pozycję na rynku kredytów mieszkaniowych. Z danych prezentowanych przez Związek Banków Polskich wynika, że w I kwartale 2016 roku PKO Bank Polski SA zajmował pierwszą pozycję na rynku posiadając 27,0% udział w sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób prywatnych. Od początku roku udzielono kredytów na łączną kwotę ok. 2,5 mld PLN.

W I kwartale 2016 roku PKO Bank Polski SA udzielił w ramach programu „Mieszkanie dla Młodych” blisko 3,3 tys. sztuk kredytów na łączną kwotę 494,1 mln PLN. Program polega na dofinansowaniu ze środków budżetu państwa wkładu własnego oraz przyznaniu dodatkowego finansowego wsparcia w formie spłaty części kredytu.

Procesy i działania wspierające kredytobiorców posiadających kredyt hipoteczny mieszkaniowy:

- W związku z wejściem w życie w dniu 19 lutego 2016 roku ustawy o wsparciu dla kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej Bank wdrożył obsługę procesu udzielania wsparcia. Nowe rozwiązanie dedykowane jest kredytobiorcom znajdującym się w trudnej sytuacji finansowej, którzy posiadają kredyt mieszkaniowy – zarówno w złotych, jak i w walucie obcej, zabezpieczony hipotecznie na nieruchomości kredytowanej. Ze wsparcia będą mogli skorzystać osoby, które w dniu złożenia wniosku spełnią m.in. następujące warunki:
 - będą posiadały status bezrobotnego,
 - miesięczne koszty obsługi ich kredytu przekroczą 60% miesięcznych dochodów gospodarstwa domowego,
 - miesięczny dochód gospodarstwa domowego pomniejszony o ratę kredytu nie przekracza progów uprawniających do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.Przyjęte w ustawie rozwiązania umożliwiają udzielenie wsparcia finansowego przez Bank Gospodarstwa Krajowego („BGK”) przez okres nie dłuższy niż 18 miesięcy, w wysokości równoważności rat kapitałowych i odsetkowych kredytu mieszkaniowego, ale nie więcej niż 1,5 tys. PLN miesięcznie. Na dzień 31 marca 2016 roku w systemie Banku znajdowały się 43 wnioski dotyczące udzielenia wsparcia.
- Zgodnie z wcześniejszą deklaracją Bank kontynuował stosowanie działań mających w istotnym stopniu kompensować klientom wzrost rat kredytu wynikający z umocnienia franka szwajcarskiego, m.in.:
 - zastosowanie 1% spreadu przy obsłudze kredytów hipotecznych udzielonych w tej walucie,
 - uwzględnianie ujemnej stawki LIBOR CHF w koszcie kredytu hipotecznego,
 - wydłużenie terminu spłaty w ramach maksymalnego okresu kredytowania bez pobrania opłaty za wydłużenie terminu kredytowania.

Dodatkowo Bank udostępnił klientom możliwość wnioskowania o zmianę zabezpieczenia kredytu udzielonego w CHF w celu umożliwienia sprzedaży nieruchomości zabezpieczonej hipoteką, powiązaną z udzieleniem nowego kredytu w PLN i ustanowieniem hipoteki na nowo nabywanej nieruchomości.

Kredyty małych i średnich przedsiębiorstw

PKO Bank Polski SA konsekwentnie wspiera polską przedsiębiorczość. Firmom z sektora małych i średnich przedsiębiorstw zapewnia finansowanie bieżących, jak i inwestycyjnych potrzeb, poprzez bogatą i elastyczną ofertę kredytową. Dzięki podpisanej pomiędzy PKO Bankiem Polskim SA a Bankiem Gospodarstwa Krajowego umowie „Portfelowej Linii Gwarancyjnej de minimis” oraz „Portfelowej Linii Gwarancyjnej COSME”, w ramach rządowego i unijnego programu pomocy dla małych i średnich firm, przedsiębiorcy otrzymują wsparcie w postaci gwarancji BGK – de minimis oraz gwarancji z regwarancją udzielaną przez Europejski Fundusz Inwestycyjny w ramach programu COSME, mających na celu zwiększenie dostępności kredytowania oraz uruchomienie dodatkowych środków na bieżącą działalność firmy.

Na dzień 31 marca 2016 roku z programu „Portfelowej Linii Gwarancyjnej de minimis” korzystało ponad 14 tys. klientów, wartość udzielonych kredytów wyniosła 4,6 mld PLN. PKO Bank Polski SA był największym kredytodawcą spośród dwudziestu jeden banków udzielających kredytów z gwarancjami de minimis i obejmował 24,2% udziału w rynku (zgodnie z danymi przekazanymi przez Centrum Poręczeń i Gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego z dnia 31 marca 2016 roku). Przyznany PKO Bankowi Polskiemu SA limit gwarancyjny wynosi aktualnie 4,8 mld PLN. Według stanu z dnia 31 marca 2016 roku zaangażowanie mierzone wartością podpisanych czynnych umów wyniosło 2,5 mld PLN.

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2016 ROKU

Wartość udzielonych kredytów w ramach „Portfelowej Linii Gwarancyjnej COSME” na dzień 31 marca 2016 roku wyniosła ponad 29 mln PLN, a przyznana kwota gwarancji wyniosła ponad 23 mln PLN.

W I kwartale 2016 roku PKO Bank Polski SA skierował do małych i średnich przedsiębiorstw promocje, mające na celu wsparcie finansowania inwestycji oraz realizacji celów biznesowych.

W dniu 24 lutego 2016 roku PKO Bank Polski SA zawarł z Bankiem Gospodarstwa Krajowego aneks do umowy portfelowej linii gwarancyjnej de minimis, na podstawie którego będą udzielane innowacyjnym przedsiębiorcom gwarancje de minimis ze środków Funduszu Gwarancyjnego Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (POIG). Pula dostępnych środków w PKO Banku Polskim SA wyniosła 55 mln PLN. W II kwartale 2016 roku planowane jest rozpoczęcie sprzedaży wyżej wymienionych gwarancji.

Oferta depozytowa i inwestycyjna

W I kwartale 2016 roku PKO Bank Polski SA kontynuował działania mające na celu uatrakcyjnienie oferty depozytowej dla klientów segmentu detalicznego z uwzględnieniem aktualnej sytuacji rynkowej i pozycji konkurencyjnej. Jednocześnie prowadzone były działania zmierzające do dywersyfikacji źródeł finansowania działalności.

Na dzień 31 marca 2016 roku depozyty segmentu detalicznego PKO Banku Polskiego SA wynosiły 150,6 mld PLN i od początku roku ich stan zwiększył się o 3,0 mld PLN (tj. o 2,0%). Przyczynił się do tego wzrost poziomu depozytów bankowości detalicznej i prywatnej (+2,8% od początku roku), zarówno za sprawą wzrostu wolumenów depozytów bieżących jak i terminowych, przy widocznym szybszym tempie wzrostu depozytów bieżących.

Tabela 7. Depozyty PKO Banku Polskiego SA (w mln PLN)

	31.03.2016	31.12.2015	31.03.2015	Zmiana od:	
				31.12.2015	31.03.2015
Depozyty klientowskie, w tym:					
bankowości detalicznej i prywatnej	131 393	127 833	125 149	2,8%	5,0%
małych i średnich przedsiębiorstw	19 252	19 803	17 005	-2,8%	13,2%
Razem depozyty	150 644	147 636	142 154	2,0%	6,0%

Rachunki bieżące i rachunki oszczędnościowe

PKO Bank Polski SA pozostaje liderem na rynku pod względem liczby prowadzonych rachunków bieżących, która na dzień 31 marca 2016 roku wynosiła 6,6 mln szt. Poziomą liczbę rachunków jest pochodną zróżnicowanej oferty pod względem preferencji klientów, w obszarze której można wyróżnić m.in. produkty: PKO Konto bez Granic, PKO Konto za Zero, PKO Konto dla Młodych i PKO Junior.

PKO Bank Polski SA wprowadził od 24 marca 2016 roku do oferty rachunek PKO Konto za Zero dedykowany klientom korzystającym z Programu 500+. Uprawniony do świadczenia, który jeszcze nie posiada konta w PKO Banku Polskim SA, może założyć PKO Konto za Zero Rodzina 500+ na preferencyjnych warunkach. Korzystanie z konta jest bezpłatne.

Lokaty terminowe i produkty regularnego oszczędzania

Dominujący udział w depozytach rynku detalicznego mają depozyty bankowości detalicznej i prywatnej. Klienci tego segmentu lokowali środki przede wszystkim w depozytach terminowych. W I kwartale 2016 roku Bank oferował klientom indywidualnym m.in. lokaty o progresywnym i standardowym oprocentowaniu oraz lokaty strukturyzowane. Depozytami terminowymi występującymi w ofercie Banku i cieszącymi się szczególnym zainteresowaniem klientów bankowości detalicznej i prywatnej były:

- lokata 24M z negocjowanym oprocentowaniem,
- lokata 6M internetowa dostępna w systemie bankowości elektronicznej,
- rachunek lokaty terminowej 3+3 na nowe środki, lokata 3+3 z oprocentowaniem negocjowanym,
- oferta specjalna lokaty 1M dostępnej poprzez internetowe serwisy transakcyjne iPKO i Inteligo.

Do oferty Banku wprowadzono lokatę terminową „Kapitał na Własny Kąt” umożliwiającą regularne oszczędzanie na wkład własny klientom planującym zaciągnięcie w przyszłości kredytu hipotecznego.

Elementem standardowej oferty Banku dedykowanej klientom indywidualnym są instrumenty strukturyzowane.

W I kwartale 2016 roku Bank przeprowadził 4 subskrypcje 4 depozytów strukturyzowanych, którymi były: lokaty

oparte na kursie USD/PLN (9-miesięczna) oraz lokata oparta na kursie EUR/PLN (9-miesięczna, 15-miesięczna oraz 15-miesięczna z 1% gwarantowanych odsetek).

Fundusze inwestycyjne

W ramach współpracy z PKO Towarzystwem Funduszy Inwestycyjnych SA („TFI SA”) klientom bankowości detalicznej i prywatnej Bank oferuje 38 funduszy niededykowanych (nondedicated funds), o łącznej wartości aktywów 18,5 mld PLN (źródło: raport Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami na dzień 31 marca 2016).

PKO Bank Polski SA systematycznie rozwija ofertę w zakresie funduszy inwestycyjnych. W I kwartale 2016 roku PKO Bank Polski SA przeprowadził m.in. emisję Certyfikatów Inwestycyjnych Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych PKO Globalnej Strategii.

Sprzedaż obligacji Skarbu Państwa

PKO Bank Polski SA jako jedyny prowadzi sprzedaż oraz obsługę obligacji detalicznych emitowanych przez Skarb Państwa na podstawie umowy zawartej z Ministrem Finansów. Obligacje skarbowe są sprzedawane przez rozległą sieć sprzedaży PKO Banku Polskiego SA, co stanowi znaczące udogodnienie dla wszystkich chętnych do zainwestowania w te instrumenty. W I kwartale 2016 roku sprzedano ponad 13 mln szt. obligacji skarbowych.

Pozostałe produkty i usługi w segmencie detalicznym

Karty bankowe

Na dzień 31 marca 2016 roku liczba kart bankowych PKO Banku Polskiego SA wyniosła ok. 7,6 mln sztuk, w tym 0,8 mln sztuk kart kredytowych. W omawianym okresie PKO Bank Polski SA wprowadził możliwość zamówienia karty kredytowej za pośrednictwem Contact Center. Samą umowę klient zawiera za pośrednictwem serwisu internetowego iPKO, pracownika firmy kurierskiej lub w wybranym przez siebie oddziale PKO Banku Polskiego SA. Równolegle wdrożono do oferty standardowej skrócony proces sprzedaży karty kredytowej „one-click”.

Terminale płatnicze POS w placówkach Poczty Polskiej SA

Klienci Poczty Polskiej SA jeszcze w 2016 roku uzyskują możliwość płatności kartą za usługi Poczty takie jak opłaty rachunków czy przesyłki paczek, w ramach długoterminowej współpracy polegającej na instalacji w całej sieci placówek Poczty 8,5 tys. terminali płatniczych (POS) przez konsorcjum PKO Banku Polskiego SA i eService. Poza akceptacją kart, dzięki terminalom płatniczym, dostępne będą usługi wypłaty gotówki oraz doładowań telefonów komórkowych.

Produkty ubezpieczeniowe dla klientów segmentu detalicznego

Zwiększając atrakcyjność produktów bankowych poprzez zapewnienie możliwości skorzystania z dodatkowych usług, Bank oferuje produkty ubezpieczeniowe dla klientów bankowości detalicznej i prywatnej oraz segmentu małych i średnich przedsiębiorstw powiązane z produktami bankowymi.

W I kwartale 2016 roku wprowadzono do oferty produkty przygotowane we współpracy z PKO Życie Towarzystwem Ubezpieczeń SA w zakresie ubezpieczeń na życie oraz produkty przygotowane we współpracy z PKO Towarzystwem Ubezpieczeń SA w zakresie ubezpieczeń mienia, ubezpieczenia na wypadek utraty źródła dochodu lub inwalidztwa w następstwie nieszczęśliwego wypadku. Do oferty Banku wprowadzono nowe ubezpieczenia indywidualne, takie jak:

- ubezpieczenie na życie oraz ubezpieczenie utraty źródła dochodu albo leczenia szpitalnego w następstwie nieszczęśliwego wypadku do kart kredytowych,
- ubezpieczenie na życie oraz ubezpieczenie utraty źródła dochodu albo inwalidztwa w następstwie nieszczęśliwego wypadku oferowane do pożyczki gotówkowej w kanałach stacjonarnych (oddziały, agencje),
- ubezpieczenie spłaty kredytu na wypadek utraty źródła dochodu, inwalidztwa i leczenia szpitalnego w następstwie nieszczęśliwego wypadku oferowane do kredytów i pożyczek hipotecznych,
- ubezpieczenie mienia do kredytów i pożyczek hipotecznych, obejmujące swoim zakresem ubezpieczenie budynków i lokali mieszkalnych, ruchomości domowych, odpowiedzialności cywilnej oraz assistance.

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2016 ROKU

Bankowość Prywatna

W I kwartale 2016 roku PKO Bank Polski SA konsekwentnie realizował rozwój Bankowości Prywatnej, koncentrując się na ścisłej współpracy wewnątrz Grupy Kapitałowej, umożliwiając Klientom dostęp do szerokiej oferty produktów i instrumentów finansowych. W omawianym kwartale klientom Bankowości Prywatnej zaoferowano cztery emisje funduszy inwestycyjnych zamkniętych.

Obecnie zespół zajmujący się obsługą najbardziej zamożnych klientów liczy 63 doradców oraz 27 analityków biznesowych. Biura Bankowości Prywatnej obsługują klientów w 9 największych miastach w Polsce: Warszawie, Gdańsku, Krakowie, Katowicach, Poznaniu, Wrocławiu, Łodzi, Szczecinie i Bydgoszczy (placówka została uruchomiona w ramach Biura Bankowości Prywatnej w Gdańsku).

Sieć dystrybucji i kanały dostępu

Na dzień 31 marca 2016 roku detaliczna sieć placówek PKO Banku Polskiego SA liczyła 1 227 oddziałów i 8 biur bankowości detalicznej. W stosunku do stanu na koniec 2015 roku liczba oddziałów detalicznych ogółem zmniejszyła się o 3 placówki.

Tabela 8. Placówki i bankomaty PKO Banku Polskiego SA

	31.03.2016	31.12.2015	31.03.2015	Zmiana od:	
				31.12.2015	31.03.2015
Liczba placówek w segmencie detalicznym	1 235	1 238	1 284	(3)	(49)
regionalne oddziały detaliczne	11	11	11	-	-
oddziały detaliczne	1 216	1 219	1 265	(3)	(49)
biura bankowości prywatnej	8	8	8	-	-
Liczba bankomatów	3 191	3 196	3 210	(5)	(19)
Liczba agencji	870	881	965	(11)	(95)

Sieć oddziałów i agencje

Bank systematycznie poprawia warunki obsługi klientów w sieci oddziałów. W I kwartale 2016 roku działania te koncentrowały się na modernizacji oddziałów i przenoszeniu placówek do nowych atrakcyjnych lokalizacji. W ramach projektów realizowanych w Banku i w wyniku zbieranych doświadczeń obowiązujący format placówki stale ewoluuje w kierunku uzyskania optymalnych warunków obsługi, dopasowanych również do zmieniających się technologii. Istotne uzupełnienie sieci oddziałów i bankomatów stanowi sieć agencji. Wg stanu na dzień 31 marca 2016 roku PKO Bank Polski SA współpracował z 870 agencjami i w odniesieniu do stanu na 31 grudnia 2015 roku liczba agencji spadła o 11 sztuk. Spadek liczby agencji jest kontynuacją działań zmierzających do wzrostu efektywności sieci.

Bankowość elektroniczna

Klienci segmentu detalicznego w ramach serwisu iPKO mogą korzystać z pakietu usług bankowości elektronicznej. Dodatkowo dla małych i średnich przedsiębiorstw istnieje możliwość skorzystania z usług bankowości elektronicznej pod nazwą iPKO Biznes. Korzystanie z tych usług zapewnia klientom dostęp do informacji o swoich rachunkach i produktach, jak również umożliwia wykonywanie transakcji za pośrednictwem: internetu, terminali samoobsługowych, telefonu. Na koniec marca 2016 roku liczba klientów z dostępem iPKO wynosiła 8,0 mln. Bank systematycznie promuje zdalne korzystanie z konta internetowego, samodzielne zarządzanie rachunkiem i produktami bankowymi w serwisie transakcyjnym, co pozwala klientom na szybszy i łatwiejszy dostęp do swoich produktów, jak również obniżenie kosztów korzystania z usług bankowych. Jednym z elementów kampanii popularyzującej nowoczesne kanały bankowania była przeprowadzona w I kwartale 2016 roku promocja „Zamień kartę z drapkę na 10 zł”, mająca na celu zachęcenie klientów do korzystania z innych narzędzi autoryzacyjnych niż karta kodów jednorazowych, takich jak sms czy token.

PKO Bank Polski SA jako pierwszy bank włączył się w rządowy program „Rodzina 500 plus”. Odpowiednie porozumienie w tej sprawie zostało zawarte pomiędzy Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej a PKO Bankiem Polskim SA. Dzięki temu klienci Banku posiadający dostęp do serwisu internetowego zarówno iPKO, jak i Inteligo mogą w wersji elektronicznej złożyć wnioski o świadczenie z programu „Rodzina 500 plus”.

Udział PKO Banku Polskiego SA w programie „Rodzina 500 plus” to tylko jeden z przejawów zaangażowania Banku w budowę e-państwa. 8 marca PKO Bank Polski SA podpisał porozumienie z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych,

dzięki któremu klienci Banku będą mogli już wkrótce założyć profil na Platformie Usług Elektronicznych (PUE) ZUS z poziomu serwisów bankowości online iPKO lub Inteligo.

Bankowość mobilna IKO

PKO Bank Polski SA dostarcza swoim klientom nowoczesne rozwiązania technologiczne dające pełne, proste, funkcjonalne i jednocześnie bezpieczne oraz dostępne w każdym miejscu możliwości dostępu do usług bankowych przy użyciu telefonu. IKO to najpopularniejszy i najbardziej rozwinięty systemem płatności mobilnych w Polsce. Łączy funkcje bankowości mobilnej z możliwością dokonywania płatności mobilnych. Z aplikacji IKO korzysta już ponad 550 tys. użytkowników. Aplikacja jest stale wzbogacana o nowe funkcjonalności. Oprócz dokonywania płatności umożliwia realizowanie takich czynności jak zakładanie lokat, doładowanie telefonu na kartę, podgląd szczegółów zleceń stałych (w tym spłaty zadłużenia karty kredytowej) i kredytów (także hipotecznych), możliwość obejrzenia salda przed zalogowaniem oraz ukrywania kodu BLIK, a także możliwości wysyłania próśb o przelew do innego użytkownika aplikacji, co stanowi wygodną opcję przypominania innej osobie o zaległej należności. Wprowadzone zmiany przekształciły IKO z aplikacji służącej do płatności czy wypłat mobilnych w aplikację stanowiącą bank w telefonie. W I kwartale 2016 roku PKO Bank Polski SA kontynuował oferowanie klientom korzystającym z aplikacji IKO możliwość skorzystania z lokat terminowych na 1, 3, 6 lub 12 miesięcy o atrakcyjnym oprocentowaniu. Na bazie płatności IKO powstał polski standard płatności mobilnych BLIK. BLIK to uniwersalna forma realizacji płatności oraz wypłaty gotówki z bankomatów bez użycia gotówki czy karty płatniczej, zbudowana wspólnie z bankami partnerskimi i Krajową Izbą Rozliczeniową. Na 31 marca 2016 roku sieć akceptacji płatności mobilnych (IKO, BLIK) wynosiła ponad 132 tys. (terminale eService i First Data) urządzeń w całej Polsce. W związku z wdrożeniem systemu BLIK aplikacja IKO umożliwia obecnie wypłaty z ponad 14 tys. bankomatów własnych PKO Banku Polskiego SA, Banku Millennium SA, Banku Zachodniego WBK SA, ING Banku Śląskiego SA, bankomatów Euronet (około 5,8 tys.) i IT Card (około 1,3 tys.). Dzięki aplikacji można też dokonywać płatności za zakupy w ponad 25 tys. sklepów internetowych obsługiwanych m.in. przez Dotpay, eCard, Przelewy24, Transferuj.pl, First Data i Cash Bill.

Od 18 stycznia 2016 roku klienci PKO Banku Polskiego SA i Inteligo mogą realizować płatności zbliżeniowe dzięki wzbogaceniu aplikacji mobilnej IKO o technologię HCE (*Host Card Emulation*). Ponadto, jako kolejny etap w rozwoju IKO w dążeniu do pełnej obsługi bankowej w ramach aplikacji mobilnej, udostępniono nową funkcję - odbiór przekazów Western Union. W pierwszej kolejności z nowej funkcji korzystają klienci dysponujący urządzeniami z systemem iOS (iPhone). Wdrożenie funkcji na pozostałych platformach (Android i Windows Phone) planowane jest w kolejnym kwartale.

Contact Center PKO Banku Polskiego SA

Istotne znaczenie w obsłudze klientów segmentu detalicznego ma Contact Center. Celem działalności tej jednostki jest prowadzenie sprzedaży produktów oferowanych przez Bank w trakcie rozmów przychodzących i wychodzących oraz zapewnienie sprawnej i efektywnej obsługi klientów, za pomocą środków porozumiewania się na odległość. Do zadań Contact Center należy w szczególności:

- sprzedaż produktów bankowych w ruchu przychodzącym i wychodzącym,
- wsparcie procesów sprzedaży zdalnej zainicjowanych na www,
- obsługa połączeń przychodzących od klientów segmentu detalicznego,
- wykonywanie połączeń wychodzących zainicjowanych przez Bank (zadania informacyjne),
- obsługa zgłoszeń bezpieczeństwa w ruchu przychodzącym i wychodzącym,
- obsługa korespondencji mailowej,
- odpowiedzi na pytania zadane przez klientów na infosite oraz w serwisie iPKO,
- obsługa klienta wewnętrznego (helpdesk merytoryczny dla pracowników oddziałów),
- wczesny monitoring należności.

4.1.2. Segment korporacyjny i inwestycyjny PKO Banku Polskiego SA

W I kwartale 2016 roku PKO Bank Polski SA podobnie jak w okresach poprzednich oparł rozwój biznesu korporacyjnego na budowaniu stabilnych relacji z klientami, dzięki wysokiej jakości usług, partnerskich zasadach współpracy oraz wyspecjalizowanym kompetencjom sieci sprzedaży. Finansowanie zarówno bieżącej działalności firm

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2016 ROKU

(poprzez kredyty obrotowe), jak i otwartość na udział w realizacji ich przedsięwzięć przyszłych (poprzez kredyty inwestycyjne), a także wsparcie w realizacji projektów samorządowych stanowią niezmiennie główne priorytety segmentu korporacyjnego Banku.

W omawianym okresie oferta PKO Banku Polskiego SA w zakresie obsługi budżetu województwa podkarpackiego i podległych jednostek organizacyjnych województwa została uznana za najlepszą na rynku, co pozwoliło Bankowi wygrać przetarg i przystąpić do obsługi tych jednostek. Kolejny raz Bank uczestnicząc w samorządowych projektach o niestandardowym charakterze, umocnił pozycję niekwestionowanego lidera w zakresie usług dla samorządów. Łącznie Bank obsługuje 6 województw.

Bank systematycznie analizując oczekiwania rynku i wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów dostosowuje swoją szeroką ofertę produktów i usług, aby sprostać rosnącej presji konkurencyjnej. W efekcie konsekwentnie rozwijano bogatą gamę produktów transakcyjnych i mitygujących ryzyka finansowe (płynności, rozliczeniowe, stopy procentowej, kursów walutowych i zmian cen na rynkach towarowych), a także elastycznie adresowano potrzeby dotyczące struktury finansowania.

Na koniec marca 2016 roku w segmencie korporacyjno-inwestycyjnym obsługiwano blisko 14 tys. klientów, w tym 1,0 tys. klientów strategicznych oraz ponad 4,0 tys. jednostek samorządowych i instytucji rządowych szczebla centralnego wraz z jednostkami okołobudżetowymi i powiązanymi. Bank w oparciu o nowo pozyskane kompetencje prowadził również obsługę ponad 0,6 tys. podmiotów powiązanych i zależnych od jednostek macierzystych posiadających siedzibę poza granicami kraju.

Działalność kredytowa i finansowanie strukturalne

Według stanu na koniec marca 2016 roku łączne finansowanie klientów korporacyjnych, z uwzględnieniem wyemitowanych obligacji wyniosło 60,8 mld PLN i od początku roku zwiększyło się o 0,9 mld PLN (tj. o 1,5%).

Tabela 9. Finansowanie klientów segmentu korporacyjnego (w mln PLN)

	31.03.2016	31.12.2015	31.03.2015	Zmiana od:	
				31.12.2015	31.03.2015
Kredyty korporacyjne brutto	47 903	46 763	45 683	2,4%	4,9%
Dłużne papiery wartościowe*	12 918	13 132	12 825	-1,6%	0,7%
komunalne	7 317	7 309	7 341	0,1%	-0,3%
korporacyjne	5 601	5 823	5 484	-3,8%	2,1%
Łączne finansowanie	60 821	59 895	58 509	1,5%	4,0%

* Dane prezentowane łącznie z papierami klasyfikowanymi do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom.

W ramach największych transakcji kredytowych dokonanych w I kwartale 2016 roku Bank udzielił finansowania w formie kredytów inwestycyjnych i obrotowych podmiotom z branży energetycznej, logistycznej, finansowej, surowcowej i energetycznej oraz jednostkom sektora finansów publicznych. Jednostkowe wartości największych transakcji wynosiły od 50 mln PLN do 300 mln PLN.

W I kwartale 2016 roku Bank uczestniczył w podpisaniu 3 umów kredytu w formie konsorcjum bankowego, których łączna wartość linii kredytowych wyniosła ponad 2 mld PLN a udział Banku 0,65 mld PLN.

Bank ściśle współpracuje z jednostkami samorządu terytorialnego i finansuje przedsięwzięcia inwestycyjne służące społeczności lokalnej. W omawianym okresie PKO Bank Polski SA podpisał 9 umów emisji obligacji komunalnych na kwotę blisko 120 mln PLN i 27 aneksów wydłużających okres finansowania na kwotę ponad 89 mln PLN.

Działalność depozytowa i bankowość transakcyjna

Poziom depozytów na koniec marca 2016 roku wyniósł 39 mld PLN i był 8,0% niższy w porównaniu z końcem ubiegłego roku. Jest to wynikiem stosowanej przez Bank polityki zarządzania płynnością.

Tabela 10. Depozyty klientów segmentu korporacyjnego (w mln PLN)

	31.03.2016	31.12.2015	31.03.2015	Zmiana od:	
				31.12.2015	31.03.2015
Depozyty korporacyjne	39 474	42 908	32 094	-8,0%	23,0%

PKO Bank Polski SA stale podnosi jakość świadczonych usług w zakresie bankowości transakcyjnej.

W I kwartale 2016 roku rozwijano usługi dedykowane podmiotom charakteryzującym się rozbudowaną strukturą organizacyjną (np. grupy kapitałowe), umożliwiając klientom korzystanie z różnego rodzaju produktów i usług

ułatwiających rozliczanie transakcji z partnerami krajowymi i zagranicznymi. Poszerzono między innymi możliwości klientów w zakresie swobodnego zarządzania limitami w ramach rachunków skonsolidowanych poprzez kanały bankowości elektronicznej.

W ramach świadczenia usług elektronicznych przez PKO Bank Polski SA dla klientów wiodącym produktem segmentu bankowości korporacyjnej jest system bankowości elektronicznej iPKO biznes. W 2015 roku aplikacja iPKO biznes została rozszerzona o nowe funkcjonalności poprawiające komfort jej użytkowania, w tym między innymi uproszczono i przeprojektowano możliwości dokonywania kluczowych operacji w serwisie tak, aby były jeszcze bardziej przyjazne i intuicyjne. Obecnie aplikacja iPKO biznes pozwala klientom na monitorowanie i zarządzanie rachunkami, kartami płatniczymi i kredytami oraz na składanie zleceń wszelkiego rodzaju przelewów.

Instytucje finansowe

Aktualnie PKO Bank Polski SA zajmuje czołową pozycję w dziedzinie bankowości zagranicznej w Polsce. Posiada szeroką i efektywną sieć rachunków nostro w bankach na całym świecie, ma ponad 1400 nawiązanych relacji SWIFT z bankami w różnych krajach i na różnych rynkach. Jednocześnie Bank prowadzi ok. 200 rachunków loro dla banków zagranicznych, wykorzystywanych do rozliczania operacji tych banków zarówno w Polsce, jak i na rynkach trzecich.

Bankowość Międzynarodowa

PKO Bank Polski SA aktywnie uczestniczy w rozwoju międzynarodowej ekspansji swoich klientów, oferując im wsparcie na rynkach zagranicznych, działając praktycznie w każdym miejscu na świecie. Działalność międzynarodowa Banku przebiega na różnych płaszczyznach. Podejmowane są inicjatywy ułatwiające obsługę finansową polskich firm działających na rynkach międzynarodowych. Jedną z nich było otwarcie oddziału korporacyjnego we Frankfurcie. Bank zapewnia specjalistyczne wsparcie zagranicznych firm działających w Polsce, np. pochodzących z krajów skandynawskich, Korei Południowej czy Ukrainy. W tym celu zostały powołane zespoły ekspertów dedykowane obsłudze firm z tych krajów, co sprzyja zacieśnianiu relacji gospodarczych. Szeroka paleta oferowanych produktów oraz wysokiej klasy zespół doradców sprawiają, że PKO Bank Polski SA jest coraz częściej doceniany przez zagranicznych klientów. Klienci Banku doceniają również szeroką sieć banków korespondentów na całym świecie, co przekłada się na szybkość i koszt usługi rozliczeń międzynarodowych.

Działalność maklerska

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA („DM”) jest jednym z wiodących domów maklerskich na krajowym rynku finansowym, dysponującym rozległą siecią sprzedaży oraz atrakcyjną ofertą produktową.

W I kwartale 2016 roku udział DM w obrotach (biorąc pod uwagę transakcje sesyjne, pakietowe oraz inne) wynosił 8,26% co przekłada się na III pozycję na rynku, natomiast i pozycję na rynku zagwarantowały DM wysokie obroty na rynku obligacji (39%) i opcji (31%).

DM jest aktywnym uczestnikiem rynku IPO i SPO. W minionym kwartale biuro było jednym z organizatorów emisji obligacji spółki KRUK SA (wartość oferty wyniosła 65 mln PLN), sprzedaży obligacji spółki BEST SA (40 mln PLN) oraz spółki Ghelamco Invest Sp. z o.o. (80 mln PLN). Ponadto DM pełnił rolę podmiotu pośredniczącego w transakcji sprzedaży akcji Rovese SA – wezwanie ogłoszone przez FTF Galleon SA. Dodatkowo DM wprowadził do obrotu obligacje samorządowe Gminy Siedlce o wartości 105 mln PLN oraz Miasta Elbląg o wartości 24 mln PLN oraz prowadził zapisy na Certyfikaty PKO Globalnej Strategii serii F.

Na koniec marca 2016 roku DM prowadził ponad 170 tys. rachunków papierów wartościowych i rachunków pieniężnych oraz posiadał ok. 166 tys. aktywnych rachunków rejestrowych, co plasuje DM na III pozycji wśród 40 uczestników rynku.

Produkty skarbowe

Wiedza, doświadczenie oraz aktywność Banku na rynkach finansowych pozwala na zaoferowanie klientom instytucjonalnym Banku szerokiej oferty produktów skarbowych dostosowanych do potrzeb wynikających z bieżącej działalności operacyjnej, jak i tych związanych z zabezpieczeniem ryzyka finansowego. Dodatkowym atutem Banku w tym obszarze działalności jest rozległa sieć specjalistów oraz dostęp do najnowocześniejszej platformy internetowej iPKO dealer.

Największy udział w sprzedaży produktów skarbowych stanowią transakcje wymiany walut SPOT. Dobre rezultaty uzyskuje Bank w zakresie sprzedaży instrumentów pochodnych, takich jak forwardy, opcje, IRS, CIRS czy commodity. Wraz z wdrożeniem nowoczesnej platformy elektronicznej Bank odnotowuje wzrost liczby i wartości transakcji SPOT w segmencie małych i średnich przedsiębiorstw. W I kwartale 2016 roku zarówno liczba i wartość obrotów były o około 20% wyższe w odniesieniu do analogicznego okresu roku ubiegłego. Jeśli chodzi o segment dużych korporacji zanotowano wzrost zainteresowania klientów transakcjami terminowymi.

Rynek międzybankowy

Bank jest Dealerem Skarbowych Papierów Wartościowych i Dealerem Rynku Pieniężnego, pełni funkcję market makera na krajowym rynku stopy procentowej i walutowym. W konkursie na wybór Dealera Skarbowych Papierów Wartościowych na rok 2016 Bank zajął czwarte miejsce, a trzecie miejsce w konkursie na wybór Dealera Rynku Pieniężnego.

Bank posiada znaczący portfel papierów wartościowych, który jest finansowany z nadwyżek depozytowych. Portfel pełni funkcje związane z zarządzaniem bieżącą płynnością Banku oraz funkcję portfela inwestycyjnego. Przeważającą część portfela stanowią skarbowe papiery wartościowe.

Usługi powiernicze

Na koniec marca 2016 roku w ramach usługi powiernictwa papierów wartościowych Bank prowadził ponad 1,9 tys. rachunków papierów wartościowych, a wartość przechowywanych w ramach usługi powiernictwa aktywów Klientów wyniosła 64,1 mld PLN i była zbliżona do poziomu zanotowanego w analogicznym okresie roku ubiegłego.

Sieć dystrybucji

Sieć sprzedaży segmentu korporacyjnego obejmuje siedem Makroregionów Korporacyjnych obejmujących 32 Regionalne Centra Korporacyjne oraz Oddział we Frankfurcie będący placówką obsługującą klientów korporacyjnych PKO Banku Polskiego SA w Niemczech. W I kwartale 2016 roku Bank kontynuował z powodzeniem wdrażanie strategicznego programu rozwoju sprzedaży korporacyjnej opartego o nowoczesne mechanizmy planowania rozwoju relacji z klientami, współdziałania w budowie strategii finansowych i obsługi.

4.2. Udziały w rynku kredytów i depozytów

Na koniec I kwartału 2016 roku udziały rynkowe PKO Banku Polskiego SA (łącznie z PKO Bankiem Hipotecznym SA) w zakresie kredytów spadły o 0,2 p.p. w stosunku do końca 2015 roku do poziomu 17,6%, co było determinowane spadkiem udziałów kredytów podmiotów instytucjonalnych.

W zakresie depozytów udziały rynkowe spadły w stosunku do końca 2015 roku o 0,6 p.p. do poziomu 17,3%, głównie za sprawą spadku udziału depozytów podmiotów instytucjonalnych.

Tabela 11. Udziały w rynku kredytów i depozytów (w %)*

	31.03.2016	31.12.2015	31.03.2015	Zmiana 31.03.2016/ 31.12.2015	Zmiana 31.03.2016/ 31.03.2015
Kredyty	17,6	17,8	17,8	-0,2 p.p.	-0,2 p.p.
osoby prywatne	22,8	22,9	23,0	-0,1 p.p.	-0,2 p.p.
mieszkaniowe	25,6	25,6	25,7	0 p.p.	-0,1 p.p.
złotowe	28,7	28,8	29,4	-0,1 p.p.	-0,6 p.p.
walutowe	21,5	21,5	21,6	0 p.p.	-0,1 p.p.
konsumpcyjne i pozostałe	15,8	16,0	15,7	-0,2 p.p.	0,1 p.p.
podmioty instytucjonalne	12,6	13,0	12,9	-0,4 p.p.	-0,3 p.p.
Depozyty	17,3	17,9	17,5	-0,6 p.p.	-0,1 p.p.
osoby prywatne	20,7	20,7	21,6	-0,1 p.p.	-0,9 p.p.
podmioty instytucjonalne	12,7	14,0	11,8	-1,3 p.p.	0,9 p.p.

* Dane wg systemu sprawozdawczości dla NBP - Webis.

4.3. Działalność spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

ISTOTNE ZDARZENIA W I kwartale 2016 ROKU	
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	1. Wartość aktywów funduszy zarządzanych przez Spółkę wynosiła na koniec marca 2016 roku 18,7 mld PLN, co oznacza wzrost aktywów o 1,6% w stosunku do stanu na koniec 2015 roku. Wzrost aktywów związany był przede wszystkim z wysokim dodatnim saldem sprzedaży netto oraz wynikiem z tytułu zarządzania aktywami. 2. PKO TFI SA plasuje się na 3 miejscu pod względem wartości aktywów netto z 7,3% udziałem w rynku funduszy inwestycyjnych oraz na 1 miejscu z udziałem 14,5% w zarządzanych aktywach funduszy niededykowanych (nondedicated funds)*. 3. Według stanu na 31 marca 2016 roku spółka PKO TFI SA zarządzała 40 funduszami i subfunduszami inwestycyjnymi. <i>* Źródło: Izba Zarządzających Funduszami i Aktywami.</i>
PKO BP BANKOWY PTE SA	1. Na koniec marca 2016 roku wartość aktywów netto PKO BP Bankowego OFE, zarządzanego przez PKO BP BANKOWY PTE SA, wynosiła 6,5 mld PLN (co oznacza wzrost o 1,9% w stosunku do stanu na koniec 2015 roku). Wzrost wartości aktywów był efektem przede wszystkim wyniku z tytułu zarządzania aktywami - stopa zwrotu za I kwartał br. wyniosła 2,1%. 2. Do PKO BP Bankowego OFE na koniec marca 2016 roku należało ok. 942 tys. członków. 3. PKO BP Bankowy OFE zajmuje na rynku funduszy emerytalnych 9 miejsce pod względem wartości aktywów netto OFE oraz pod względem liczby członków*. 4. Według rankingu Komisji Nadzoru Finansowego PKO BP Bankowy OFE za okres od 29 marca 2013 roku do 31 marca 2016 roku osiągnął stopę zwrotu na poziomie 9,074% (przy średniej ważonej stopie zwrotu wynoszącej 6,344%) zajmując tym samym 1 miejsce w rankingu OFE za ten okres. <i>* Źródło: www.knf.gov.pl</i>
Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA	1. W I kwartale 2016 roku Spółki Grupy PKO Leasing SA świadczące usługi leasingowe (tj. PKO Leasing SA oraz jej spółki zależne: PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o. oraz PKO Leasing Sverige AB) przekazały do użytku przedmioty leasingu o łącznej wartości 981 mln PLN, tj. o 37,7% więcej niż w I kwartale 2015 roku. Wzrost jest wynikiem rozwoju organicznego Spółki oraz rosnącego wykorzystania sieci sprzedaży Banku. 2. Na koniec marca 2016 roku łączna bilansowa wartość inwestycji leasingowych Spółek z Grupy PKO Leasing SA wynosiła 5 416 mln PLN. 3. Pod względem wartości majątku oddanego w leasing Grupa PKO Leasing SA zajmowała na koniec marca 2016 roku 4 pozycję z 7,5% udziałem w rynku* (na koniec 2015 roku Grupa zajmowała 6 pozycję z 6,1% udziałem w rynku). 4. W I kwartale 2016 roku PKO BP Faktoring SA (spółka zależna od PKO Leasing SA) świadczyła usługi faktoringu krajowego i eksportowego z przejęciem ryzyka i bez przejęcia ryzyka, faktoringu odwrotnego oraz usługę programu faktoringowego dla dostawców. 5. W I kwartale 2016 roku wartość obrotów faktoringowych wyniosła 1 956 mln PLN (wzrost do analogicznego okresu roku ubiegłego, w którym obroty wynosiły 843 mln PLN). Liczba klientów na koniec marca br. wyniosła 230 (wzrost do analogicznego okresu roku ubiegłego, w którym liczba klientów wynosiła 196). 6. Spółka PKO BP Faktoring SA na 31 marca 2016 roku zajmowała 9 miejsce wśród firm faktoringowych zrzeszonych w Polskim Związku Faktorów z udziałem w rynku w wysokości 5,6% (na koniec 2015 roku Spółka zajmowała 8 miejsce z udziałem w rynku w wysokości 4,7%). <i>* Źródło: Związek Polskiego Leasingu</i>
PKO Bank Hipoteczny SA	1. W I kwartale 2016 roku PKO Bank Hipoteczny SA nabył w ramach podpisanej w 2015 roku z PKO Bankiem Polskim SA Umowy Ramowej Sprzedaży Wierzytelności kolejne portfele kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie na łączną kwotę 757 mln PLN. 2. W I kwartale 2016 roku Spółka dokonała emisji obligacji o łącznej wartości nominalnej 62 mln PLN. 3. W marcu br. agencja ratingowa Moody's Investors Service podwyższyła wskaźnik Timely Payment Indicator (TPI) z „Improbable” na „Probable-High” dla programu, w ramach którego emitowane są listy zastawne Spółki. Zmiana wskaźnika ma bezpośredni związek z wejściem w życie na początku 2016 roku nowelizacji ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych.

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2016 ROKU

Grupa Kapitałowa PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	1. PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA oferuje produkty ochronne oraz oszczędnościowo-inwestycyjne. W ramach produktów inwestycyjnych Spółka oferuje szeroką paletę Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych, w których Klienci mogą lokować swoje oszczędności. Oferta inwestycyjna obejmuje 166 Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych krajowych i zagranicznych, w tym 6 modelowych portfeli i 9 Ubezpieczeniowych Funduszy Kapitałowych opracowanych przez ekspertów PKO Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych SA. 2. Wartość składek przypisanych brutto z tytułu zawartych przez Spółkę umów ubezpieczenia według stanu na 31 marca 2016 roku wynosiła 174 mln PLN. 3. Spółka na koniec marca 2016 roku ubezpieczała 617 tys. osób.
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	1. W styczniu 2016 roku spółka PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA rozpoczęła działalność operacyjną. 2. Spółka oferuje: • grupowe ubezpieczenia na wypadek utraty źródła dochodu albo leczenia szpitalnego w następstwie nieszczęśliwego wypadku dla klientów PKO Banku Polskiego SA, którzy są posiadaczami kart kredytowych, • ubezpieczenia spłaty Pożyczki Gotówkowej na wypadek utraty źródła dochodu albo inwalidztwa w następstwie nieszczęśliwego wypadku dla pożyczkobiorców PKO Banku Polskiego SA (kanał oddziałowy i agencyjny), • ubezpieczenia spłaty kredytu hipotecznego, pożyczki hipotecznej na wypadek utraty źródła dochodu, inwalidztwa w następstwie nieszczęśliwego wypadku i leczenia szpitalnego dla klientów PKO Banku Polskiego SA lub PKO Banku Hipotecznego SA, • ubezpieczenia mienia dla klientów PKO Banku Polskiego SA lub PKO Banku Hipotecznego SA, którzy zawarli umowy kredytu lub pożyczki zabezpieczone hipoteką. 3. Wartość składek przypisanych brutto z tytułu zawartych przez Spółkę umów ubezpieczenia według stanu na 31 marca 2016 roku wynosiła 34 mln PLN. 4. Spółka na koniec marca 2016 roku ubezpieczała 59 tys. osób.
Grupa Kapitałowa Qualia Development Sp. z o.o.	W I kwartale 2016 roku Grupa koncentrowała działania na: • realizacji końcowego etapu inwestycji Royal Park realizowanej w ramach projektu Nowy Wilanów w Warszawie oraz uzyskaniu pozwolenia na użytkowanie, • kontynuacji realizacji IV etapu projektu Neptun Park w Gdańsku, • prowadzeniu działalności hotelowej w oparciu o zrealizowane projekty w Gdańsku oraz Międzyzdrojach, • prowadzeniu sprzedaży lokali w inwestycjach zrealizowanych w Międzyzdrojach i Sopocie, a także w inwestycjach realizowanych w Warszawie (Nowy Wilanów- Royal Park) oraz w Gdańsku (Neptun Park IV etap), • prowadzeniu procesu sprzedaży wybranych nieruchomości.
Grupa Kapitałowa KREDOBANK SA (dane wg MSSF/MSR)	1. Portfel kredytowy Grupy KREDOBANK SA (brutto) w I kwartale 2016 roku uległ zwiększeniu o 360 mln UAH, tj. o 7,2% i na koniec marca 2016 roku wynosił 5 372 mln UAH (portfel kredytowy brutto wyrażony w PLN na koniec marca 2016 roku wynosił 771 mln PLN). 2. Depozyty terminowe klientów Grupy KREDOBANK SA w I kwartale 2016 roku uległy zwiększeniu o 109 mln UAH, tj. o 3,7% i według stanu na 31 marca 2016 roku wynosiły 3 047 mln UAH (depozyty terminowe wyrażone w PLN według stanu na 31 marca 2016 roku wynosiły 438 mln PLN). 3. Według stanu na 31 marca 2016 roku sieć placówek KREDOBANK SA obejmowała Centralę we Lwowie oraz 111 oddziałów w 22 z 24 obwodów Ukrainy. W I kwartale 2016 roku utworzono 1 oddział oraz zmieniono lokalizację 1 oddziału.

4.4. Nagrody i wyróżnienia

W 2016 roku Spółkom z Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA przyznano nagrody i wyróżnienia, z których najważniejsze to:

Nagrody i wyróżnienia przyznane Spółkom Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	
PKO Bank Polski SA Solidnym Pracodawcą roku 2015	PKO Bank Polski SA został wyróżniony w XIII edycji ogólnopolskiego konkursu organizowanego w ramach Programu Solidny Pracodawca Roku 2015 za skuteczną politykę personalną Banku, która przekłada się na jakość oferowanych produktów i świadczonych usług. Szczególnie doceniono modernizację struktury HR w dużej i stabilnej organizacji w sposób odpowiadający najnowszym światowym trendom oraz zaimplementowanie systemu zarządzania kapitałem ludzkim SAP. PKO Bank Polski SA został również doceniony za działania w obszarze CSR: łączenie celów biznesowych z zaangażowaniem społecznym. Był jedyną instytucją finansową, która otrzymała dwie nagrody.
Byki i Niedźwiedzie	Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA zdobył tytuł „Domu Maklerskiego Roku” w 22. edycji organizowanego przez Gazetę Giełdy „Parkiet” konkursu Byki i Niedźwiedzie, którego celem jest uhonorowanie spółek, instytucji oraz osób, które najbardziej wyróżniły się na rynku kapitałowym przyczyniając się do jego rozwoju. W ubiegłym roku DM należał do najbardziej aktywnych na rynku akcji oraz obligacji. Był liderem pod względem liczby i wartości transakcji zrealizowanych na rynku kapitałowym. Oferta dla klientów indywidualnych poszerzyła się o nowoczesne i wygodne narzędzie do inwestowania na rynkach zagranicznych.
Lider 2015 roku	Wdrożone przez PKO Bank Polski SA rozwiązanie informatyczne dostosowujące Bank do wymogów Rozporządzenia UE EMIR wygrało w kategorii „Bankowość i finanse” konkursu „Gazety Bankowej”. Celem tego kompleksowego oprogramowania jest ograniczenie ryzyka kredytowego i operacyjnego na rynku transakcji pochodnych. W konkursie Lider 2015 wyłaniane są firmy i instytucje finansowe, które wyróżniają się szczególnymi osiągnięciami w obszarze nowoczesnych i innowacyjnych technologii.
Złoty Bankier 2015	W siódmej edycji rankingu Złoty Bankier PKO Bank Polski SA zdobył statuetkę w kategorii kredyt hipoteczny za kredyt mieszkaniowy WŁASNY KĄT Hipoteczny. Został on doceniony za dostęp do finansowania również w przypadku niskiego wkładu własnego, a także za warunki wcześniejszej spłaty oraz promocyjne obniżenie marży w pierwszym roku trwania umowy. Złoty Bankier to największy ranking oceniający usługi i produkty bankowe w Polsce. Od siedmiu lat wyznacza kierunek rozwoju polskiej bankowości wskazując najlepsze oferty na rynku. Organizatorami Rankingu są: Bankier.pl i „Puls Biznesu”.
Tytuł Etycznej Firmy 2015 dla PKO Banku Polskiego SA	Za odpowiedzialność i kulturę organizacyjną PKO Bank Polski SA został nagrodzony w drugiej edycji konkursu „Etyczna Firma”. To wyróżnienie przyznawane jest przedsiębiorstwom, które kompleksowo i systemowo prowadzą działania na rzecz budowy i wzmacniania kultury organizacyjnej opartej o etykę i wartości w sposób najbardziej kompleksowy i systemowy, wykazujące największą aktywność w tym obszarze na tle innych przedsiębiorstw w Polsce. Konkurs organizowany jest przez „Puls Biznesu”, przy wsparciu merytorycznym PwC Polska, odpowiedzialnej za nadzór nad audytem procesów i procedur uczestników.
eDukat 2016 dla płatności zbliżeniowych HCE	Kapituła konkursu eDukaty 2016 IV Międzynarodowego Kongresu Płatności Bezgotówkowych przyznała nagrodę PKO Bankowi Polskiemu SA w kategorii: Wydarzenie roku świata bezgotówkowego za wdrożenie płatności zbliżeniowych HCE do aplikacji mobilnej IKO. Uznane zyskała skala, na jaką użytkownicy IKO korzystają z tego sposobu dokonywania transakcji oraz wygoda i bezpieczeństwo rozwiązania. eDukat symbolizuje ewolucję pieniądza do formy elektronicznej.
Odpowiadam Polsce	Dziennikarze „Gazety Bankowej” wyróżnili PKO Bank Polski SA w Rankingu Firm Odpowiedzialnych Społecznie „Odpowiadam Polsce” w kategorii Zdrowie i Społeczeństwo za popularyzację idei krwiodawstwa w ramach prowadzonej przez Bank od 2009 roku Bankowej

KOMENTARZ ZARZĄDU DO WYNIKÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA I KWARTAŁ 2016 ROKU

	Akcji Honorowego Krwiodawstwa. Ranking „Odpowiadam Polsce” to nowa inicjatywa, w której Kapituła konkursu wyróżnia projekty, które służą rozwojowi kraju. Dla jury ważna była także skala zaangażowania – w zwycięskich przedsięwzięciach aktywnie uczestniczyli pracownicy nagrodzonych firm.
Bank doceniony za najwyższe standardy bezpieczeństwa	PKO Bank Polski SA został nagrodzony w konkursie BIG DATA: Think Big CEE w kategorii Rozwiązanie Roku, za podnoszenie poziomu bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i minimalizowanie zagrożeń, na które klienci mogą być narażeni w sieci. To efekt udziału Banku w programie Microsoft Enterprise Customers Cyber Threat Intelligence Program (ECCTIP). PKO Bank Polski SA jako pierwszy bank w Europie rozpoczął współpracę z firmą Microsoft w ramach programu ECCTIP. Jej celem jest podnoszenie poziomu bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni poprzez wymianę informacji dotyczących potencjalnych zagrożeń.
PKO Bank Polski SA jedną z najbardziej rozpoznawalnych i aktywnych marek	Bank został laureatem plebiscytu „Globalna Polska” w kategorii „Polskie marki z tradycją, które wciąż mają silną tradycję”. Celem konkursu było uhonorowanie najbardziej rozpoznawalnych i aktywnych także na rynkach zagranicznych polskich marek. Plebiscyt „Globalna Polska” jest tegoroczną inicjatywą miesięcznika kadry zarządzającej „Manager”.
KREDOBANK SA wiarygodnym bankiem	KREDOBANK SA zajął drugie miejsce w rankingu wiarygodności największych i dużych banków Ukrainy, zorganizowanym przez magazyn „Dengi” według wyników 2015 roku.

Bank Polski

Skrócone śródroczne
skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
za okres trzech miesięcy zakończony
dnia 31 marca 2016 roku

SPIS TREŚCI

Spis treści.....	2
SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE	5
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM.....	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	9
INFORMACJA UZUPEŁNIAJĄCA DO SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	10
1. Informacje ogólne.....	10
2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen.....	12
3. Informacje dotyczące segmentów działalności oraz informacje o obszarach geograficznych	12
3.1 Informacja dotycząca segmentów działalności.....	12
3.2 Informacja o obszarach geograficznych	15
4. Przychody i koszty z tytułu odsetek.....	16
5. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat.....	16
6. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej.....	17
7. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych dostępnych do sprzedaży	17
8. Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	17
9. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	18
10. Ogólne koszty administracyjne	20
11. Podatek od niektórych instytucji finansowych.....	20
12. Podatek dochodowy	21
13. Zysk na jedną akcję.....	22
14. Kasa, środki w Banku Centralnym.....	22
15. Należności od banków	22
16. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	23
17. Pochodne instrumenty finansowe.....	23
18. Pochodne instrumenty zabezpieczające.....	24
19. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.....	26
20. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	27
21. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	29
22. Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	30
23. Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	30
24. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży.....	31
25. Zapasy.....	31
26. Wartości niematerialne i rzeczowe aktywa trwałe.....	31
27. Inne aktywa.....	32
28. Zobowiązania wobec banków.....	32
29. Zobowiązania wobec klientów.....	32
30. Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	33
31. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych.....	33
32. Zobowiązania podporządkowane	34
33. Pozostałe zobowiązania	34
34. Rezerwy.....	34
35. Kapitały własne i akcjonariat Banku	35

36.	Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane	36
37.	Sprawy sporne.....	38
38.	Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	43
39.	Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi.....	43
40.	Transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo.....	46
41.	Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach.....	47
42.	Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	48
43.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA	51
44.	Adekwatność kapitałowa.....	54
JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE.....		56
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT.....		56
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW.....		56
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....		57
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM.....		58
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH.....		59
INFORMACJA UZUPEŁNIAJĄCA		60
1.	Przychody i koszty z tytułu odsetek.....	60
2.	Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat.....	60
3.	Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej.....	61
4.	Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych dostępnych do sprzedaży	61
5.	Pozostałe przychody i koszty operacyjne.....	61
6.	Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	62
7.	Ogólne koszty administracyjne	64
8.	Podatek od niektórych instytucji finansowych.....	64
9.	Podatek dochodowy.....	65
10.	Zysk przypadający na jedną akcję.....	65
11.	Kasa środków w Banku Centralnym.....	65
12.	Należności od banków	65
13.	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	66
14.	Pochodne instrumenty finansowe.....	66
15.	Pochodne instrumenty zabezpieczające.....	66
16.	Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.....	69
17.	Kredyty i pożyczki udzielone klientom	69
18.	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	71
19.	Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	72
20.	Wartości niematerialne i rzeczowe aktywa trwałe.....	73
21.	Inne aktywa.....	73
22.	Zobowiązania wobec banków.....	74
23.	Zobowiązania wobec klientów.....	74
24.	Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych.....	74
25.	Zobowiązania podporządkowane	75
26.	Pozostałe zobowiązania	75
27.	Rezerwy.....	75
28.	Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane	76
29.	Informacje uzupełniające do rachunku przepływów pieniężnych.....	77
30.	Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi.....	78

31. Transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo	80
32. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	83
33. Cele i zasady zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA	86
34. Adekwatność kapitałowa	88
DODATKOWE DANE OBJAŚNIAJĄCE	89

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek	4	2 391 568	2 432 587
Koszty z tytułu odsetek	4	(538 373)	(761 849)
Wynik z tytułu odsetek		1 853 195	1 670 738
Przychody z tytułu prowizji i opłat	5	843 701	866 574
Koszty z tytułu prowizji i opłat	5	(208 256)	(187 424)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		635 445	679 150
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	6	(8 439)	23 118
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	7	50 631	52 541
Wynik z pozycji wymiany		94 420	72 239
Pozostałe przychody operacyjne	8	123 604	139 907
Pozostałe koszty operacyjne	8	(63 422)	(56 946)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		60 182	82 961
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	9	(382 166)	(373 579)
Ogólne koszty administracyjne	10	(1 360 493)	(1 404 770)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	11	(148 365)	-
Wynik z działalności operacyjnej		794 410	802 398
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach		3 318	8 515
Zysk brutto		797 728	810 913
Podatek dochodowy	12	(159 760)	(175 151)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		637 968	635 762
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli		(622)	(11 419)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		638 590	647 181

Zysk na jedną akcję

13

- podstawowy z zysku za okres (PLN)

0,51

0,52

- rozwodniony z zysku za okres (PLN)

0,51

0,52

Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)

1 250 000

1 250 000

Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)

1 250 000

1 250 000

Działalność zaniechana

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA nie prowadziła w okresie 3 miesięcy zakończonym odpowiednio dnia 31 marca 2016 roku i dnia 31 marca 2015 roku działalności zaniechanej.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		637 968	635 762
Inne dochody całkowite		131 978	13 523
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		131 978	13 523
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	18	136 670	(45 294)
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	18	(25 968)	8 606
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto		110 702	(36 688)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto		33 477	91 236
Podatek odroczony z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		(6 142)	(16 506)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto		27 335	74 730
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		(9 270)	(23 513)
Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej		3 211	(1 006)
Dochody całkowite netto, razem		769 946	649 285
Dochody całkowite netto, razem przypadające na:		769 946	649 285
akcjonariuszy PKO Banku Polskiego SA		770 589	660 746
udziałowców niesprawujących kontroli		(643)	(11 461)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	31.03.2016	31.12.2015
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	14	15 857 607	13 743 864
Należności od banków	15	2 522 459	4 552 972
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	16	2 308 701	783 199
Pochodne instrumenty finansowe	17	2 991 644	4 347 269
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	19	13 100 195	15 154 100
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	20	187 869 107	190 413 708
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21	31 689 978	28 309 515
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	22	313 693	210 330
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	23	396 263	391 871
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	24	217 470	220 020
Zapasy	25	343 196	400 948
Wartości niematerialne	26	3 369 821	3 270 983
Rzeczowe aktywa trwale, w tym:	26	2 808 010	2 782 186
nieruchomości inwestycyjne		140 957	141 813
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		5 747	46 532
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego		940 199	901 645
Inne aktywa	27	2 356 678	1 410 777
SUMA AKTYWÓW		267 090 768	266 939 919
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		3 989	4 219
Zobowiązania wobec banków	28	20 246 622	18 288 797
Pochodne instrumenty finansowe	17	3 292 087	4 624 767
Zobowiązania wobec klientów	29	194 856 153	195 758 461
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	30	2 428 876	2 400 493
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	31	9 218 641	9 432 973
Zobowiązania podporządkowane	32	2 477 481	2 499 163
Pozostałe zobowiązania	33	3 249 390	3 356 170
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		17 729	26 057
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		31 209	31 812
Rezerwy	34	233 732	252 094
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		236 055 909	236 675 006
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	35	1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały	35	25 559 057	25 417 809
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	35	(225 750)	(216 501)
Niepodzielony wynik finansowy	35	3 831 977	1 222 413
Wynik roku bieżącego	35	638 590	2 609 564
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	35	31 053 874	30 283 285
Udziały niekontrolujące	35	(19 015)	(18 372)
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		31 034 859	30 264 913
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		267 090 768	266 939 919
Łączny współczynnik kapitałowy	44	15,44%	14,61%
Wartość księgowa (w tys. PLN)		31 034 859	30 264 913
Liczba akcji (w tys.)	1	1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		24,83	24,21
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		24,83	24,21

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES
TRZECH MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 31 MARCA 2016 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)

Bank Polski

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

Za okres zakończony dnia 31 marca 2016 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały								Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem	
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite											Razem pozostałe kapitały
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Udziały w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne								
1 stycznia 2016 roku	1 250 000	20 711 174	1 070 000	3 536 391	(186)	170 646	(57 657)	(12 559)	25 417 809	(216 501)	1 222 413	2 609 564	30 283 285	(18 372)	30 264 913	
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 609 564	(2 609 564)	-	-	-	
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	3 211	27 335	110 702	-	141 248	(9 249)	-	638 590	770 589	(643)	769 946	
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	638 590	638 590	(622)	637 968	
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	3 211	27 335	110 702	-	141 248	(9 249)	-	-	131 999	(21)	131 978	
31 marca 2016 roku	1 250 000	20 711 174	1 070 000	3 536 391	3 025	197 981	53 045	(12 559)	25 559 057	(225 750)	3 831 977	638 590	31 053 874	(19 015)	31 034 859	

Za okres zakończony dnia 31 marca 2015 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały								Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny ogółem	
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite											Razem pozostałe kapitały
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Udziały w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne								
1 stycznia 2015 roku	1 250 000	18 802 387	1 070 000	3 474 127	1 006	31 046	5 204	(8 976)	23 374 794	(192 692)	(60 658)	3 254 122	27 625 566	(10 015)	27 615 551	
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 254 122	(3 254 122)	-	-	-	
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	(1 006)	74 730	(36 688)	-	37 036	(23 471)	-	647 181	660 746	(11 461)	649 285	
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	647 181	647 181	(11 419)	635 762	
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	(1 006)	74 730	(36 688)	-	37 036	(23 471)	-	-	13 565	(42)	13 523	
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	(22 776)	-	-	-	-	-	-	(22 776)	-	22 776	-	-	-	-	
31 marca 2015 roku	1 250 000	18 779 611	1 070 000	3 474 127	-	105 776	(31 484)	(8 976)	23 389 054	(216 163)	3 216 240	647 181	28 286 312	(21 476)	28 264 836	

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		797 728	810 913
Korekty razem:		4 525 559	868 561
Amortyzacja		190 703	206 244
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej		(934)	(20 321)
Odsetki i dywidendy		(9 248)	(10 301)
Zmiana stanu należności od banków		1 390 405	(595 319)
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		528 403	(2 896 480)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		1 355 625	(103 310)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom		2 464 042	(3 050 078)
Zmiana stanu innych aktywów, zapasów oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		(890 182)	(466 415)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		1 957 595	3 160 512
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		(1 332 680)	755 000
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		(898 362)	3 980 710
Zmiana stanu zobowiązań zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży		-	12 829
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych		(217 032)	271 439
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości		67 064	87 677
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań, zobowiązań z działalności ubezpieczeniowej oraz zobowiązań podporządkowanych		(100 079)	(175 067)
Zapłacony podatek dochodowy		(177 294)	(206 056)
Inne korekty		197 533	(82 503)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		5 323 287	1 679 474
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		33 129 520	10 008 735
Zbycie i odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych		33 126 955	9 961 538
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		2 565	33 426
Inne wpływy inwestycyjne (dywidendy)		-	13 771
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(36 779 885)	(10 888 875)
Podwyższenie kapitału jednostki stowarzyszonej		(1 148)	-
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych		(36 487 408)	(10 812 575)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(291 329)	(76 300)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(3 650 365)	(880 140)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		62 300	995 195
Umorzenie dłużnych papierów wartościowych		(59 600)	(751 306)
Splata odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych i pożyczek podporządkowanych		(174 157)	(171 875)
Zaciągnięcie zobowiązań długoterminowych		42 989	50 005
Splata zobowiązań długoterminowych		(70 535)	(1 084 027)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(199 003)	(962 008)
Przepływy pieniężne netto		1 473 919	(162 674)
w tym z tytułu różnic kursowych od gotówki i jej ekwiwalentów		(36 277)	(6 610)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		17 264 702	14 254 855
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	38	18 738 621	14 092 181
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania		12 439	8 681

INFORMACJA UZUPEŁNIAJĄCA DO SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. Informacje ogólne

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA (Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA lub Grupa Kapitałowa Banku albo Grupa Kapitałowa) obejmuje okres 3 miesięcy zakończony dnia 31 marca 2016 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 3 miesięcy zakończony dnia 31 marca 2015 roku (w zakresie skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych) oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2015 roku (w zakresie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej). Dane finansowe prezentowane są w złotych polskich (PLN), w zaokrągleniu do tysiąca złotych chyba, że wskazano inaczej.

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna („PKO Bank Polski SA” lub „Bank”) – jednostka dominująca.

Bank został utworzony w 1919 roku jako Pocztowa Kasa Oszczędnościowa. W 1950 roku rozpoczął działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz. U. z 2000 roku Nr 5, poz. 55 z późniejszymi zmianami) przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, w Polsce.

W dniu 12 kwietnia 2000 roku zarejestrowano Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną i wpisano do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym sądem jest Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263. Kapitał zakładowy (wpłacony) wynosi 1 250 000 000 PLN.

Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Działalność Grupy Kapitałowej Banku

PKO Bank Polski SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO Bank Polski SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Ponadto, poprzez podmioty zależne Grupa Kapitałowa oferuje kredyty hipoteczne, świadczy usługi finansowe w zakresie leasingu, faktoringu, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych, ubezpieczeń oraz usługi agenta transferowego, a także prowadzi działalność deweloperską i zarządza nieruchomością, a poprzez podmioty na Ukrainie prowadzi działalność bankową oraz świadczy usługi finansowe i windykacyjne.

Zakres działalności poszczególnych podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej został przedstawiony w pozycji „Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA”.

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz poprzez podmioty zależne: KREDOBANK SA, „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością, Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o., Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o. na terenie Ukrainy; jak również poprzez spółki zależne PKO Finance AB i PKO Leasing Sverige AB na terenie Szwecji.

Ponadto, w dniu 7 grudnia 2015 roku działalność operacyjną rozpoczął oddział PKO Banku Polskiego SA w Republice Federalnej Niemiec. Strategia tego oddziału polega na oferowaniu kluczowym klientom korporacyjnym Banku oraz ich spółkom zależnym z siedzibą w Republice Federalnej Niemiec usług i produktów bankowych na rynku niemieckim.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe, poddane przeglądowi Komitetu Audytu Rady Nadzorczej w dniu 4 maja 2016 roku, zostało przyjęte do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 28 kwietnia 2016 roku.

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES
TRZECH MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 31 MARCA 2016 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)**

Bank Polski

Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wchodzi następujące jednostki zależne bezpośrednio oraz zależne pośrednio:

NAZWA JEDNOSTKI	SIEDZIBA	ZAKRES DZIAŁALNOŚCI	% UDZIAŁ W KAPITAŁE *	
			31.03.2016	31.12.2015
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	100,00	100,00
PKO BP BANKOWY PTE SA	Warszawa	zarządzanie funduszami emerytalnymi	100,00	100,00
PKO Leasing SA	Łódź	działalność leasingowa	100,00	100,00
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	Łódź	działalność leasingowa	100,00	100,00
PKO Leasing Sverige AB	Sztokholm, Szwecja	działalność leasingowa	100,00	100,00
PKO BP Faktoring SA	Warszawa	działalność faktoringowa	100,00	100,00
PKO BP Finat Sp. z o.o.	Warszawa	działalność usługowa, w tym usługi agenta transferowego oraz outsourcing specjalistów IT	100,00	100,00
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	Warszawa	ubezpieczenia na życie	100,00	100,00
Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o.	Warszawa	działalność usługowa	100,00	100,00
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	Warszawa	pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe	100,00	100,00
PKO Bank Hipoteczny SA	Gdynia	działalność bankowa	100,00	100,00
PKO Finance AB	Sztokholm, Szwecja	usługi finansowe	100,00	100,00
KREDOBANK SA	Lwów, Ukraina	działalność bankowa	99,5655	99,5655
Finansowa Kompania „Idea Kapital” Sp. z o.o.	Lwów, Ukraina	usługi finansowe	100,00	100,00
„Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością	Kijów, Ukraina	działalność windykacyjna	100,00	100,00
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. ¹	Kijów, Ukraina	usługi finansowe	95,4676	95,4676
Qualia Development Sp. z o.o.²	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Qualia 3 Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w spółce Qualia 3 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Sp. k.	100,00	100,00
Qualia 3 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Neptun Park Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9975	99,9975
Qualia 2 Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w spółce Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k.	100,00	100,00
Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9750	99,9750
Qualia Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w pozostałych spółkach komandytowych Grupy Qualia Development	100,00	100,00
Qualia sp. z o.o. - Sopot Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9902	99,9902
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Jurata Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9770	99,9770
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Zakopane Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	99,9123	99,9123
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Sp. k. ³	Warszawa	działalność deweloperska	-	99,8951
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Projekt 1 Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	50,00	50,00
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Władysławowo Sp. k.	Warszawa	działalność deweloperska	50,00	50,00
Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o. ³	Warszawa	działalność deweloperska	-	100,00
Qualia - Residence Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Sarnia Dolina Sp. z o.o.	Warszawa	działalność deweloperska	100,00	100,00
Giełda Nieruchomości Wartościowych Sp. z o.o.	Warszawa	pośrednictwo w sprzedaży nieruchomości	100,00	100,00
„Fort Mokotów Inwestycje” Sp. z o.o. ⁴	Warszawa	działalność deweloperska	99,9987	100,00
Qualia Hotel Management Sp. z o.o. ⁴	Warszawa	działalność deweloperska	99,9427	100,00
FORT MOKOTÓW Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	w likwidacji	51,00	51,00
Merkury - fiz an⁵	Warszawa	lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu	100,00	100,00
„Zarząd Majątkiem Górczewska” Sp. z o.o.	Warszawa	zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina Sp. z o.o.	Warszawa	komplementariusz w spółkach komandytowo-akcyjnych Funduszu	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 3 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 5 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A.	Warszawa	kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
NEPTUN - fiz an⁵	Warszawa	lokowanie środków zebranych od uczestników funduszu	100,00	100,00
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	Warszawa	działalność usługowa	100,00	100,00
„CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o.	Sopot	zarządzanie nieruchomościami spółek zależnych	72,9766	72,9766
„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	Sopot	zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00
„Promenada Sopocka” Sp. z o.o.	Sopot	usługi najmu i zarządzanie nieruchomościami	100,00	100,00

* Udział w kapitale podmiotu bezpośrednio dominującego

1) Drugim udziałowcem Spółki jest „Inter-Risk Ukraina” Sp. z d.o.

2) W spółkach komandytowych Grupy Kapitałowej Qualia Development w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział komandytariusza - spółki Qualia Development Sp. z o.o. w wartości wniesionych wkładów.

3) W dniu 29 lutego 2016 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane połączenie spółek, w ramach którego cały majątek spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Sp. k. oraz spółki Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o. (jako spółek przejmowanych) został przeniesiony na spółkę Qualia Hotel Management Sp. z o.o. (jako spółkę przejmującą).

4) Drugim udziałowcem Spółki jest Qualia Sp. z o.o.

5) PKO Bank Polski SA posiada certyfikaty inwestycyjne Funduszu; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział posiadanych certyfikatów inwestycyjnych Funduszu.

Wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

NAZWA JEDNOSTKI	SIEDZIBA	ZAKRES DZIAŁALNOŚCI	% UDZIAŁ W KAPITAŁE*	
			31.03.2016	31.12.2015
Wspólne przedsięwzięcia PKO Banku Polskiego SA				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	Warszawa	działalność wspomagająca usługi finansowe, w tym obsługa transakcji dokonanych przy użyciu instrumentów płatniczych	34,00	34,00
EVO Payments International Sp. z o.o.	Warszawa	działalność wspomagająca usługi finansowe	100,00	100,00
EVO Payments International s.r.o.	Praga, Czechy	działalność wspomagająca usługi finansowe	100,00	100,00
Wspólne przedsięwzięcie NEPTUN - fizan				
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	Poznań	prowadzenie hotelu	41,44	41,44
Jednostki stowarzyszone PKO Banku Polskiego SA				
Bank Pocztowy SA	Bydgoszcz	działalność bankowa	25,0001	25,0001
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	Bydgoszcz	działalność wspomagająca usługi finansowe	100,00	100,00
Spółka Dystrybucyjna Banku Poczтового Sp. z o.o.	Warszawa	pośrednictwo finansowe	100,00	100,00
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o	Poznań	poręczenia	33,33	33,33
FERRUM SA	Katowice	produkcja rur stalowych, kształtowników oraz wykonywanie izolacji rur	22,14	20,97
Zakład Konstrukcji Spawanych FERRUM SA	Katowice	produkcja konstrukcji metalowych i ich części	100,00	100,00
FERRUM MARKETING Sp. z o.o.	Katowice	działalność marketingowa i promocyjna	100,00	100,00

* Udział w kapitale podmiotu bezpośrednio dominującego.

Informacje na temat zmian udziału w kapitale jednostek zależnych zostały zamieszczone w nocie „Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”.

2. Opis ważniejszych zasad rachunkowości oraz szacunków i ocen

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości nr 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” zatwierdzonego przez Komisję Unii Europejskiej.

Zasady rachunkowości oraz metody obliczeniowe zastosowane do sporządzenia niniejszego skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z zasadami, które zastosowano przy sporządzeniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2015 rok.

Prezentowane skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres 3 miesięcy 2016 roku powinno być czytane łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony dnia 31 grudnia 2015 roku sporządzonym zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Komisję Unii Europejskiej.

3. Informacje dotyczące segmentów działalności oraz informacje o obszarach geograficznych

3.1 Informacja dotycząca segmentów działalności

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA prowadzi działalność biznesową w ramach segmentów, oferujących określone produkty i usługi adresowane do konkretnych grup klientów. Sposób podziału segmentów biznesowych zapewnia spójność z modelem zarządzania sprzedażą i oferowania klientom kompleksowej oferty produktowej obejmującej zarówno tradycyjne produkty bankowe, jak również bardziej złożone produkty o charakterze inwestycyjnym oraz usługi świadczone przez spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Przedstawiona poniżej nota segmentacyjna jest ujmowana w wewnętrznym systemie sprawozdawczym, tj. informacjach przekazywanych Zarządowi PKO Banku Polskiego SA, służących do oceny osiąganych wyników oraz alokacji zasobów. Prezentowane poniżej zestawienie wyników segmentów odzwierciedla wewnętrzną strukturę organizacyjną Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA obejmuje trzy podstawowe segmenty: detaliczny, korporacyjny i inwestycyjny oraz centrum transferowe:

1. Segment detaliczny oferuje pełen zakres obsługi osób prywatnych w ramach bankowości detalicznej i prywatnej oraz bankowości hipotecznej. Ponadto obejmuje transakcje dokonywane z osobami prawnymi, tj. małymi i średnimi przedsiębiorstwami. Do produktów i usług oferowanych klientom tego segmentu należą m.in.: rachunki bieżące, rachunki oszczędnościowe, lokaty terminowe, usługi *private banking*, produkty inwestycyjno-ubezpieczeniowe, karty kredytowe i debetowe, usługi bankowości elektronicznej, kredyty konsumpcyjne i

hipoteczne, a także kredyty gospodarcze dla małych i średnich przedsiębiorstw, deweloperów, spółdzielni i zarządców nieruchomości.

- Segment korporacyjny i inwestycyjny obejmuje transakcje dokonywane z dużymi klientami korporacyjnymi i instytucjami finansowymi. Segment ten obejmuje m.in. następujące produkty i usługi: prowadzenie rachunków bieżących i lokat terminowych, przechowywanie papierów wartościowych, produkty walutowe i pochodne, kredyty gospodarcze oraz leasing i faktoring. W ramach tego segmentu PKO Bank Polski SA zawiera również samodzielnie lub w konsorcjum z innymi bankami umowy finansowania dużych projektów w formie kredytów oraz emisji nieskarbowych papierów wartościowych. Ponadto segment obejmuje działalność własną, tj. działalność inwestycyjną, działalność maklerską, transakcje międzybankowe, instrumentami pochodnymi i dłużnymi papierami wartościowymi. Wyniki segmentu korporacyjnego i inwestycyjnego obejmują wyniki z tytułu działalności spółek zależnych PKO Banku Polskiego SA.
- Centrum transferowe obejmuje wynik z tytułu wewnętrznych rozliczeń cen transferowych funduszy, wynik długoterminowych źródeł finansowania oraz wynik pozycji zaklasyfikowanych do rachunkowości zabezpieczeń. Wewnętrzny transfer funduszy oparty jest o stawki transferowe bazujące na stopach rynkowych. Transakcje pomiędzy segmentami operacyjnymi odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach. Długoterminowe finansowanie zewnętrzne obejmuje emisje papierów wartościowych, zobowiązania podporządkowane oraz kredyty otrzymane od instytucji finansowych.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA zazwyczaj rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – przy zastosowaniu wewnętrznych stawek rozliczeniowych. Transakcje pomiędzy segmentami odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach.

Zasady rachunkowości stosowane w raporcie segmentacyjnym są zgodne z zasadami rachunkowości opisanymi w nocy 2 niniejszego sprawozdania.

Prezentowane aktywa i zobowiązania segmentu są aktywami i zobowiązaniami operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej. Wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dla poszczególnych segmentów oparte są o wewnętrzne informacje zarządcze. Poszczególnym segmentom przypisano aktywa i zobowiązania oraz związane z tymi aktywami i zobowiązaniami przychody i koszty.

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego w zakresie prezentacji wyniku oraz aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego, należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego, zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego oraz rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie prezentacji sprawozdania z sytuacji finansowej zostały ujęte na poziomie Grupy.

Za okres zakończony dnia 31 marca 2016 roku	Działalność kontynuowana			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
Wynik z tytułu odsetek	1 581 375	341 711	(69 891)	1 853 195
Wynik z tytułu prowizji i opłat	476 458	160 304	(1 317)	635 445
Wynik pozostały	31 643	156 654	8 497	196 794
Wynik na operacjach finansowych	(76)	46 906	(4 638)	42 192
Wynik z pozycji wymiany	26 095	55 190	13 135	94 420
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	(876)	61 058	-	60 182
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	6 500	(6 500)	-	-
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(249 915)	(132 251)	-	(382 166)
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(1 072 599)	(287 894)	-	(1 360 493)
amortyzacja	(158 067)	(32 636)	-	(190 703)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(87 407)	(58 441)	(2 517)	(148 365)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	-	-	-	3 318
Wynik segmentu brutto	679 555	180 083	(65 228)	797 728
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	(159 760)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	-	(622)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	679 555	180 083	(65 228)	638 590

Na dzień 31 marca 2016 roku	Działalność kontynuowana			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
Aktywa	140 739 551	121 897 544	3 507 727	266 144 822
Aktywa niealokowane	-	-	-	945 946
Suma aktywów	140 739 551	121 897 544	3 507 727	267 090 768
Zobowiązania	153 027 702	53 287 614	29 691 655	236 006 971
Zobowiązania niealokowane	-	-	-	48 938
Suma zobowiązań	153 027 702	53 287 614	29 691 655	236 055 909

Za okres zakończony dnia 31 marca 2015 roku	Działalność kontynuowana			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
Wynik z tytułu odsetek	1 477 423	272 575	(79 260)	1 670 738
Wynik z tytułu prowizji i opłat	503 092	176 265	(207)	679 150
Wynik pozostały	96 278	132 052	2 529	230 859
Wynik na operacjach finansowych	(2 875)	80 471	(1 937)	75 659
Wynik z pozycji wymiany	59 404	8 369	4 466	72 239
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	33 213	49 748	-	82 961
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	6 536	(6 536)	-	-
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(305 400)	(68 179)	-	(373 579)
Ogólne koszty administracyjne*, w tym:	(1 125 523)	(279 247)	-	(1 404 770)
amortyzacja	(174 216)	(32 028)	-	(206 244)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	-	-	-	8 515
Wynik segmentu brutto	645 870	233 466	(76 938)	810 913
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	(175 151)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	-	(11 419)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	645 870	233 466	(76 938)	647 181

* Dane za 2015 rok doprowadzone do porównywalności, tj. przeliczone według nowej metodologii. Zmiana dotyczy sposobu alokacji kosztów BFG/KNF.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku	Działalność kontynuowana			
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
Aktywa*	140 811 660	121 419 976	3 760 106	265 991 742
Aktywa niealokowane	-	-	-	948 177
Suma aktywów	140 811 660	121 419 976	3 760 106	266 939 919
Zobowiązania*	150 189 893	56 122 250	30 304 994	236 617 137
Zobowiązania niealokowane	-	-	-	57 869
Suma zobowiązań	150 189 893	56 122 250	30 304 994	236 675 006

* Dane za 2015 rok zostały doprowadzone do porównywalności w związku ze zmianą sposobu ujmowania środków lokowanych w Banku Centralnym (środki te zostały przesunięte z Centrum transferowego do Segmentu korporacyjnego i inwestycyjnego) oraz w zakresie środków pozyskanych z emisji średnio- i długoterminowych papierów wartościowych (środki te zostały przesunięte z Segmentu korporacyjnego i inwestycyjnego do Centrum transferowego).

3.2 Informacja o obszarach geograficznych

Jako uzupełniający, Grupa PKO Banku Polskiego SA stosuje podział na obszary geograficzne. Działalność Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA prowadzona jest na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz na terenie Ukrainy przez Grupę Kapitałową KREDOBANK SA, „Inter-Risk Ukraina” Spółkę z dodatkową odpowiedzialnością i Finansową Kompanię „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o., jak również na terenie Szwecji przez spółki zależne: PKO Finance AB oraz PKO Leasing Sverige AB oraz w Niemczech przez oddział korporacyjny PKO Banku Polskiego SA (PKO Bank Polski Niederlassung Deutschland). Dla celów prezentacyjnych wyniki spółek prowadzących działalność na terenie Szwecji oraz wyniki oddziału działającego na terenie Niemiec, które z punktu widzenia skali działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA nie są znaczące, ujęto w segmencie Polska.

Za okres zakończony dnia 31 marca 2016 roku	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	1 820 180	33 015	1 853 195
Wynik z tytułu prowizji i opłat	626 932	8 513	635 445
Wynik pozostały	205 046	(8 252)	196 794
Ogólne koszty administracyjne	(1 339 382)	(21 111)	(1 360 493)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(376 333)	(5 833)	(382 166)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(148 365)	-	(148 365)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsiębiorstwach	-	-	3 318
Wynik brutto	788 078	6 332	797 728
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	(159 760)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	(622)
Zysk/strata netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	788 078	6 332	638 590

Na dzień 31 marca 2016 roku	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa, w tym:	265 744 913	1 345 855	267 090 768
niefinansowe aktywa trwałe	6 460 127	60 900	6 521 027
aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	937 286	8 660	945 946
Zobowiązania	234 780 503	1 275 406	236 055 909

Za okres zakończony dnia 31 marca 2015 roku	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	1 652 506	18 232	1 670 738
Wynik z tytułu prowizji i opłat	669 678	9 472	679 150
Wynik pozostały	286 296	(55 437)	230 859
Ogólne koszty administracyjne	(1 383 840)	(20 930)	(1 404 770)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(362 035)	(11 544)	(373 579)
Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsiębiorstwach	-	-	8 515
Wynik brutto	862 605	(60 207)	810 913
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	(175 151)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	(11 419)
Zysk/strata netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	862 605	(60 207)	647 181

Na dzień 31 grudnia 2015 roku	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa, w tym:	265 572 205	1 367 714	266 939 919
niefinansowe aktywa trwałe	6 388 189	65 928	6 454 117
aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	936 113	12 064	948 177
Zobowiązania	235 382 254	1 292 752	236 675 006

4. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu:	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym*:	1 997 160	2 045 095
od kredytów z rozpoznaną utratą wartości	74 231	82 746
kredytów udzielonych bankom	4 904	1 828
inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	194 616	176 457
lokata w bankach	23 728	28 097
inne	4 272	1 067
pozostałe przychody, w tym:	166 888	180 043
z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	52 789	71 836
z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających	95 018	95 483
z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	19 081	12 724
Razem	2 391 568	2 432 587

* W okresie 3 miesięcy 2016 roku kwota pomniejszenia przychodu odsetkowego z tytułu ujemnego LIBOR-u wynosi (92) tysiące PLN a w okresie 3 miesięcy 2015 roku wynosiła (1) tysiąc PLN.

Koszty z tytułu:	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
zobowiązań wobec klientów	(401 504)	(576 320)
kredytów otrzymanych od banków	(13 153)	(23 799)
własnej emisji papierów dłużnych i zobowiązań podporządkowanych	(90 108)	(135 953)
premii od dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(14 511)	(14 912)
depozytów banków	(2 954)	(2 288)
aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(6 635)	(4 349)
aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	(9 508)	(4 228)
Razem	(538 373)	(761 849)

5. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu:	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
udzielonych kredytów i pożyczek	142 902	149 967
kart płatniczych	230 940	212 175
obsługi rachunków bankowych	223 764	229 638
ubezpieczenia kredytów	2 743	19 077
obsługi funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)	110 425	106 544
operacji kasowych	24 270	25 546
operacji papierami wartościowymi	14 590	33 401
masowych operacji zagranicznych	19 315	17 776
pełnienia funkcji agenta emisji obligacji skarbowych	8 715	4 518
sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	3 375	2 258
produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych	23 569	24 840
z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego	22	1 547
z tytułu administracji polis	1 609	1 655
za zarządzanie funduszami	15 267	18 317
pozostałe	6 671	3 321
usług powierniczych	1 116	1 072
innych (m.in.: prowizje Domu Maklerskiego z tytułu obsługi emisji pierwotnej oraz prowizje z tytułu administrowania zadłużeniem kredytobiorców wobec budżetu państwa)	37 977	39 762
Razem	843 701	866 574

Koszty z tytułu:	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
kart płatniczych	(128 662)	(121 294)
usług akwizycyjnych	(17 549)	(14 762)
usług rozliczeniowych	(9 230)	(9 062)
kosztów poniesionych za zarządzanie aktywami	(5 169)	(2 837)
prowizji za usługi operacyjne banków	(4 343)	(7 514)
innych (m.in.: opłaty poniesione przez Dom Maklerski na rzecz GPW i KDPW_CCP)	(43 303)	(31 955)
Razem	(208 256)	(187 424)

6. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Instrumenty pochodne, w tym:	(17 854)	12 584
nieefektywna część zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych	342	2 704
Bankowe papiery wartościowe strukturyzowane wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	5 480	(7 371)
Instrumenty dłużne	2 241	16 917
Instrumenty kapitałowe	1 694	952
Inne	-	36
Razem	(8 439)	23 118

7. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych dostępnych do sprzedaży

Zyski	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Kapitałowe papiery wartościowe emitowane przez podmioty niefinansowe, akcje PLN	72	-
Dłużne papiery wartościowe	55 040	57 656
obligacje skarbowe PLN	47 551	56 446
pozostałe	7 489	1 210
Razem	55 112	57 656

Straty	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Kapitałowe papiery wartościowe emitowane przez podmioty niefinansowe, akcje PLN	-	(144)
Dłużne papiery wartościowe	(4 481)	(4 971)
obligacje skarbowe PLN	(4 408)	(3 569)
pozostałe	(73)	(1 402)
Razem	(4 481)	(5 115)
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych dostępnych do sprzedaży	50 631	52 541

8. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług	33 839	37 532
Zyski ze sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	22 196	52 283
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	12 331	8 731
Przychody uboczne	6 249	5 084
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	1 253	9 522
Inne, obejmuje m.in. przychody z działalności ubezpieczeniowej	47 736	26 755
Razem	123 604	139 907

Pozostałe koszty operacyjne	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Koszty sprzedanych produktów i usług	(12 919)	(15 349)
Straty ze sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(21 262)	(32 426)
Koszty przekazanych darowizn	(925)	(310)
Koszty uboczne	(4 162)	(1 325)
Inne	(24 154)	(7 536)
Razem	(63 422)	(56 946)

9. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Za okres zakończony dnia 31 marca 2016 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia				Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
			Utworzenie w okresie	Inne	Spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie	Różnice kursowe	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21	132 490	31 778	-	-	-	437	1 605	162 226	(31 778)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		56 925	31 778	-	-	-	432	1 605	86 666	(31 778)
Kapitałowe papiery wartościowe		75 565	-	-	-	-	5	-	75 560	-
Należności od banków	15	405	1 539	-	790	461	4	-	689	(1 078)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	20	8 287 209	1 036 093	77	226 871	690 636	23 904	14 200	8 367 768	(345 457)
Sektor niefinansowy		8 042 917	1 002 761	77	221 159	660 910	23 604	13 379	8 126 703	(341 851)
kredyty gospodarcze		4 067 391	459 712	-	115 746	292 716	16 363	5 043	4 097 235	(166 996)
kredyty konsumpcyjne		1 569 318	282 434	-	12 408	202 111	3 151	982	1 633 100	(80 323)
kredyty mieszkaniowe		2 337 224	260 615	-	93 005	164 143	4 090	7 354	2 329 247	(96 472)
dłużne papiery wartościowe		68 984	-	77	-	1 940	-	-	67 121	1 940
Sektor finansowy		7 624	1 579	-	500	2 471	300	821	5 111	892
kredyty gospodarcze		7 624	1 579	-	500	2 471	300	821	5 111	892
Sektor budżetowy		34 600	5 364	-	4	4 239	-	-	35 721	(1 125)
kredyty gospodarcze		31 905	-	-	4	4 239	-	-	27 662	4 239
dłużne papiery wartościowe		2 695	5 364	-	-	-	-	-	8 059	(5 364)
Należności z tytułu leasingu finansowego		202 068	26 389	-	5 208	23 016	-	-	200 233	(3 373)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	24	185	-	-	-	-	-	-	185	-
Rzeczowe aktywa trwałe	26	57 006	-	15 231	755	2 343	1 096	-	68 043	2 343
Wartości niematerialne	26	191 338	52	-	-	-	-	-	191 390	(52)
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	23	89 826	3 801	-	-	516	-	-	93 111	(3 285)
Zapasy	25	37 252	2 036	-	372	-	-	15 231	23 685	(2 036)
Inne należności		265 056	16 776	-	56	11 763	344	30	269 639	(5 013)
Rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	34	105 107	74 768	208	4 774	78 822	20	-	96 467	4 054
Rezerwa na przyszłe zobowiązania		2 076	822	-	-	958	-	-	1 940	136
Razem		9 167 950	1 167 665	15 516	233 618	785 499	25 805	31 066	9 275 143	(382 166)

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES
TRZECH MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 31 MARCA 2016 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)

Bank Polski

Za okres zakończony dnia 31 marca 2015 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia				Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
			Utworzenie w okresie	Inne	Spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie	Różnice kursowe	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21	129 369	7 515	147	48 615	1 066	194	-	87 156	(6 449)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		-	3 954	147	-	147	179	-	3 775	(3 807)
Kapitałowe papiery wartościowe		129 369	3 561	-	48 615	919	15	-	83 381	(2 642)
Należności od banków	15	111	601	-	-	7	-	108	597	(594)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	20	8 022 477	1 392 269	107 923	266 448	1 042 934	82 691	1 063	8 129 533	(349 335)
Sektor niefinansowy		7 812 724	1 372 701	105 778	259 807	1 028 538	81 496	1 063	7 920 299	(344 163)
kredyty gospodarcze		4 089 160	645 104	11 874	3 526	484 575	61 221	-	4 196 816	(160 529)
kredyty konsumpcyjne		1 322 907	350 696	16 055	106 696	260 926	7 016	-	1 315 020	(89 770)
kredyty mieszkaniowe		2 307 712	376 870	77 849	149 556	283 037	13 259	-	2 316 579	(93 833)
dłużne papiery wartościowe		92 945	31	-	29	-	-	1 063	91 884	(31)
Sektor finansowy		9 483	1 904	2 124	4 448	4 194	1 195	-	3 674	2 290
kredyty gospodarcze		9 483	1 904	2 124	4 448	4 194	1 195	-	3 674	2 290
Sektor budżetowy		15 462	1 006	21	-	1 091	-	-	15 398	85
kredyty gospodarcze		12 639	955	21	-	1 091	-	-	12 524	136
dłużne papiery wartościowe		2 823	51	-	-	-	-	-	2 874	(51)
Należności z tytułu leasingu finansowego		184 808	16 658	-	2 193	9 111	-	-	190 162	(7 547)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	24	93 430	361	-	630	-	-	-	93 161	(361)
Rzeczowe aktywa trwałe	26	10 080	48 221	-	-	-	2 873	-	55 428	(48 221)
Wartości niematerialne	26	139 726	186	-	-	-	-	-	139 912	(186)
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	23	108 715	105	-	-	28 854	-	74 142	5 824	28 749
Zapasy	25	29 164	1 751	-	1 195	46	-	-	29 674	(1 705)
Inne należności		154 897	12 238	1 487	25	7 310	836	-	160 451	(4 928)
Rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	34	151 324	103 118	-	175	112 264	69	5 410	136 524	9 146
Rezerwa na przyszłe zobowiązania		11 192	541	-	137	846	-	1 942	8 808	305
Razem		8 850 485	1 566 906	109 557	317 225	1 193 327	86 663	82 665	8 847 068	(373 579)

10. Ogólne koszty administracyjne

Ogólne koszty administracyjne	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Świadczenia pracownicze	(688 661)	(686 845)
Koszty rzeczowe	(354 099)	(385 346)
Amortyzacja, w tym:	(190 703)	(206 244)
rzeczowe aktywa trwałe	(75 781)	(92 055)
wartości niematerialne	(114 066)	(113 774)
nieruchomości inwestycyjne	(856)	(415)
Podatki i opłaty*	(16 984)	(15 121)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(110 046)	(111 214)
Razem	(1 360 493)	(1 404 770)

* Pozycja nie obejmuje podatku od niektórych instytucji finansowych wykazanego w odrębnej notcie.

W okresie 3 miesięcy 2015 roku Grupa Kapitałowa rozpoznawała w czasie koszt z tytułu opłat ponoszonych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (dalej „BFG”) czyli opłaty ostrożnościowej oraz opłaty rocznej. Wspomniane podejście do ujmowania opłat zostało opisane w śródrocznych skróconych sprawozdaniach finansowych w roku 2015. Ustawa z dnia 11 marca 2016 roku o zmianie ustawy o BFG oraz ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. 1.2016 poz. 381), wprowadziła zmianę w trybie i kalkulacji opłat na BFG. Opłaty na rzecz BFG wnoszone są kwartalnie a nie jak poprzednio raz do roku, natomiast podstawa opłaty ustalana jest co kwartał a nie jak poprzednio raz na rok. W związku z powyższym, w roku 2016 Grupa Kapitałowa ujmuje koszt z tytułu opłat ponoszonych na rzecz BFG jednorazowo w pierwszym miesiącu poszczególnego kwartału. Powyższa zmiana pozostaje bez wpływu na wyniki poszczególnych kwartałów, a ma wpływ jedynie na wyniki poszczególnych miesięcy danego kwartału.

Koszty wynagrodzeń/świadczenia pracownicze

Świadczenia pracownicze	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Wynagrodzenia, w tym:	(566 850)	(566 006)
koszty pracowniczego programu emerytalnego	(11 900)	(11 775)
Ubezpieczenia, w tym:	(102 597)	(103 067)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe	(90 533)	(89 014)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(19 214)	(17 772)
Razem	(688 661)	(686 845)

11. Podatek od niektórych instytucji finansowych

W dniu 1 lutego 2016 weszła w życie ustawa z dnia 15 stycznia 2016 roku o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 68). Opodatkowaniem objęte są banki krajowe, oddziały banków zagranicznych, oddziały instytucji kredytowych, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe (SKOK), krajowe zakłady ubezpieczeń, krajowe zakłady reasekuracji, oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji, główne oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji, a także instytucje pożyczkowe.

Podstawę opodatkowania stanowi nadwyżka sumy aktywów podmiotu (ponad 4 mld zł w przypadku banków, ponad 2 mld zł w przypadku zakładów ubezpieczeń) wynikająca z zestawienia obrotów i sald na koniec każdego miesiąca. Banki i SKOK-i są uprawnione do pomniejszenia podstawy opodatkowania m.in. o wartość funduszy własnych, a także wartość skarbowych papierów wartościowych. Dodatkowo banki obniżają podstawę opodatkowania o wartość aktywów nabytych od NBP, stanowiących zabezpieczenie kredytu refinansowego udzielonego przez NBP. Stawka podatku dla wszystkich podatników wynosi 0,0366% miesięcznie, a podatek jest płacony miesięcznie do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy.

W Grupie Kapitałowej Banku podatek ten dotyczy PKO Banku Polskiego SA, PKO Banku Hipotecznego SA (na datę sporządzenia sprawozdania PKO Bank Hipoteczny SA nie był zobowiązany do zapłaty podatku z uwagi na nie przekroczenie kwoty wolnej podstawy opodatkowania tj. 4 mld PLN), a także PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA i PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA.

Podatek po raz pierwszy został zapłacony za luty 2016 roku. Zapłacony podatek nie stanowi kosztu uzyskania przychodu w podatku dochodowym od osób prawnych.

	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Podatek od niektórych instytucji finansowych, z tego:		
PKO Bank Polski SA	(147 769)	-
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	(569)	-
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	(27)	-
RAZEM	(148 365)	-

12. Podatek dochodowy

	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Bieżące obciążenie podatkowe	(232 373)	(234 639)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	72 613	59 488
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(159 760)	(175 151)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(32 110)	(7 900)
Razem	(191 870)	(183 051)

W sprawie dotyczącej zastrzeżeń wynikających z kontroli podatkowej przeprowadzonej za okres od 1 kwietnia 2011 roku do 30 września 2012 roku (opisywanej w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku), w której w dniu 10 lutego 2015 roku Wyższy Sąd Administracyjny wydał wyrok korzystny dla KREDO BANK SA, podtrzymując decyzje sądu pierwszej i drugiej instancji, upłynął termin odwołania organu podatkowego do Sądu Najwyższego Ukrainy. Kwestie sporne dotyczyły głównie zaliczenia do kosztów uzyskania przychodów kosztów transakcji sprzedaży wierzytelności kredytowych w okresie objętym kontrolą, prawidłowości tworzenia odpisów na wierzytelności kredytowe, prawidłowości rozliczenia podatku VAT z tytułu sprzedaży nieruchomości oraz podatku u źródła z tytułu wypłaty wynagrodzenia za usługi. KREDO BANK SA nie posiada informacji o złożeniu wyżej wymienionego odwołania przez organ podatkowy, a tym samym niniejszą sprawę uważa za zakończoną.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku spółka PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o. wykazała należność w wysokości 20 400 tysięcy PLN z tytułu nadpłaty podatku VAT i odsetek karnych od zaległości podatkowych w związku ze złożonymi w grudniu 2014 roku korektami deklaracji VAT za okresy rozliczeniowe od stycznia 2011 roku do czerwca 2013 roku. W dniu 7 stycznia 2015 roku Spółka dokonała zapłaty zaległości w podatku VAT wraz z odsetkami karnymi, jednocześnie występując w dniu 26 stycznia 2015 roku z wnioskiem o stwierdzenie nadpłaty i zwrot podatku. W dniu 6 lutego 2015 roku urząd skarbowy wydał niekorzystne dla Spółki postanowienie w przedmiocie rozliczenia nadpłat i zwrotów VAT za okresy rozliczeniowe od stycznia 2011 roku do czerwca 2013 roku na poczet zaległości podatkowych w podatku VAT uznając, że rozliczenie zwrotów i nadpłat podatku VAT na poczet tych zaległości następuje dopiero w dacie złożenia deklaracji korygujących i wniosku o stwierdzenie nadpłaty, a nie w dacie zapłaty podatku w wysokości wyższej niż należna jak argumentowała Spółka. W dniu 19 lutego 2015 roku Spółka złożyła zażalenie do Dyrektora Izby Skarbowej i następnie w dniu 14 sierpnia 2015 roku skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego na zastosowany przez urząd skarbowy w wyżej wymienionym postanowieniu sposób rozliczenia nadpłat i zwrotów na poczet zaległości, wskazując na naruszenie przepisów Ordynacji podatkowej skutkujące błędną wykładnią i niewłaściwym zastosowaniem jej przepisów oraz niezastosowaniem zasady proporcjonalności w zakresie naliczenia odsetek od zaległości podatkowych.

W dniu 30 grudnia 2015 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny (WSA) wydał wyrok korzystny dla Spółki uchylając zaskarżone postanowienia urzędu skarbowego z dnia 6 lutego 2015 roku i podtrzymując zarzuty Spółki w zakresie zastosowania przez organy podatkowe błędnej wykładni przepisów Ordynacji podatkowej i niezastosowania zasady proporcjonalności. Wyrok nie jest prawomocny. W dniu 19 lutego 2016 roku Dyrektor Izby Skarbowej w Łodzi wniósł skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Termin rozprawy nie jest wyznaczony. W oparciu o opinie doradców podatkowych oraz wyrok WSA z dnia 30 grudnia 2015 roku dla należności z tytułu nadpłaty podatku VAT na dzień 31 marca 2016 roku nie stwierdzono przesłanek utraty wartości i należność nie została objęta odpisem aktualizującym.

13. Zysk na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest w oparciu o zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy Banku poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Zysk na akcję	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	638 590	647 181
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	1 250 000	1 250 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	0,51	0,52

Zarówno w I kwartale 2016 roku jak i w I kwartale 2015 roku nie występowały instrumenty rozładniające zysk przypadający na jedną akcję oraz nie wystąpiły istotne koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

14. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31.03.2016	31.12.2015
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	12 444 463	9 854 137
Gotówka	3 413 079	3 889 658
Inne środki	65	69
Razem	15 857 607	13 743 864

15. Należności od banków

	31.03.2016	31.12.2015
Lokaty w bankach	1 329 477	2 484 467
Rachunki bieżące	1 147 640	951 480
Udzielone kredyty i pożyczki	27 223	134 180
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	15 876	980 630
Środki pieniężne w drodze	2 932	2 620
Razem	2 523 148	4 553 377
Odpis z tytułu utraty wartości należności	(689)	(405)
Razem netto	2 522 459	4 552 972

Należności od banków - ekspozycje Grupy Kapitałowej na ryzyko kredytowe	Zaangażowanie	
	31.03.2016	31.12.2015
Należności z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	518	520
oceniane metodą zindywidualizowaną	141	145
Należności bez rozpoznanego utraty wartości, w tym:	2 522 630	4 552 857
nieprzeterminowane	2 522 630	4 552 857
Razem brutto	2 523 148	4 553 377
Odpisy z tytułu utraty wartości	(689)	(405)
Razem według wartości bilansowej netto	2 522 459	4 552 972

16. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

według wartości bilansowej	31.03.2016	31.12.2015
Dłużne papiery wartościowe	2 295 570	766 641
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	2 174 780	648 695
obligacje skarbowe PLN	2 102 733	640 009
obligacje skarbowe EUR	9 607	8 686
bony skarbowe PLN	62 440	-
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne PLN	44 145	48 596
emitowane przez podmioty niefinansowe, w tym:	52 105	46 122
obligacje korporacyjne PLN	52 003	46 052
obligacje korporacyjne EUR	102	70
emitowane przez inne podmioty finansowe, w tym:	5 513	5 344
obligacje emitowane przez GPW PLN	5 476	5 238
obligacje korporacyjne PLN	37	106
emitowane przez banki, obligacje korporacyjne PLN	19 027	17 884
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	7 833	9 910
Certyfikaty inwestycyjne	5 292	6 648
Prawa do akcji	6	-
Razem	2 308 701	783 199

W portfelu aktywów przeznaczonych do obrotu są uwzględnione papiery wartościowe posiadane przez Dom Maklerski.

17. Pochodne instrumenty finansowe

Pochodne instrumenty finansowe	31.03.2016		31.12.2015	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające	399 049	765 893	508 665	998 527
Pozostałe instrumenty pochodne	2 592 595	2 526 194	3 838 604	3 626 240
Razem	2 991 644	3 292 087	4 347 269	4 624 767

Rodzaj kontraktu	31.03.2016		31.12.2015	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	2 003 183	1 942 300	3 206 281	3 053 133
CIRS	405 442	927 050	472 355	1 210 159
FX Swap	236 670	114 140	309 954	85 953
Opcje	232 231	200 728	237 919	177 513
FRA	8 200	6 678	16 226	22 192
Forward	101 701	100 484	104 534	72 588
Inne	4 217	707	-	3 229
Razem	2 991 644	3 292 087	4 347 269	4 624 767

18. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Grupa Kapitałowa na dzień 31 marca 2016 roku stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

18.1. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty w CHF o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w CHF i PLN, oraz zmian kursu walutowego CHF/PLN w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje CIRS, w których Grupa Kapitałowa płaci kupon oparty o LIBOR 3M CHF, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz PLN.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF i portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Grupa Kapitałowa desygnując pozycję zabezpieczaną zastosowała rozwiązania MSR.39.WS.99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - kwiecień 2016 roku - październik 2026 roku.

18.2. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje IRS, w których Grupa Kapitałowa płaci kupon oparty o zmienną stopę WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów w PLN indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - kwiecień 2016 roku - czerwiec 2020 roku.

18.3. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje IRS, w których Grupa Kapitałowa płaci kupon oparty o zmienną stopę EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów w EUR indeksowanych do stopy zmiennej EURIBOR.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - kwiecień 2016 roku - czerwiec 2016 roku.

18.4. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje IRS, w których Grupa Kapitałowa płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów w CHF indeksowanych do stopy zmiennej LIBOR CHF 3M.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - kwiecień 2016 roku - lipiec 2016 roku.

18.5. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymienialnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymienialnej, wynikającej z ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymienialnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymienialnej, wynikającej z ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje CIRS, w których Grupa Kapitałowa płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę USD od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF i zobowiązanie finansowe o stałym oprocentowaniu w USD.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - kwiecień 2016 roku - wrzesień 2022 roku.

18.6. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych innych niż CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty w EUR o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w EUR i PLN, oraz zmian kursu walutowego EUR/PLN w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje CIRS, w których Grupa Kapitałowa płaci kupon oparty o EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w EUR oraz PLN.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w EUR i portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Grupa Kapitałowa desygnując pozycję zabezpieczaną zastosowała rozwiązania MSR.39.WS.99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - kwiecień 2016 roku - marzec 2021 roku.

Na dzień 31 marca 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku Grupa Kapitałowa Banku nie stosowała zabezpieczenia wartości godziwej.

Wszystkie rodzaje relacji zabezpieczających stosowanych przez Grupę Kapitałową Banku to rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (macro cash flow hedge).

Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.

Typ instrumentu:	Wartość bilansowa/wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym			
	31.03.2016		31.12.2015	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	159 551	94	269 122	-
CIRS	239 498	765 799	239 543	998 527
Razem	399 049	765 893	508 665	998 527

Wpływ instrumentów zabezpieczających na inne dochody całkowite	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Inne dochody całkowite na początek okresu brutto	(71 182)	6 425
Zyski/straty odniesione na inne dochody całkowite w okresie	207 294	(971 073)
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym:	(70 624)	925 778
- przychody odsetkowe	(95 018)	(95 483)
- wynik z pozycji wymiany	24 394	1 021 261
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu brutto	65 488	(38 870)
Efekt podatkowy	(12 443)	7 385
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu netto	53 045	(31 485)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	136 670	(45 294)
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(25 968)	8 606
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite netto	110 702	(36 688)
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	342	2 704

19. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

według wartości bilansowej	31.03.2016	31.12.2015
Dłużne papiery wartościowe	11 285 333	13 337 373
emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP	7 541 728	10 036 898
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	3 503 446	3 052 701
obligacje skarbowe PLN	2 339 298	1 934 817
obligacje skarbowe EUR	189 612	91 634
obligacje skarbowe CHF	974 536	993 615
obligacje skarbowe UAH	-	32 635
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym:	240 159	247 263
obligacje komunalne EUR	131 606	131 341
obligacje komunalne PLN	108 553	115 922
emitowane przez podmioty niefinansowe - obligacje korporacyjne PLN	-	511
Jednostki uczestnictwa w UFK (ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe) związane z produktami ubezpieczeniowymi należącymi do grupy produktów inwestycyjnych gdzie ryzyko ponosi ubezpieczający.	1 814 862	1 816 727
Razem	13 100 195	15 154 100

20. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom ze względu na sektor i typ produktu	31.03.2016	31.12.2015
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	196 236 875	198 700 917
sektor finansowy	1 024 907	4 834 177
gospodarcze, w tym:	313 898	391 286
należności z tytułu leasingu finansowego	111	101
środki DM w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy oraz depozyt początkowy	12 539	10 217
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	710 796	4 432 239
międzynarodowe organizacje finansowe	213	10 652
sektor niefinansowy	185 457 008	183 864 042
mieszaniowe	102 984 693	103 005 812
gospodarcze, w tym:	56 434 399	54 668 212
należności z tytułu leasingu finansowego	5 982 764	5 664 209
konsumpcyjne	23 596 709	23 529 145
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	2 437 163	2 660 873
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	4 044	-
sektor budżetowy	9 754 960	10 002 698
gospodarcze, w tym:	7 068 584	7 307 327
należności z tytułu leasingu finansowego	70 636	71 584
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	2 686 376	2 695 371
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek, w tym:	(8 367 768)	(8 287 209)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(200 233)	(202 068)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	187 869 107	190 413 708

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według segmentów klienta	31.03.2016	31.12.2015
Kredyty i pożyczki udzielone brutto, w tym:	196 236 875	198 700 917
bankowości hipotecznej	96 237 868	96 060 668
korporacyjne	52 050 989	51 160 753
bankowości detalicznej i prywatnej	23 596 709	23 529 145
małych i średnich przedsiębiorstw	23 623 717	23 497 243
międzynarodowe organizacje finansowe	213	10 652
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	714 840	4 432 239
pozostałe należności	12 539	10 217
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(8 367 768)	(8 287 209)
Kredyty i pożyczki udzielone netto	187 869 107	190 413 708

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według metod kalkulacji odpisów	31.03.2016	31.12.2015
Wyceniane według metody zindywidualizowanej	7 066 182	7 549 635
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	5 190 502	5 412 768
należności z tytułu leasingu finansowego	304 819	407 063
Bez stwierdzonej utraty wartości, w tym:	1 875 680	2 136 867
należności z tytułu leasingu finansowego	269 342	332 905
Wyceniane według metody portfelowej	7 763 059	7 688 142
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	7 763 059	7 688 142
należności z tytułu leasingu finansowego	96 099	96 732
Wyceniane według metody grupowej (IBNR), w tym:	181 407 634	183 463 140
należności z tytułu leasingu finansowego	5 383 251	4 899 194
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	196 236 875	198 700 917
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	(2 792 323)	(2 895 857)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(111 993)	(111 165)
Ze stwierdzoną utratą wartości, w tym:	(2 782 067)	(2 882 352)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(110 651)	(109 504)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej, w tym:	(4 963 865)	(4 822 183)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(75 741)	(77 804)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR), w tym:	(611 580)	(569 169)
odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(12 499)	(13 099)
Odpisy - razem	(8 367 768)	(8 287 209)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	187 869 107	190 413 708

Na dzień 31 marca 2016 roku udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości wyniósł 6,6% (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 6,6%), natomiast wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (wyliczony jako udział odpisów aktualizujących wartość należności ogółem do wartości bilansowej brutto kredytów z rozpoznaną utratą wartości) wyniósł 64,6% (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 63,3%).

Na dzień 31 marca 2016 roku udział kredytów i pożyczek opóźnionych w spłacie powyżej 90 dni w stosunku do wartości brutto kredytów i pożyczek wyniósł 5,1% (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 4,9%).

Kredyty i pożyczki udzielone klientom - ekspozycje Grupy Kapitałowej na ryzyko kredytowe	Zaangażowanie	
	31.03.2016	31.12.2015
Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	12 953 561	13 100 910
oceniane metodą zindywidualizowaną	5 190 502	5 412 768
Kredyty i pożyczki bez rozpoznannej utraty wartości, w tym:	183 283 314	185 600 007
z rozpoznaną przesłanką indywidualną	1 789 252	2 043 049
nieprzeterminowane	1 439 021	1 605 408
przeterminowane	350 231	437 641
bez rozpoznannej przesłanki indywidualnej	181 494 062	183 556 958
nieprzeterminowane	178 384 944	180 382 118
przeterminowane	3 109 118	3 174 840
Razem brutto	196 236 875	198 700 917
Odpisy z tytułu utraty wartości	(8 367 768)	(8 287 209)
na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(7 745 932)	(7 704 535)
na ekspozycje bez rozpoznannej utraty wartości	(621 836)	(582 674)
z rozpoznaną przesłanką utraty wartości	(10 235)	(13 479)
bez rozpoznannej przesłanki utraty wartości	(611 601)	(569 195)
Razem według wartości bilansowej (netto)	187 869 107	190 413 708

Dłużne papiery wartościowe (obligacje komunalne i obligacje korporacyjne) reklasyfikowane z kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom (w III i IV kwartale 2012 roku)

Na dzień 31.03.2016 roku	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	738 112	737 844	742 153
Obligacje korporacyjne	51 489	71 372	8 456
Razem	789 601	809 216	750 609

Na dzień 31.12.2015 roku	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	745 362	741 656	747 693
Obligacje korporacyjne	582 000	591 416	537 703
Razem	1 327 362	1 333 072	1 285 396

21. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

według wartości bilansowej brutto	31.03.2016	31.12.2015
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	31 005 177	27 661 838
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	21 782 463	18 358 006
obligacje skarbowe PLN	21 028 211	17 920 035
obligacje skarbowe EUR	312 284	310 620
obligacje skarbowe USD	59 452	77 375
obligacje skarbowe UAH	85 076	49 976
bony skarbowe PLN	297 440	-
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne PLN	4 630 851	4 613 726
emitowane przez podmioty niefinansowe, w tym:	3 085 577	3 171 012
obligacje korporacyjne PLN	2 551 555	2 626 682
obligacje korporacyjne EUR	316 519	320 712
obligacje korporacyjne USD	217 503	223 618
emitowane przez banki, w tym:	1 506 286	1 519 094
obligacje korporacyjne PLN	1 458 304	1 470 753
obligacje korporacyjne EUR	44 642	44 569
obligacje korporacyjne UAH	3 340	3 772
Odpisy z tytułu utraty wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży, w tym:	(86 666)	(56 925)
obligacje korporacyjne PLN	(46 807)	(22 959)
obligacje korporacyjne USD	(36 519)	(30 194)
obligacje korporacyjne UAH	(3 340)	(3 772)
Razem dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	30 918 511	27 604 913
Kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	562 083	567 346
Kapitałowe papiery wartościowe niedopuszczone do publicznego obrotu	347 560	346 941
Kapitałowe papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu	214 523	220 405
Odpisy z tytułu utraty wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(75 560)	(75 565)
Razem kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	486 523	491 781
Jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania	284 944	212 821
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	31 689 978	28 309 515

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA będąc członkiem Visa Europe Limited znajduje się w gronie beneficjentów transakcji nabycia akcji spółki Visa Europe Limited przez Visa Inc. Według stanu na 31 marca 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku część przewidywanego wynagrodzenia z tytułu wyżej wymienionej transakcji w wysokości 76 840 tysięcy EUR (tj. odpowiednio 327 984 tysięcy PLN i 327 453 tysięcy PLN) została ujęta w wycenie akcji Visa Europe Limited (w innych dochodach całkowitych – w pozycji aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży brutto). Szczegółowe informacje dotyczące wyżej wymienionej transakcji znajdują się w części dodatkowe dane objaśniające – „Czynniki, które będą miały wpływ na przyszłe wyniki finansowe w perspektywie co najmniej kwartału”.

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe - ekspozycje Grupy Kapitałowej na ryzyko kredytowe	Zaangażowanie	
	31.03.2016	31.12.2015
Dłużne papiery wartościowe z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	480 117	397 434
oceniane metodą zindywidualizowaną	480 117	397 434
Dłużne papiery wartościowe bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	30 525 060	27 264 404
nieprzeterminowane	30 525 060	27 264 404
z ratingiem zewnętrznym	23 249 884	21 725 977
z ratingiem wewnętrznym	7 275 176	5 538 427
Razem brutto	31 005 177	27 661 838
Odpisy z tytułu utraty wartości	(86 666)	(56 925)
Razem według wartości bilansowej netto	30 918 511	27 604 913

22. Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności

według wartości bilansowej brutto	31.03.2016	31.12.2015
Dłużne papiery wartościowe		
emitowane przez Skarb Państwa:	313 693	210 330
emitowane przez Skarb Państwa USD	270 176	170 265
emitowane przez Skarb Państwa PLN	40 857	37 436
emitowane przez Skarb Państwa EUR	2 660	2 629
Razem	313 693	210 330

Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności - dłużne papiery wartościowe - ekspozycja Grupy Kapitałowej na ryzyko kredytowe	Zaangażowanie	
	31.03.2016	31.12.2015
Dłużne papiery wartościowe bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	313 693	210 330
nieprzeterminowane z ratingiem zewnętrznym	313 693	210 330
Razem brutto	313 693	210 330
Razem według wartości bilansowej netto	313 693	210 330

23. Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia

1) wartość inwestycji Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA we wspólnych przedsięwzięciach

Nazwa jednostki	31.03.2016	31.12.2015
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	-	-
Cena nabycia	17 498	17 498
Zmiana w udziale w aktywach netto	(15 335)	(14 819)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(2 163)	(2 679)
Grupa Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	209 472	206 228
Wartość godziwa pozostałej części udziału na dzień objęcia współkontrolą	197 320	197 320
Zmiana w udziale w aktywach netto	12 152	8 908
Razem	209 472	206 228

2) wartość inwestycji Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w jednostkach stowarzyszonych

Nazwa jednostki	31.03.2016	31.12.2015
Grupa Bank Pocztowy SA	161 500	161 500
Cena nabycia	161 500	161 500
Zmiana w udziale w aktywach netto	84 864	81 372
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(84 864)	(81 372)
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-
Cena nabycia	1 500	1 500
Zmiana w udziale w aktywach netto	4 584	4 275
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(6 084)	(5 775)
Grupa FERRUM SA	25 291	24 143
Cena nabycia	25 291	24 143
Razem	186 791	185 643

24. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

	31.03.2016	31.12.2015
Grunty i budynki	215 363	217 359
Inne	2 107	2 661
Razem	217 470	220 020

25. Zapasy

	31.03.2016	31.12.2015
Inwestycje budowlane do sprzedaży	118 835	201 468
Towary	202 568	150 401
Wyroby gotowe	26 617	63 872
Materiały	18 861	22 459
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	(23 685)	(37 252)
Razem	343 196	400 948

26. Wartości niematerialne i rzeczowe aktywa trwałe

Wartości niematerialne	31.03.2016	31.12.2015
Oprogramowanie	1 784 599	1 673 081
Wartość firmy nabyta w wyniku połączenia jednostek gospodarczych (w tym wartość firmy jednostek zależnych)	1 198 605	1 198 642
Przyszłe zyski z zawartych umów ubezpieczeniowych	94 713	99 207
Relacje z klientami	44 639	48 114
Inne, w tym nakłady	247 265	251 939
Razem	3 369 821	3 270 983

Wartość firmy netto	31.03.2016	31.12.2015
Spółki Nordea Polska	985 221	985 221
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	149 564	149 564
PKO BP BANKOWY PTE SA	51 158	51 158
Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp.k.	4 877	4 914
Wartość firmy związana z aktywami przejętymi od spółki Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	7 785	7 785
Razem	1 198 605	1 198 642

Rzeczowe aktywa trwałe	31.03.2016	31.12.2015
Grunty i budynki	1 707 938	1 673 517
Maszyny i urządzenia	416 064	427 458
Środki transportu	124 963	89 633
Środki trwałe w budowie	235 320	260 796
Nieruchomości inwestycyjne	140 957	141 813
Inne	182 768	188 969
Razem	2 808 010	2 782 186

W okresach zakończonych odpowiednio dnia 31 marca 2016 roku oraz dnia 31 marca 2015 roku nie wystąpiły istotne transakcje nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych.

27. Inne aktywa

	31.03.2016	31.12.2015
Rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	1 209 592	384 342
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	315 288	264 331
Należności od odbiorców	153 964	149 962
Rozliczenie instrumentów finansowych	194 661	178 687
Należności z tytułu innych operacji z podmiotami finansowymi i niefinansowymi	14 868	8 790
Aktywa do zbycia	174 748	178 146
Należności od budżetu z tytułu prowadzonej przez Bank dystrybucji opłaty sądowej	9 575	10 191
Należności i rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	155 172	140 369
Należności z tytułu nierozliczonych transakcji instrumentami pochodnymi	1 074	2 854
Inne*	127 736	93 105
Razem	2 356 678	1 410 777
w tym aktywa finansowe **	1 738 906	875 195

* W pozycji „Inne” znajdują się m.in.: „Należności z zakresu gospodarki własnej”, „Należności z tytułu kaucji i wadium”.

**Do aktywów finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Innych aktywów”, z wyjątkiem pozycji „Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów”, „Aktywa do zbycia” oraz „Inne”.

28. Zobowiązania wobec banków

	31.03.2016	31.12.2015
Otrzymane kredyty i pożyczki, w tym:	16 271 771	16 418 082
od Nordea Bank AB (publ)	16 244 821	16 371 687
Depozyty banków	1 155 639	1 168 407
Rachunki bieżące	615 048	473 738
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	2 156 519	197 023
Inne depozyty z rynku pieniężnego	47 645	31 547
Razem	20 246 622	18 288 797

29. Zobowiązania wobec klientów

	31.03.2016	31.12.2015
Zobowiązania wobec ludności	138 463 137	135 410 367
Depozyty terminowe	72 575 866	71 079 630
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	65 604 770	64 039 511
Pozostałe zobowiązania	282 501	291 226
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	47 196 466	51 213 728
Depozyty terminowe	19 097 475	23 032 660
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	23 001 327	22 447 227
Otrzymane kredyty i pożyczki, w tym:	3 877 909	3 924 099
otrzymane od międzynarodowych organizacji finansowych	3 858 238	3 877 413
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	254 039	829 114
Pozostałe zobowiązania	965 716	980 628
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	9 196 550	9 134 366
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	6 309 419	5 679 394
Depozyty terminowe	2 870 432	3 435 443
Pozostałe zobowiązania	16 699	19 529
Razem	194 856 153	195 758 461

Według segmentu klienta	31.03.2016	31.12.2015
Zobowiązania wobec klientów, w tym:		
bankowości detalicznej i prywatnej	131 827 722	128 269 113
korporacyjne	39 325 900	42 606 510
małych i średnich przedsiębiorstw	19 563 182	20 122 652
otrzymane kredyty i pożyczki, w tym:	3 877 909	3 924 099
otrzymane od międzynarodowych organizacji finansowych	3 858 238	3 877 413
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	254 039	829 114
pozostałe zobowiązania	7 401	6 973
Razem	194 856 153	195 758 461

30. Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej

	31.03.2016	31.12.2015
Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe	127 961	114 597
Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych ubezpieczyciela w podziale na:	2 300 915	2 285 896
produkty strukturyzowane	28 843	37 051
polisolokaty	2 757	2 788
ubezpieczeniowe produkty finansowe Unit-Linked	2 269 315	2 246 057
Razem	2 428 876	2 400 493

	31.03.2016	31.12.2015
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej brutto, w tym:		
Rezerwy w ubezpieczeniach na życie	120 840	110 239
Rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia	84 323	85 504
Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	2 123 227	2 088 955
Rezerwy składek i rezerwy na pokrycie ryzyka niewygasłego	128 259	115 992
Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych	57	48
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej brutto, razem	2 456 706	2 400 738
Na udziale reasekuratora	(27 830)	(245)
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej netto	2 428 876	2 400 493

31. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

	31.03.2016	31.12.2015
Zobowiązania z tytułu emisji		
Instrumenty finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	9 218 641	9 361 229
obligacje wyemitowane przez PKO Finance AB	7 114 321	7 332 263
obligacje wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	1 651 557	1 645 917
obligacje wyemitowane przez PKO Leasing SA	375 711	363 130
obligacje wyemitowane przez PKO Bank Hipoteczny SA	62 136	-
hipoteczne listy zastawne wyemitowane przez PKO Bank Hipoteczny SA	14 916	19 919
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - bankowe papiery wartościowe wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	-	71 744
Razem	9 218 641	9 432 973

Obligacje wyemitowane przez PKO Finance AB

Data emisji	Wartość nominalna	Waluta	Termin zapadalności	wartość bilansowa na dzień 31.03.2016	wartość bilansowa na dzień 31.12.2015
07.07.2011	250 000	CHF	07.07.2016	1 003 044	1 003 047
25.07.2012	50 000	EUR	25.07.2022	217 314	214 573
26.09.2012	1 000 000	USD	26.09.2022	3 751 530	3 938 519
23.01.2014	500 000	EUR	23.01.2019	2 142 433	2 176 124
Razem				7 114 321	7 332 263

32. Zobowiązania podporządkowane

Na dzień 31 marca 2016 roku	Wartość nominalna w walucie	Wartość nominalna w PLN	Waluta	Termin zapadalności/wykupu	Stan zobowiązania w PLN
Obligacje podporządkowane	1 600 700	1 600 700	PLN	14.09.2022	1 602 925
Pożyczka podporządkowana	224 000	874 497	CHF	24.04.2022	874 556
Razem	x	2 475 197	x	x	2 477 481

Na dzień 31 grudnia 2015 roku	Wartość nominalna w walucie	Wartość nominalna w PLN	Waluta	Termin zapadalności/wykupu	Stan zobowiązania w PLN
Obligacje podporządkowane	1 600 700	1 600 700	PLN	14.09.2022	1 616 619
Pożyczka podporządkowana	224 000	882 426	CHF	24.04.2022	882 544
Razem	x	2 483 126	x	x	2 499 163

33. Pozostałe zobowiązania

	31.03.2016	31.12.2015
Koszty do zapłacenia	477 971	658 230
Przychody pobierane z góry	512 300	501 124
Zobowiązanie z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych	74 914	-
Inne zobowiązania	2 184 205	2 196 816
Razem	3 249 390	3 356 170
w tym zobowiązania finansowe	2 465 909	2 340 804

Na dzień 31 marca 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązań w przypadku, których nie wywodziłyby się z płatności wynikających z zawartych umów.

34. Rezerwy

Za rok zakończony dnia 31 marca 2016 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2016 roku, w tym:	22 369	46 033	82 738	100 954	252 094
Rezerwa krótkoterminowa	22 054	3 575	64 045	100 954	190 628
Rezerwa długoterminowa	315	42 458	18 693	-	61 466
Utworzenie/aktualizacja rezerw	9 752	-	65 016	1 163	75 931
Rozwiązanie rezerw	(2 934)	-	(75 888)	(2 482)	(81 304)
Wykorzystanie rezerw	(4 774)	-	-	(8 403)	(13 177)
Różnice kursowe	(18)	-	(2)	-	(20)
Inne zmiany i reklasyfikacje	-	-	208	-	208
Stan na dzień 31 marca 2016 roku, w tym:	24 395	46 033	72 072	91 232	233 732
Rezerwa krótkoterminowa	24 395	3 575	51 690	91 232	170 892
Rezerwa długoterminowa	-	42 458	20 382	-	62 840

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 58 319 tysięcy PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 1 933 tysiące PLN, rezerwy na sprawy sporne w tym sądowe, których przedmiotem są wynagrodzenia na kwotę 407 tysięcy PLN.

Za rok zakończony dnia 31 marca 2015 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2015 roku, w tym:	47 480	39 847	103 844	132 667	323 838
Rezerwa krótkoterminowa	47 165	3 141	73 707	132 667	256 680
Rezerwa długoterminowa	315	36 706	30 137	-	67 158
Utworzenie/aktualizacja rezerw	648	-	102 470	804	103 922
Rozwiązanie rezerw	(427)	-	(111 837)	(9 443)	(121 707)
Wykorzystanie rezerw	(175)	(38)	-	-	(213)
Różnice kursowe	(29)	-	(40)	-	(69)
Inne zmiany i reklasifikacje	(4 980)	-	(430)	(1 942)	(7 352)
Stan na dzień 31 marca 2015 roku, w tym:	42 517	39 809	94 007	122 086	298 419
Rezerwa krótkoterminowa	42 202	3 142	62 196	122 086	229 626
Rezerwa długoterminowa	315	36 667	31 811	-	68 793

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 85 785 tysięcy PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 2 295 tysięcy PLN, rezerwy na sprawy sporne w tym sądowe, których przedmiotem są wynagrodzenia na kwotę 338 tysięcy PLN.

Rezerwy na sprawy sporne utworzone zostały w wysokości oczekiwanych wpływów korzyści ekonomicznych.

35. Kapitały własne i akcjonariat Banku

	31.03.2016	31.12.2015
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000
Kapitał zapasowy	20 711 174	20 711 174
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 070 000	1 070 000
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 536 391	3 536 391
Inne dochody całkowite, w tym:	241 492	100 244
Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	3 025	(186)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	197 981	170 646
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	53 045	(57 657)
Zyski i straty aktuarialne	(12 559)	(12 559)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(225 750)	(216 501)
Niepodzielony wynik finansowy	3 831 977	1 222 413
Wynik okresu bieżącego netto	638 590	2 609 564
Udziały niekontrolujące	(19 015)	(18 372)
Kapitał własny ogółem	31 034 859	30 264 913

Akcjonariat Banku

Według informacji posiadanych na dzień 31 marca 2016 roku akcjonariat Banku jest następujący:

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
Na dzień 31 marca 2016 roku				
Skarb Państwa	367 918 980	29,43	1 zł	29,43
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	83 952 447	6,72	1 zł	6,72
Nationale Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny ²	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali akcjonariusze ³	733 534 125	58,68	1 zł	58,68
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00
Na dzień 31 grudnia 2015 roku				
Skarb Państwa	367 918 980	29,43	1 zł	29,43
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	83 952 447	6,72	1 zł	6,72
Nationale Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny ²	64 594 448	5,17	1 zł	5,17
Pozostali akcjonariusze ³	733 534 125	58,68	1 zł	58,68
Razem	1 250 000 000	100,00	---	100,00

1) Stan posiadania akcji na dzień 29 stycznia 2013 roku, raportowany przez Aviva OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 153,1 mln akcji PKO Banku Polskiego SA przez BGK oraz Skarb Państwa.

2) Stan posiadania akcji na dzień 24 lipca 2012 roku, raportowany przez ING OFE (aktualnie Nationale-Nederlanden OFE) po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 95 mln akcji PKO Banku Polskiego SA przez Skarb Państwa.

3) w tym Bank Gospodarstwa Krajowego, który na dzień publikacji niniejszego raportu posiadał 24.487.297 akcji, co stanowi 1,96% udziału w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu

Ze wszystkich akcji PKO Banku Polskiego SA wynikają te same prawa i obowiązki. Akcje nie są uprzywilejowane, ani w zakresie prawa głosu czy dywidendy. Statut PKO Banku Polskiego SA ogranicza jednak w określonych przypadkach prawa głosu przysługujące akcjonariuszom dysponującym powyżej 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu. Powyższe nie dotyczy:

- akcjonariuszy, którzy w dniu podjęcia uchwały Walnego Zgromadzenia wprowadzającej ograniczenie prawa głosu byli uprawnieni z akcji reprezentujących więcej niż 10% ogólnej liczby głosów w Banku (tj. Skarb Państwa i BGK),
- akcjonariuszy, którzy są uprawnieni z akcji imiennych serii A (Skarb Państwa) oraz
- akcjonariuszy działających wspólnie z akcjonariuszami, o których mowa w tiret drugim na podstawie porozumienia dotyczącego wspólnego wykonywania prawa głosu z akcji. Ponadto, ograniczenie praw głosu wygasa, kiedy udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Banku spadnie poniżej 5%.

Zgodnie z § 6 ust. 2 Statutu PKO Banku Polskiego SA zamiana akcji imiennych serii A na akcje na okaziciela oraz przeniesienie tych akcji wymaga zgody wyrażonej w uchwale Rady Ministrów. Zamiana na akcje na okaziciela lub przeniesienie akcji imiennych serii A po uzyskaniu powyższej zgody powoduje wygaśnięcie ograniczeń przewidzianych w zdaniu poprzednim w stosunku do akcji będących przedmiotem zamiany na akcje na okaziciela lub przeniesienia, w zakresie w jakim zgoda została udzielona.

Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych SA w Warszawie.

Struktura kapitału akcyjnego PKO Banku Polskiego SA:

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii wg wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	312 500 000	1 zł	312 500 000 zł
Seria A	akcje zwykłe na okaziciela	197 500 000	1 zł	197 500 000 zł
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000 zł
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000 zł
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000 zł
Razem	---	1 250 000 000	---	1 250 000 000 zł

W I kwartale 2016 roku nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego PKO Banku Polskiego SA. Wyemitowane akcje PKO Banku Polskiego SA nie są uprzywilejowane i są w pełni opłacone.

36. Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane

36.1. Programy papierów wartościowych objęte subemisją (maksymalne zobowiązanie Grupy do objęcia papierów wartościowych)

Na dzień 31 marca 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku funkcjonowały następujące programy papierów wartościowych objęte subemisją (maksymalne zobowiązanie Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA do objęcia papierów wartościowych):

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązywania umowy
Stan na dzień 31 marca 2016 roku			
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 055 000	31.07.2020
Spółka B	obligacje korporacyjne	1 125 800	31.12.2020
Spółka C	obligacje korporacyjne	882 000	15.06.2022
Spółka D	obligacje korporacyjne	77 800	31.12.2022
Spółka E	obligacje korporacyjne	60 000	23.11.2021
Spółka F	obligacje korporacyjne	27 645	31.12.2029
Spółka G	obligacje korporacyjne	15 000	31.12.2026
Razem		3 243 245	

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązywania umowy
Stan na dzień 31 grudnia 2015 roku			
Spółka B	obligacje korporacyjne	1 950 000	31.12.2020
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 055 000	31.07.2020
Spółka C	obligacje korporacyjne	342 700	15.06.2022
Spółka D	obligacje korporacyjne	80 600	31.12.2022
Spółka E	obligacje korporacyjne	60 000	23.11.2021
Spółka F	obligacje korporacyjne	28 224	31.12.2029
Spółka G	obligacje korporacyjne	17 900	31.12.2026
Spółka H	obligacje korporacyjne	4 424	31.01.2016
Spółka I	obligacje korporacyjne	3 403	30.09.2030
Razem		3 542 251	

Wszystkie umowy dotyczą Umów Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji.

Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Grupę Kapitałową PKO Banku Polskiego SA subemisją zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i nieznajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

36.2. Zobowiązania umowne

Na dzień 31 marca 2016 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących wartości niematerialnych wynosiła 158 948 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosiła 178 899 tysięcy PLN).

Na dzień 31 marca 2016 roku wartość zobowiązań umownych dotyczących rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 20 072 tysiące PLN (na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosiła 50 278 tysięcy PLN).

36.3. Udzielone zobowiązania finansowe

według wartości nominalnej	31.03.2016	31.12.2015
Linie i limity kredytowe		
dla podmiotów finansowych	2 206 153	2 306 177
dla podmiotów niefinansowych	34 821 982	36 157 856
dla podmiotów budżetowych	4 175 357	4 080 379
Razem	41 203 492	42 544 412
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	30 027 624	30 513 878

36.4. Udzielone zobowiązania gwarancyjne

	31.03.2016	31.12.2015
Gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	6 350 491	7 555 837
dla podmiotów finansowych	32 186	85 504
dla podmiotów niefinansowych	6 307 637	7 463 037
dla podmiotów budżetowych	10 668	7 296
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje korporacyjne krajowe	4 823 384	5 430 649
dla podmiotów niefinansowych	4 688 545	4 930 649
dla podmiotów finansowych	134 839	500 000
Udzielone akredytywy	1 401 728	1 838 101
dla podmiotów niefinansowych	1 401 626	1 838 000
dla podmiotów budżetowych	102	101
Udzielone gwarancje i poręczenie gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	120 856	143 646
Udzielone gwarancje i poręczenie - obligacje komunalne krajowe dla podmiotów budżetowych	86 956	59 320
Razem	12 783 415	15 027 553
w tym: udzielone gwarancje dobrego wykonania umowy	2 391 676	2 378 395

36.5. Pozabilansowe zobowiązania otrzymane

według wartości nominalnej	31.03.2016	31.12.2015
Finansowe	565 620	505 350
Gwarancyjne*	6 611 047	6 831 132
Razem	7 176 667	7 336 482

* Zawiera głównie gwarancje w ramach programu wspierania mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw – gwarancja de minimis.

Uprawnienie do sprzedaży lub obciążenia zestawem zabezpieczenia ustanowionego na rzecz Grupy Kapitałowej

Na dzień 31 marca 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku na rzecz Grupy Kapitałowej Banku nie ustanowiono zabezpieczeń, które Grupa Kapitałowa Banku była uprawniona sprzedać lub obciążyć innym zastawem, w przypadku realizacji wszelkich obowiązków przez właściciela zabezpieczenia.

37. Sprawy sporne

Według stanu na dzień 31 marca 2016 roku, łączna wartość procesów sądowych, w których Bank jest pozwany oraz postępowań sądowych, w których pozostałe Spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA są pozwany wynosiła 680 788 tysięcy PLN, w tym 40 906 tysięcy PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie (na dzień 31 grudnia 2015 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 638 019 tysięcy PLN), a kwota łącznej wartości procesów sądowych z powództwa Banku oraz postępowań sądowych z powództwa pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 marca 2016 roku wynosiła 1 019 194 tysiące PLN, w tym 60 267 tysięcy PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie, głównie związanych z windykacją kredytów udzielonych przez KREDOBANK SA (na dzień 31 grudnia 2015 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 697 041 tysięcy PLN).

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA:

a) Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję

- **Postępowanie przeciw praktykom ograniczającym konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce:**

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. Dnia 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na PKO Bank Polski SA karę pieniężną w kwocie 16 597 tysięcy PLN.

Bank odwołał się od decyzji Prezesa UOKiK do SOKiK. W dniu 20 grudnia 2011 roku odbyła się rozprawa, na której nie doszło do merytorycznego rozstrzygnięcia odwołań. Sąd zobowiązał MasterCard do złożenia wyjaśnień w sprawie i wyznaczył termin kolejnego posiedzenia na dzień 9 lutego 2012 roku, który to termin, na wniosek pełnomocnika powodów przesunięto na dzień 24 kwietnia 2012 roku, a następnie SOKiK odroczył ogłoszenie postanowienia w sprawie wniosku o zawieszenie do dnia 8 maja 2012 roku. W dniu 8 maja 2012 roku SOKiK zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania przed Sądem Unii Europejskiej w sprawie MasterCard przeciwko Komisji Europejskiej. W dniu 24 maja 2012 roku Sąd Unii Europejskiej utrzymał w mocy decyzję Komisji Europejskiej zakazującą wielostronnie uzgadnianych opłat „interchange” stosowanych przez MasterCard. W dniu 28 maja 2012 roku uczestnik postępowania Visa Europe Ltd, a w dniu 29 maja 2012 roku pełnomocnik powodów, w tym PKO Banku Polskiego SA, złożyli zażalenie na postanowienie SOKiK z dnia 8 maja 2012 roku. W sierpniu 2012 roku wpłynęło do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej odwołanie MasterCard do wyroku Sądu UE z dnia 24 maja 2012 roku oddalającego skargę MasterCard. W dniu 25 października 2012 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił postanowienie z dnia 8 maja 2012 roku i oddalił wniosek MasterCard o zawieszenie postępowania. Decyzję sądu w tej sprawie pełnomocnik Banku otrzymał w styczniu 2013 roku, a w lutym 2013 roku akta sądowe zostały przekazane do sądu pierwszej instancji.

W dniu 29 października 2013 roku odbyła się rozprawa, zaś w dniu 21 listopada 2013 roku został ogłoszony wyrok, w którym SOKiK zmniejszył karę wymierzoną Bankowi do kwoty 10 085 tysięcy PLN. W dniu 7 lutego 2014 roku została złożona apelacja od tego wyroku w imieniu Banku oraz ośmiu powodów reprezentowanych przez pełnomocnika Banku. Wyrok został również zaskarżony przez innych uczestników postępowania, tj. przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) oraz Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji (POHiD) (apelacje zmierzające do nałożenia na uczestników porozumień surowszych kar pieniężnych), a także: Visa Europe Limited, Bank Poczty S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., mBank S.A. (dawniej: BRE Bank S.A.), Deutsche Bank PBC S.A., HSBC Bank Polska S.A. (apelacje zmierzające przede wszystkim do zmiany rozstrzygnięcia w przedmiocie uznania porozumień za naruszające prawo konkurencji oraz nałożenia kar na ich uczestników). Odpisy tych apelacji zostały doręczone pełnomocnikowi Banku, który udzielił odpowiedzi na nie. Akta sprawy zostały przekazane z SOKiK do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Po wysłuchaniu pełnomocników stron i zainteresowanych Sąd na rozprawie w dniu 22 września 2015 roku odroczył ogłoszenie wyroku do dnia 6 października 2015 roku. W wyroku z dnia 6 października 2015 roku sąd oddalił apelacje banków i Visa, a równocześnie uwzględnił apelację UOKiK. Sąd Apelacyjny przywrócił pierwotną wysokość nałożonych kar pieniężnych określonych w decyzji UOKiK tj. karę w kwocie 16 597 tysięcy PLN i karę w kwocie 4 825 tysięcy PLN (kara nałożona na Nordea Bank Polska SA). Kary zostały zapłacone przez Bank w październiku 2015 roku. Bank otrzymał wyrok Sądu Apelacyjnego wraz z uzasadnieniem. Przygotowywana jest skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego.

Na dzień 31 marca 2016 roku dodatkowo Grupa Kapitałowa, w tym Bank jest stroną m.in. następujących postępowań:

- **przed Sądem Apelacyjnym – w wyniku apelacji strony od orzeczenia SOKiK wydanego w wyniku odwołania prezesa UOKiK**

- 1) w związku z podejrzeniem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w zakresie prezentowania w kampaniach reklamowych kredytu konsumenckiego pod marketingową nazwą „Max pożyczka Mini Ratka” informacji, która mogła być nieczytelna dla przeciętnego konsumenta i wprowadzać go w błąd co do dostępności kredytów na promowanych warunkach.

W dniu 28 grudnia 2012 roku na Bank została nałożona przez Prezesa UOKiK kara pieniężna w wysokości 2 845 tysięcy PLN. W dniu 16 stycznia 2013 roku Bank odwołał się od decyzji Prezesa UOKiK. W dniu 13 stycznia 2015 roku SOKiK wydał wyrok, którym uchylił decyzję Prezesa UOKiK w całości, tj. uchylił również nałożoną na Bank karę finansową. W dniu 26 lutego 2015 roku Prezes UOKiK złożył od wyroku apelację. W dniu 20 marca 2015 roku Bank udzielił odpowiedzi na apelację wnosząc o oddalenie apelacji w całości jako bezzasadnej. W dniu 15 kwietnia 2016 roku odbyła się rozprawa apelacyjna. Sąd Apelacyjny odroczył ogłoszenie wyroku do dnia 28 kwietnia 2016 roku. Na dzień 31 marca 2016 roku Bank posiada rezerwę w tej samej kwocie (pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej „Rezerwy”);

- 2) w związku z podejrzeniem stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcach umów o kredyt konsumencki, z wyłączeniem umów o karty kredytowe.

Decyzją z dnia 31 grudnia 2013 roku Prezes UOKiK uznał działania Banku za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nałożył na Bank karę pieniężną w wysokości 29 064 tysiące PLN. Bank odwołał się od tej decyzji do SOKiK. Wyrokiem z dnia 9 lipca 2015 roku SOKiK uchylił w całości decyzję Prezesa UOKiK. W dniu 28 sierpnia 2015 roku Prezes UOKiK wniósł apelację od tego wyroku. W dniu 11 września 2015 roku Bank udzielił odpowiedzi na apelację odrzucając zarzuty Prezesa UOKiK. Nie został wyznaczony termin rozprawy. Postępowanie apelacyjne jest w toku. Na dzień 31 marca 2016 roku Bank nie posiadał rezerwy z tego tytułu.

- **z powództwa Banku – w wyniku zakończenia postępowania odwoławczego wszczętego przez Bank przed SOKiK od decyzji Prezesa UOKiK w związku z możliwością stosowania niedozwolonych postanowień umownych we wzorcach umów indywidualnych (IKE)**

W dniu 19 grudnia 2012 roku Prezes UOKiK nałożył na Bank łączną karę pieniężną w wysokości 14 697 tysięcy PLN, w tym:

- 1) w wysokości 7 111 tysięcy PLN za niewskazywanie w umowach IKE zakresu odpowiedzialności Banku za terminowe i prawidłowe przeprowadzania rozliczeń pieniężnych oraz odszkodowania za przekroczenie terminu realizacji dyspozycji posiadacza;
- 2) w wysokości 4 741 tysięcy PLN za stosowanie we wzorcach umów IKE otwartego katalogu przesłanek wypowiedzenia;
- 3) w wysokości 2 845 tysięcy PLN za stosowanie klauzuli wpisanej do rejestru określającej dla sporów z konsumentami sądu właściwego dla siedziby oddziału PKO BP SA prowadzącego rachunek lokacyjny IKE.

W dniu 2 stycznia 2013 roku Bank odwołał się do SOKiK od decyzji Prezesa UOKiK i wyrokiem z dnia 25 listopada 2014 roku SOKiK obniżył nałożoną na Bank karę łącznie do kwoty 4 000 tysięcy PLN, w tym odnośnie:

- praktyki opisanej powyżej w lit. 1 - do kwoty 2,5 miliona PLN,
- praktyki opisanej powyżej w lit. 2 - do kwoty 1,5 miliona PLN,
- praktyki opisanej powyżej w lit. 3 kara została uchylona, gdyż Sąd uznał, że praktyka Banku nie naruszała zbiorowych interesów konsumentów.

W styczniu 2015 roku zarówno Bank, jak i Prezes UOKiK wnieśli apelację od wyroku. Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 10 lutego 2016 roku oddalił apelację Banku oraz apelację Prezesa UOKiK. Ponieważ wyrok jest prawomocny Bank zapłacił karę w wysokości 4 000 tysięcy PLN w dniu 23 lutego 2016 roku. Bank nie otrzymał jeszcze wyroku z uzasadnieniem.

• **przed SOKiK z powództwa osoby fizycznej:**

- 1) uznanie za niedozwolone i zakazanie pozwanemu wykorzystania w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umownego dotyczących kredytu denominowanego w CHF wskazując, że kwestionowane postanowienia dotyczące zasad przeliczania przez Bank kursów walut na potrzeby wypłaty kredytu są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumentów. Pozew został doręczony Bankowi w dniu 20 kwietnia 2015 roku, a w dniu 20 maja 2015 roku Bank wniósł odpowiedź na pozew. W dniu 20 listopada 2015 roku doręczono Bankowi odpowiedź pełnomocnika osoby fizycznej na odpowiedź Banku na pozew. Sprawa w toku;
- 2) uznanie za niedozwolone i zakazanie pozwanemu wykorzystania w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umownego dotyczących kredytu denominowanego w CHF wskazując, że kwestionowane postanowienia dotyczące zasad przeliczania przez Bank kursów walut na potrzeby wypłaty kredytu oraz na potrzeby przeliczania rat kredytu, jak również postanowień dotyczących wysokości oprocentowania są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy konsumentów. Pozew został doręczony Bankowi 4 lutego 2015 roku. W dniu 6 marca 2015 roku Bank wniósł odpowiedź na pozew wnosząc o jego odrzucenie. Sąd zarządził doręczenie odpowiedzi na pozew Banku powodowi zobowiązując go do ustosunkowania się do twierdzeń Banku - zarządzenie w tym zakresie doręczone zostało powodowi w dniu 15 maja 2015 roku. W dniu 23 czerwca 2015 roku Bank wniósł o wyłączenie sędziego rozpoznającego sprawę przed Sądem Apelacyjnym. Postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2015 roku sąd wyłączył sędziego a postanowieniem z dnia 21 września 2015 roku sąd oddalił wniosek Banku o odrzucenie pozwu. Bank wniósł zażalenie na to postanowienie. W dniu 11 kwietnia 2016 roku sąd oddalił zażalenie Banku. Sprawa w toku;
- 3) o ustalenie nieważności zawartych w umowie kredytu hipotecznego klauzul poprzez uznanie ich za niedozwolone (nieistniejące) i zakazanie Bankowi wykorzystywania w umowach z konsumentami postanowień wzorca umownego stosowanego przez pozwanego przy wykonywaniu działalności gospodarczej. Sprawa wpłynęła do Banku w dniu 7 października 2015 roku. Strony wymieniły pisma procesowe. Na rozprawie w dniu 19 stycznia 2016 roku sąd oddalił powództwo. Bank wniósł o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem. W dniu 4 kwietnia 2016 roku Bank otrzymał apelację powodów od wyroku. W dniu 18 kwietnia 2016 roku Bank przesłał odpowiedź na apelację. Sprawa w toku;
- 4) o uznanie za niedozwolone postanowień zawartych we wzorcu umownym obejmującym treść Umowy o kredyt mieszkaniowy Nordea-Habitat oraz umowy poręczenia. W ocenie powoda postanowienia wzorca dotyczące zakresu przedmiotowego i czasowego poręczenia cywilnego kredytu kształtują prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Postanowienia te stanowią klauzule niedozwolone. Bank złożył odpowiedź na pozew. Sprawa wpłynęła do Banku w dniu 18 sierpnia 2015 roku. W dniu 16 września 2015 roku Bank udzielił odpowiedzi na pozew. Sprawa w toku;
- 5) o uznanie postanowień wzorca umowy kredytowej za niedozwolone. Powód (rzeczoznawca majątkowy) zarzuca Bankowi, że akceptuje jedynie wyceny nieruchomości sporządzone przez wyznaczonych rzeczoznawców majątkowych co rażąco narusza interesy konsumentów, poprzez narzucenie konsumentom, jako słabszej stronie umowy, uciążliwych warunków, eliminując prawa zakupu usługi wyceny u wybranej firmy. Bank w dniu 13 stycznia 2016 roku udzielił odpowiedź na pozew, który wpłynął do Banku w dniu 15 grudnia 2015 roku. W dniu 17 lutego 2016 roku Bank otrzymał odpowiedź powoda na odpowiedź Banku na pozew. Sprawa w toku;

- przed Prezesem UOKiK:

- 1) postępowanie wyjaśniające wszczęte 29 sierpnia 2014 roku w sprawie ustalenia, czy Bank w umowie kredytu Aurum wprowadzał w błąd klientów poprzez prezentację kosztów ubezpieczenia w tej umowie i formularzu informacyjnym. Pismem z dnia 17 września 2014 roku Bank udzielił odpowiedzi na wezwanie UOKiK;
- 2) postępowanie wyjaśniające, wszczęte 9 października 2014 roku w sprawie możliwości skorzystania przez klientów z reklamacji „chargeback”. Pismem z dnia 24 października 2014 roku Bank udzielił odpowiedzi na wezwanie UOKiK, że w relacjach Banku z klientami nie funkcjonuje tego typu procedura reklamacyjna (jest ona właściwa dla relacji Bank - organizacja kartowa);
- 3) postępowanie wyjaśniające z dnia 26 stycznia 2015 roku w sprawie przekazania informacji, jakie Bank stosuje aktualnie zasady dotyczące zabezpieczania i przewalutowania kredytu hipotecznego w CHF w kontekście zmian kursu franka szwajcarskiego w styczniu 2015 roku. Nastąpiła jedynie wymiana pism w toku postępowania;
- 4) postępowanie wyjaśniające z dnia 5 lutego 2015 roku dotyczące postępowań Banku z kredytami mieszkaniowymi zabezpieczonymi hipotecznie wyrażonymi/denominowanymi/indeksowanymi w CHF (ujemny LIBOR, obniżenie spreadu, tabele kursowe). Wymieniono pisma w sprawie;
- 5) postępowanie wyjaśniające wszczęte 12 lutego 2015 roku w sprawie, czy Bank wobec byłych klientów Nordea Bank Polska SA stosuje obowiązującą w Taryfie Nordea Bank Polska SA opłatę 20 PLN za obsługę zajęcia wierzycelności w przypadku wystawienia tytułu egzekucyjnego. Pismem z dnia 24 lutego 2015 roku Bank udzielił UOKiK odpowiedzi, w której poinformował, że Bank nie stosuje takiej opłaty wobec konsumentów;
- 6) postępowanie wyjaśniające z dnia 2 marca 2015 roku dotyczące współpracy Banku z rzeczoznawcami majątkowymi w zakresie tworzenia operatów szacunkowych na potrzeby wyceny wartości nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie kredytu. W dniu 23 marca 2015 roku i 7 maja 2015 roku Bank udzielił odpowiedzi na pismo UOKiK. Pismem z dnia 26 października 2015 roku Bank udzielił odpowiedzi na kolejne wezwanie UOKiK;
- 7) postępowanie wyjaśniające z dnia 9 marca 2015 roku dotyczące stosowanych przez Bank dokumentów określających opłaty i prowizje, wskazania wszystkich zmian w tych dokumentach w latach 2014-2015, przesłanek uprawniających Bank do dokonania zmian oraz sposobu poinformowania konsumentów o tych zmianach. Kolejno w dniach 13 i 21 kwietnia 2015 roku oraz 8 maja 2015 roku Bank przekazał UOKiK wymagane informacje i dokumenty. Pismem z 26 lutego 2016 roku UOKiK wezwał Bank do przekazania kolejnych dokumentów i informacji w terminie do dnia 16 maja 2016 roku;
- 8) postępowanie wyjaśniające z dnia 2 kwietnia 2015 roku w sprawie badania rynku kredytów konsumenckich, w tym określenia jego struktury oraz struktury opłat związanych z tą grupą produktów. W dniu 29 kwietnia 2015 roku Bank przekazał UOKiK kwestionariusz zawierający wymagane informacje. Na wezwanie UOKiK z dnia 8 września 2015 roku Bank przekazał w dniu 16 października 2015 roku kolejne kwestionariusze. Pismem z dnia 3 lutego 2016 roku UOKiK wezwał Bank do udzielenia informacji objętych kolejnym kwestionariuszem. W dniu 29 lutego 2016 roku Bank przekazał UOKiK wymagane kwestionariuszem informacje. Pismem z dnia 30 marca 2016 roku UOKiK wezwał Bank do udzielenia informacji objętych kolejnym kwestionariuszem w terminie do dnia 29 kwietnia 2016 roku;
- 9) postępowanie wyjaśniające z dnia 2 kwietnia 2015 roku w sprawie badania rynku kredytów hipotecznych. W dniu 24 września 2015 roku Bank przekazał UOKiK kwestionariusz zawierający wymagane informacje. Pismem z dnia 22 grudnia 2015 roku UOKiK wezwał Bank do przekazania kolejnego kwestionariusza. Bank przekazał UOKiK kolejny kwestionariusz. W dniu 11 lutego 2016 roku Bank przekazał UOKiK wymagane kwestionariuszem informacje. Pismem z dnia 16 lutego 2016 roku UOKiK wezwał Bank do przekazania kolejnego kwestionariusza. Pismem z dnia 17 marca 2016 roku Bank przekazał UOKiK wymagane kwestionariuszem informacje;
- 10) postępowanie wyjaśniające z dnia 20 kwietnia 2015 roku dotyczące opłat z tytułu operacji dokonywanych przez konsumentów w związku z korzystaniem przez konsumentów z kart płatniczych za granicą. W dniu 28 maja 2015 roku Bank przekazał UOKiK wymagane informacje i dokumenty;
- 11) postępowanie wyjaśniające z dnia 10 września 2015 roku dotyczące kart debetowych, w tym opłat za kartę i warunków zwolnienia z niej. W dniu 9 października 2015 roku Bank przekazał UOKiK wymagane informacje i dokumenty;

- Na dzień 31 marca 2016 roku PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA – spółka zależna od Banku – jest stroną niżej opisanych postępowań

- 1) Postępowania prowadzonego przed Prezesem UOKiK w sprawie stosowanych opłat likwidacyjnych i wartości wykupu polisy w związku z rozwiązaniem umowy ubezpieczenia w niektórych wzorcach umownych do umów ubezpieczenia na życie, a także zastosowaniu w tych wzorcach nieprecyzyjnej informacji o wartości wykupu całkowitego w związku z rozwiązaniem umowy ubezpieczenia.

W dniu 15 października 2015 roku Prezes UOKiK wydał, na wniosek Spółki, decyzję zobowiązującą, na podstawie, której PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA zobowiązała się wprowadzić zmiany w zakresie 25 wzorców umownych dotyczących polisy z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym w odniesieniu do opłat za wcześniejszą rezygnację. Zobowiązanie Spółki wynikające z wyżej wymienionej decyzji polegać będzie w szczególności na tym, iż w odniesieniu do tychże 25 wzorców umownych:

- a) opłaty likwidacyjne ponoszone przez obecnych klientów w przypadku ubezpieczeń ze składką regularną nie będą wyższe niż 25% wartości wpłaconych składek oraz 4% w przypadku umów ze składką jednorazową,
- b) PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA prześle konsumentom propozycję zawarcia aneksu do umowy ubezpieczenia, bądź równoważnego porozumienia,
- c) PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA będzie informowało konsumentów o możliwości skorzystania z nowych warunków za pośrednictwem strony internetowej, aplikacji dla klientów oraz bezpośrednio klienta - za każdym razem, gdy klient wyrazi wolę rozwiązania umowy.

Przedmiotowa decyzja stała się ostateczna w dniu 17 listopada 2015 roku. PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA ma, co do zasady, 6 miesięczny termin (liczony od dnia uprawomocnienia się decyzji) na wdrożenie zobowiązań z niej wynikających. W terminie 9 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji Spółka zobowiązana jest złożyć Prezesowi UOKiK sprawozdanie z wykonania zobowiązań wynikających z decyzji. Decyzja nie wyczerpuje możliwości dochodzenia przez obecnych klientów ich praw na drodze cywilnoprawnej. W związku z uprawomocnieniem się decyzji, rezerwa na potencjalną karę administracyjną związaną z tym postępowaniem w wysokości 8 127 tysięcy PLN została rozwiązana. Na dzień 31 marca 2016 roku PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA nie posiada rezerwy na karę administracyjną w zakresie przedmiotowego postępowania. Jednocześnie na dzień 31 marca 2016 roku utrzymuje, adekwatny do warunków decyzji zobowiązującej, poziom rezerw szkodowych;

- 2) Sześciu postępowań przed SOKiK z powództwa osób fizycznych o uznanie za niedozwolone niektórych postanowień wzorców umownych dotyczących umów ubezpieczenia na życie. We wszystkich przypadkach PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA złożyła odpowiedź na pozew wnosząc o jego oddalenie w związku z wniesieniem powództwa po upływie 6 miesięcy od dnia zaniechania ich stosowania. W sprawie tej nie ma ryzyka nałożenia na Spółkę kary finansowej;
- 3) Postępowania związane ze skargą kasacyjną wniesioną przez PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA od wyroku Sądu Apelacyjnego w związku z karą pieniężną nałożoną na Spółkę w 2010 roku przez Prezesa UOKiK z tytułu naruszenia zbiorowych interesów konsumentów (kara pieniężna została w 2013 roku zapłacona). Sąd Najwyższy wydał orzeczenie uchylające zaskarżone orzeczenie w części dotyczącej wysokości nałożonej kary i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia sądowi drugiej instancji. Sąd drugiej instancji podejmując ponownie sprawę podtrzymał swoje poprzednie stanowisko nie uwzględniając wytycznych Sądu Najwyższego. PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA zamierza wnieść kolejną skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego;
- 4) Postępowania wyjaśniającego prowadzonego przed Prezesem UOKiK w związku z emisją w 2014 roku reklamy stosowanej przez ubezpieczycieli przy sprzedaży umów ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. W dniu 26 listopada 2014 roku Spółka przekazała wymagane dokumenty i informacje. Pismem z dnia 23 lutego 2016 roku udzieliła odpowiedzi na kolejne wezwanie UOKiK informując, że w związku z istotnym ograniczeniem oferty ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym zaprzestała stosowania wszystkich materiałów reklamowych i informacyjnych objętych badaniem UOKiK.

b) Roszczenia restrykcyjne w stosunku do nieruchomości posiadanych przez Grupę Kapitałową

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego toczy się:

- 1) sześć postępowań administracyjnych, w tym jedno zawieszone oraz jedno postępowanie sądowe, o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej, a dotyczących nieruchomości posiadanych przez Spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (łącznie z Bankiem), które

to postępowania, w przypadku ich negatywnego dla Grupy Kapitałowej rozstrzygnięcia, skutkować mogą zgłoszeniem roszczeń reprivatyzacyjnych; zważywszy na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest obecnie możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Grupy;

- 2) pięć postępowań sądowych, w tym dwa zawieszone, dotyczące dwóch nieruchomości Banku, których przedmiotem jest wydanie lub zwrot lokalu i nieruchomości, wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości oraz regulacji stanu prawnego nieruchomości;
- 3) sześć postępowań sądowych i trzy postępowania administracyjne w odniesieniu do części dwóch nieruchomości posiadanych przez spółki zależne Banku, dotyczące ich wydania, zwrotu lub stwierdzenia zasiedzenia.

Przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie toczy się postępowanie w sprawie skargi Centrum Finansowego Puławska Sp. z o.o. (CFP) - dotyczące użytkowania nieruchomości położonej przy ul. Puławskiej i ul. Chocimskiej w Warszawie, na której znajduje się obecnie siedziba Banku - o stwierdzenie nieważności decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego (SKO), z dnia 10 kwietnia 2001 roku stwierdzającej, że orzeczenia Prezydium Rady Narodowej m. st. Warszawy z dnia 1 marca 1954 roku, wydano z rażącym naruszeniem prawa. Z uwagi na likwidację CFP i wykreślenie z rejestru przedsiębiorców a następnie podział majątku CFP, wydane zostało przeniesienie na Bank prawa użytkowania wieczystego przedmiotowej działki, w dniu 23 maja 2012 roku złożony został w imieniu Banku wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu. Podczas rozprawy w dniu 18 grudnia 2012 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie dopuścił Bank do udziału w postępowaniu z racji przejścia na Bank praw do przedmiotowej nieruchomości. Po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 7 maja 2013 roku Sąd oddalił skargę. Od wyroku przysługiwała skarga do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem został doręczony Bankowi w dniu 20 czerwca 2013 roku. W dniu 17 lipca 2013 roku złożona została skarga kasacyjna. W dniu 3 czerwca 2015 roku odbyła się rozprawa, podczas której NSA uwzględnił kasację Banku od wyroku WSA w Warszawie z 23 sierpnia 2012 roku w sprawie reprivatyzacyjnej części gruntów przy ulicy Puławskiej 15. W dniu 15 września 2015 roku zostało skierowane do Ministra Infrastruktury i Rozwoju pismo w sprawie odwieszenia postępowania prowadzonego przed Ministrem Infrastruktury i Rozwoju wraz z wnioskiem o umorzenie postępowania, ewentualnie o odmowę stwierdzenia nieważności decyzji wojewody warszawskiego z 29 września 1991 roku oraz do SKO w Warszawie pismo w sprawie wydania decyzji o odmowie stwierdzenia nieważności decyzji SKO w Warszawie z dnia 10 kwietnia 2001 roku. W dniu 5 kwietnia 2016 roku do stron zostało wysłane zawiadomienie o wszczęciu postępowania przed SKO. Sprawa w toku.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA uważa, że prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Banku i spółek bezpośrednio i pośrednio zależnych od Banku z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

38. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz środki pieniężne na rachunku nosto w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia.

	31.03.2016	31.12.2015	31.03.2015
Kasa, środki w Banku Centralnym	15 857 607	13 743 864	10 090 058
Bieżące należności od banków	2 881 014	3 520 838	4 002 123
Razem	18 738 621	17 264 702	14 092 181

39. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązаныmi

Skarb Państwa jest jednostką sprawującą kontrolę nad jednostką dominującą Grupy Kapitałowej jako podmiot posiadający 29,43% udziału w kapitale podstawowym Banku. Szczegółowo akcjonariat Banku został opisany w nocie „Kapitały własne i akcjonariat Banku” niniejszego sprawozdania.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa. Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2013 roku, poz. 763 z późniejszymi zmianami), PKO Bank Polski SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

	31.03.2016	31.03.2015
Przychody memoriałowe z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	55 651	52 382
Przychody otrzymane kasowo z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	6 202	7 003
Różnica pomiędzy przychodami memoriałowymi a kasowymi – pozycja „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”	49 449	45 379

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. z 2000 roku, Nr 122, poz. 1310 z późniejszymi zmianami), która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. W wykonaniu postanowień tej ustawy PKO Bank Polski SA zawarł w dniu 3 sierpnia 2001 roku umowę z Ministrem Finansów, działającym w imieniu Skarbu Państwa, na mocy której udzielone zostało Bankowi poręczenie spłaty zadłużenia z tytułu kredytów mieszkaniowych, tzw. „starego” portfela. W dniu 29 grudnia 2011 roku okres obowiązywania niniejszej umowy (pierwotnie do 31 grudnia 2011 roku) został przedłużony do dnia 31 grudnia 2017 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego” portfela powoduje neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów.

Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w przypadku niedokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytów w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytów i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy. PKO Bank Polski SA prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu otrzymuje prowizję.

	31.03.2016	31.03.2015
Przychody z tytułu prowizji	779	792

Od 1 stycznia 1996 roku Bank został generalnym dystrybutorem znaków wartościowych, z czego otrzymuje prowizję od Budżetu Państwa.

	31.03.2016	31.03.2015
Przychody z tytułu prowizji	3 375	2 258

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku z Ministrem Finansów. Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji.

	31.03.2016	31.03.2015
Przychody z tytułu prowizji	8 715	4 517

Istotne transakcje Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa

Transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od rynkowych. Marże na transakcjach kredytowych zawierają się w przedziale 0,28%-3,75%.

Podmiot	31.03.2016			01.01-31.03.2016		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 450 000	-	-	-
Podmiot 2	-	1 085 310	-	-	1	(2 153)
Podmiot 3	-	746 267	-	-	-	(2 211)
Podmiot 4	-	737 603	-	12	273	(214)
Podmiot 5	-	533 505	1 500 000	8	1	(2 349)
Podmiot 6	426 887	393 971	407 070	2 697	241	(1 125)
Podmiot 7	467 587	350 438	672 289	1 016	303	(2 719)
Podmiot 8	271 029	270 718	1 429 420	1 233	461	(1 214)
Podmiot 9	-	205 560	-	-	246	(717)
Podmiot 10	111 535	147 785	682 955	974	1	(1 983)
Podmiot 11	-	126 190	350 000	-	-	(2 727)
Podmiot 12	-	119 365	-	-	6	(278)
Podmiot 13	-	101 512	1 705	-	34	(634)
Podmiot 14	-	79 277	80 000	-	35	(118)
Podmiot 15	-	70 465	100 000	-	17	(177)
Pozostałe podmioty	1 142 939	569 998	1 781 559	7 806	2 058	(1 916)
Razem	2 419 977	5 537 964	9 454 998	13 746	3 677	(20 535)

Podmiot	31.12.2015			2015		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 450 000	-	-	-
Podmiot 5	8	1 046 516	1 500 000	11	293	(23 279)
Podmiot 3	-	931 422	-	-	3	(2 203)
Podmiot 11	-	606 343	350 000	1	37	(10 416)
Podmiot 2	-	501 001	715 852	-	4	(6 722)
Podmiot 6	472 602	380 543	386 854	8 245	1 611	(5 651)
Podmiot 9	-	264 443	-	-	971	(1 879)
Podmiot 8	250 057	240 524	2 407 840	1 899	2 857	(1 712)
Podmiot 13	-	219 506	-	10	185	(2 881)
Podmiot 12	-	214 989	-	-	16	(4 993)
Podmiot 10	113 467	196 961	574 780	3 715	6	(964)
Podmiot 4	220	156 451	-	261	1 158	(1 635)
Podmiot 43	-	118 217	-	-	8	(655)
Podmiot 18	163 275	99 099	50 000	5 206	87	(873)
Podmiot 16	-	73 188	354 500	-	870	(1 025)
Pozostałe podmioty	903 202	587 016	2 355 363	28 340	7 504	(34 585)
Razem	1 902 831	5 636 219	11 145 189	47 688	15 610	(99 473)

40. Transakcje z podmiotami powiązаныmi kapitałowo

Wszystkie opisane poniżej transakcje z podmiotami powiązаныmi kapitałowo zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do piętnastu lat.

31 marca 2016

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	6 027	-	10 091	6 000
Wspólne przedsięwzięcia pośrednio				
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	27 182	27 182	7 038	-
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	-	-	1 437	1 087
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	2 984	-
Jednostki stowarzyszone pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	29	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	33 209	27 182	21 579	7 087

Za okres zakończony dnia 31 marca 2016 roku

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	43 201	42 602	15 071	15 003
Wspólne przedsięwzięcia pośrednio				
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	81	81	10	10
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	69	69	28	28
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	1	1	12	12
FERRUM SA	1	1	-	-
Jednostki stowarzyszone pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	1	1	-	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	43 354	42 755	15 121	15 053

31 grudnia 2015 roku

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	5 964	-	31 072	2 011
Wspólne przedsięwzięcia pośrednio				
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	27 414	27 414	8 623	-
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	14 057	-	949	1 086
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	2 788	-
Jednostki stowarzyszone pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	5	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	47 435	27 414	43 437	3 097

Za okres zakończony dnia 31 marca 2015 roku

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	33 435	33 118	17 634	17 617
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	404	404	31	31
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	88	6	486	-
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	1	1	4	4
Jednostki stowarzyszone pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	1	1
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	33 928	33 529	18 156	17 653

41. Zmiany w Spółkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach

W I kwartale 2016 roku miały miejsca następujące zdarzenia wpływające na strukturę Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA oraz pozostałe jednostki podporządkowane:

1. dotyczące spółki PKO BP Finat Sp. z o.o.

W dniu 29 stycznia 2016 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane obniżenie kapitału zakładowego spółki PKO BP Finat Sp. z o.o. z kwoty 107 302 500 PLN do kwoty 32 302 500 PLN poprzez umorzenie 750 000 udziałów o wartości nominalnej 100 PLN każdy, należących do jedynego wspólnika – PKO Banku Polskiego SA. Według stanu na 31 marca 2016 roku kapitał zakładowy Spółki wynosi 32 302 500 PLN i dzieli się na 323 025 udziałów o wartości nominalnej 100 PLN każdy.

2. dotyczące spółek z Grupy Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o.

W dniu 3 lutego 2016 roku Nadzwyczajne Zgromadzenia Wspólników spółki Qualia Hotel Management Sp. z o.o. i spółki Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o. oraz wspólnicy spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Sp. k. podjęli uchwały dotyczące połączenia wyżej wymienionych Spółek. Połączenie zostało dokonane poprzez przeniesienie całego majątku spółki Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o. oraz spółki Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Sp. k. (jako spółek przejmowanych) na spółkę Qualia Hotel Management Sp. z o.o. (jako spółkę przejmującą). W dniu 29 lutego 2016 roku połączenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym właściwym dla spółki przejmującej. Według stanu na 31 marca 2016 roku kapitał zakładowy spółki Qualia Hotel Management Sp. z o.o. wynosi 261 800 PLN i dzieli się na 5 236 udziałów o wartości nominalnej 50 PLN każdy. Udziały o wartości nominalnej 261 650 PLN, stanowiące 99,9427% udziału w kapitale zakładowym i uprawniające do 99,9427% głosów na zgromadzeniu wspólników są własnością spółki Qualia Development Sp. z o.o., a pozostałe - spółki Qualia Sp. z o.o.

W dniu 17 lutego 2016 roku spółka Qualia Development Sp. z o.o. sprzedała 1 udział spółki „Fort Mokotów Inwestycje” Sp. z o.o. o wartości nominalnej 1 000 PLN spółce Qualia Sp. z o.o. Jest to początek procesu przekształcenia spółki „Fort Mokotów Inwestycje” Sp. z o.o. w spółkę komandytową. Według stanu na 31 marca 2016 roku kapitał zakładowy spółki „Fort Mokotów Inwestycje” Sp. z o.o. wynosi 77 483 tysiące PLN i dzieli się na 77 483 udziały o wartości nominalnej 1 000 PLN każdy. Udziały o wartości nominalnej 77 482 tysiące PLN, stanowiące 99,9987% udziału w kapitale zakładowym i uprawniające do 99,9987% głosów na zgromadzeniu wspólników są własnością spółki Qualia Development Sp. z o.o., a 1 udział - spółki Qualia Sp. z o.o.

3. dotyczące zdarzeń, które spowodują zmiany w Grupie Kapitałowej w następnych kwartałach

W dniu 20 stycznia 2016 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie spółki PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki poprzez objęcie przez PKO Bank Polski SA 5 000 akcji o wartości nominalnej 1 000 PLN każda i cenie emisyjnej równej 4 400 PLN każda, tj. za łączną kwotę równą 22 000 tysięcy PLN. W dniu 25 lutego br. Komisja Nadzoru Finansowego wydała zgodę na zmianę statutu Spółki. W marcu br. PKO Bank Polski SA dokonał zapisu oraz opłacił objęcie wyżej wymienionych akcji. Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 19 kwietnia br.

W dniu 14 marca 2016 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie spółki PKO Bank Hipoteczny SA podjęło uchwałę w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki o 200 000 tysięcy PLN w drodze emisji 200 milionów akcji o wartości nominalnej 1 PLN każda. W dniu 25 marca br. Komisja Nadzoru Finansowego wydała zgodę na zmianę

statutu Spółki. W kwietniu br. PKO Bank Polski SA dokonał zapisu oraz opłacił objęcie wyżej wymienionych akcji. Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 22 kwietnia 2016 roku.

KREDOBANK SA prowadzi działania związane z rejestracją nowej emisji akcji. W dniu 9 listopada 2015 roku PKO Bank Polski SA opłacił objęcie 33 miliardów akcji KREDOBANK SA nowej emisji o łącznej wartości nominalnej i emisyjnej w wysokości 330 000 tysięcy UAH. Podwyższenie kapitału do 31 marca 2016 roku nie zostało zarejestrowane. Po zarejestrowaniu, udział PKO Banku Polskiego SA w kapitale zakładowym KREDOBANK SA oraz w głosach na walnym zgromadzeniu Spółki zwiększył się do 99,6293%

4. dotyczące spółki FERRUM SA

W dniu 18 stycznia 2016 roku PKO Bank Polski SA przejął w ramach działań windykacyjnych (przejęcie na własność przedmiotu zabezpieczenia) kolejną partię akcji spółki FERRUM SA, zwiększając swój udział w kapitale i w głosach na walnym zgromadzeniu Spółki z 20,97% do 22,14%. Spółka jest jednostką stowarzyszoną.

42. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

42.1. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.03.2016	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	16	2 308 701	2 308 701	-	-
Dłużne papiery wartościowe		2 295 570	2 295 570	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		7 833	7 833	-	-
Certyfikaty inwestycyjne		5 292	5 292	-	-
Prawa do akcji		6	6	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	17	2 991 644	1 896	2 989 748	-
Instrumenty zabezpieczające		399 049	-	399 049	-
Instrumenty o charakterze handlowym		2 592 595	1 896	2 590 699	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	19	13 100 195	5 318 308	7 781 887	-
Dłużne papiery wartościowe		11 285 333	3 503 446	7 781 887	-
Jednostki uczestnictwa		1 814 862	1 814 862	-	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21	31 671 813	22 656 111	5 434 710	3 580 992
Dłużne papiery wartościowe		30 918 511	22 499 408	5 434 710	2 984 393
Kapitałowe papiery wartościowe		468 358	140 199	-	328 159
Jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania		284 944	16 504	-	268 440
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		50 072 353	30 285 016	16 206 345	3 580 992
Pochodne instrumenty finansowe	17	3 292 087	849	3 291 238	-
Instrumenty zabezpieczające		765 893	-	765 893	-
Instrumenty o charakterze handlowym		2 526 194	849	2 525 345	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		3 292 087	849	3 291 238	-

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2015	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	16	783 199	783 199	-	-
Dłużne papiery wartościowe		766 641	766 641	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		9 910	9 910	-	-
Certyfikaty inwestycyjne		6 648	6 648	-	-
Prawa do akcji		-	-	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	17	4 347 269	2 163	4 345 106	-
Instrumenty zabezpieczające		508 665	-	508 665	-
Instrumenty o charakterze handlowym		3 838 604	2 163	3 836 441	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	19	15 154 100	4 837 304	10 316 796	-
Dłużne papiery wartościowe		13 337 373	3 020 577	10 316 796	-
Jednostki uczestnictwa		1 816 727	1 816 727	-	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	21	28 291 352	19 255 389	5 401 333	3 634 630
Dłużne papiery wartościowe		27 604 913	19 093 221	5 401 333	3 110 359
Kapitałowe papiery wartościowe		473 618	145 990	-	327 628
Jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania		212 821	16 178	-	196 643
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		48 575 920	24 878 055	20 063 235	3 634 630
Pochodne instrumenty finansowe	17	4 624 767	1 476	4 623 291	-
Instrumenty zabezpieczające		998 527	-	998 527	-
Instrumenty o charakterze handlowym		3 626 240	1 476	3 624 764	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	31	71 744	-	71 744	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		71 744	-	71 744	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		4 696 511	1 476	4 695 035	-

W zależności od kategorii klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych do hierarchii, stosuje się różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej, których szczegółowy opis zaprezentowany został w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej za 2015 rok.

Do poziomu 3 Grupa Kapitałowa zaklasyfikowała:

- tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania (Funduszu), które są wyceniane wg wewnętrznych modeli wyceny. Wartość godziwa tych instrumentów finansowych ustalana jest w oparciu o wartość netto aktywów Funduszu tj. wartość godziwą projektów inwestycyjnych (spółek) wchodzących w skład Funduszu, które podlegają co pół roku przeglądom lub badaniom przez biegłego rewidenta;
- akcje Visa Europe Limited („VEL”), które zostały wycenione do wartości godziwej na podstawie informacji otrzymanej z VEL w grudniu 2015 roku o wstępnie proponowanym udziale Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w rozliczeniu transakcji nabycia VEL przez Visa Inc., wynoszącym łącznie 88 875 tysięcy EUR (w tym: 66 167 tysięcy EUR w gotówce oraz 22 708 tysięcy EUR w akcjach Visa Inc). Podane kwoty ulegną zmianie z uwagi na przewidywaną dodatkową cenę transakcji oraz w związku z kosztami transakcji i w przypadkach wskazanych w dokumentacji dotyczącej transakcji. Przeprowadzenie transakcji uzależnione jest od otrzymania stosownych zgód regulacyjnych;
- obligacje korporacyjne ujęte w inwestycyjnych papierach wartościowych dostępnych do sprzedaży - wycena tych instrumentów finansowych ustalana jest według modelu krzywej rentowności oraz marż ryzyka. Krzywa rentowności zbudowana jest w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego oraz rynku transakcji IRS. Marże kredytowe są wyznaczane w oparciu o marże pierwotne zmodyfikowane przez kwotowania indeksów kredytowych przypisanych do emitentów na podstawie ich ratingów oraz sektorów działalności.

W okresie od 1 stycznia do 31 marca 2016 roku nie nastąpiły przeniesienia między poziomami w hierarchii wartości godziwej wykorzystywanej przy wycenie wartości godziwej instrumentów finansowych.

W okresie od 1 stycznia do 31 marca 2016 roku nie nastąpiły zmiany w zakresie metodologii szacowania wartości godziwej.

Poniższe tabele prezentują uzgodnienie w trakcie okresów pomiarów na poziomie 3 hierarchii wartości godziwej:

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Bilans otwarcia na początek okresu	3 634 630	203 276
Suma zysków lub strat	(65 920)	4 300
w wyniku finansowym	(30 173)	(3 650)
w innych dochodach całkowitych	(35 747)	7 950
Różnice kursowe podmiotów walutowych	(1)	(8 161)
Objęcie nowej emisji udziałów w Funduszu i różnice kursowe	66 431	-
Nabycie i sprzedaż dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(54 148)	-
Sprzedaż akcji Spółki notowanej na giełdzie	-	(12 000)
Rozliczenia	-	(364)
Stan na koniec okresu	3 580 992	187 051

42.2. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	31.03.2016	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	15 857 607	15 857 607
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 522 459	2 522 458
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			187 869 107	183 527 616
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	100 655 446	95 157 796
kredyty gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	59 486 640	61 262 793
kredyty konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	21 963 609	21 415 278
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	714 840	714 840
międzynarodowe organizacje finansowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	213	213
dłużne papiery wartościowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	5 048 359	4 976 696
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	313 693	320 276
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	1 738 906	1 738 906
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	2	wartość wymaganej zapłaty	3 989	3 989
Zobowiązania wobec innych banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	20 246 622	20 246 624
Zobowiązania wobec klientów			194 856 153	194 798 534
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	47 196 466	47 197 230
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	9 196 550	9 196 550
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	138 463 137	138 404 754
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	1, 2	kwotowania rynkowe/ zdyskontowane przepływy pieniężne	9 218 641	9 436 408
Dług podporządkowany	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 477 481	2 477 690
Inne zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	2 465 909	2 465 909

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	31.12.2015	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	13 743 864	13 743 864
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 552 972	4 552 971
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			190 413 708	183 613 721
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	100 668 588	93 429 678
kredyty gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	58 057 837	58 749 000
kredyty konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	21 959 827	21 815 550
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 432 239	4 432 239
międzynarodowe organizacje finansowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	10 652	10 652
dłużne papiery wartościowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	5 284 565	5 176 602
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	210 330	213 624
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	875 195	875 195
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	2	wartość wymaganej zapłaty	4 219	4 219
Zobowiązania wobec innych banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	18 288 797	18 288 795
Zobowiązania wobec klientów			195 758 461	195 718 940
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	51 213 728	51 214 193
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	9 134 366	9 134 366
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	135 410 367	135 370 381
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	1, 2	kwotowania rynkowe/ zdyskontowane przepływy pieniężne	9 361 229	9 637 428
Dług podporządkowany	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 499 163	2 486 132
Inne zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	2 340 804	2 340 804

Szczegółowe założenia dotyczące metod wyceny zostały opisane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej za 2015 rok.

43. Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA

Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zostały szczegółowo opisane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej za 2015 rok.

Informacje dotyczące pomiaru i monitorowania ryzyka w okresie od 1 stycznia do 31 marca 2016 roku przedstawiono również w notach: należności od banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom, inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży oraz inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności.

Aktywa finansowe wyceniane metodą zindywidualizowaną, wobec których wykazano indywidualną utratę wartości według wartości bilansowej brutto	31.03.2016	31.12.2015
Należności od banków	141	145
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 189 344	5 412 768
Sektor finansowy	4 161	4 557
kredyty gospodarcze	4 161	4 557
Sektor niefinansowy	5 168 767	5 391 741
kredyty gospodarcze	3 773 912	3 875 074
kredyty mieszkaniowe	1 037 762	1 104 228
kredyty konsumpcyjne	285 430	304 476
dłużne papiery wartościowe	71 663	107 963
Sektor budżetowy	16 416	16 470
kredyty gospodarcze	16 416	16 470
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	480 155	397 479
emitowane przez podmioty finansowe	3 343	3 777
emitowane przez podmioty niefinansowe	476 812	393 702
Razem	5 669 640	5 810 392

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe - Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej	31.03.2016	31.12.2015
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	12 444 463	9 854 137
Należności od banków	2 522 459	4 552 972
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	2 295 570	766 641
emitowane przez Skarb Państwa	2 174 780	648 695
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	44 145	48 596
emitowane przez podmioty niefinansowe	52 105	46 122
emitowane przez podmioty finansowe	5 513	5 344
emitowane przez banki	19 027	17 884
Pochodne instrumenty finansowe	2 991 644	4 347 269
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - dłużne papiery wartościowe	11 285 333	13 337 373
emitowane przez banki centralne	7 541 728	10 036 898
emitowane przez Skarb Państwa	3 503 446	3 052 701
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	240 159	247 263
emitowane przez podmioty niefinansowe	-	511
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	187 869 107	190 413 708
sektor finansowy	1 019 796	4 826 553
kredyty gospodarcze	308 787	383 662
międzynarodowe organizacje finansowe	213	10 652
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	710 796	4 432 239
sektor niefinansowy	177 130 072	175 619 057
kredyty mieszkaniowe	100 655 446	100 668 588
kredyty gospodarcze	52 136 931	50 398 753
kredyty konsumpcyjne	21 963 609	21 959 827
dłużne papiery wartościowe	2 370 042	2 591 889
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	4 044	-
sektor budżetowy	9 719 239	9 968 098
kredyty gospodarcze	7 040 922	7 275 422
dłużne papiery wartościowe	2 678 317	2 692 676
Inwestycyjne papiery wartościowe - dłużne papiery wartościowe	30 918 511	27 604 913
emitowane przez Skarb Państwa	21 782 463	18 358 006
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	4 630 851	4 613 726
emitowane przez podmioty niefinansowe	3 002 251	3 117 859
emitowane przez banki	1 502 946	1 515 322
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	313 693	210 330
emitowane przez Skarb Państwa	313 693	210 330
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	1 738 906	875 195
Razem	252 379 686	251 962 538

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe - Pozycje pozabilansowe	31.03.2016	31.12.2015
Udzielone zobowiązania nieodwołalne	30 027 624	30 513 878
Udzielone gwarancje	5 971 347	7 699 483
Gwarancje emisji	5 410 340	5 489 969
Udzielone akredytywy	1 401 728	1 838 101
Razem	42 811 039	45 541 431

Polityka Grupy Kapitałowej w zakresie kursu CHF

Grupa Kapitałowa na bieżąco analizuje zmiany zachodzące w otoczeniu makroekonomicznym i finansowym, w szczególności poziom rynkowych stóp procentowych oraz kursów walutowych i uwzględnia je w zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz w działaniach wobec klientów Grupy Kapitałowej posiadających długoterminowe kredyty mieszkaniowe. Szczególnym analizom poddawany jest portfel kredytów mieszkaniowych denominowanych w CHF. Grupa Kapitałowa na bieżąco monitoruje jakość tego portfela i analizuje ryzyko pogorszenia się jakości tego portfela. Obecnie jakość portfela pozostaje na akceptowanym poziomie.

Równolegle Grupa Kapitałowa na bieżąco śledzi pojawiające się inicjatywy ustawodawcze dotyczące pomocy dla kredytobiorców, którzy zaciągnęli walutowe kredyty mieszkaniowe, analizując ich wpływ na sytuację Banku oraz jego klientów.

Poniższe tabele prezentują analizę jakościową kredytów w CHF

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według metod kalkulacji odpisów w CHF (w przeliczeniu na PLN)	31.03.2016			
	Instytucje finansowe	Przedsiębiorstwa	Gospodarstwa domowe	Razem
Wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	-	167 067	219 385	386 452
ze stwierdzoną utratą wartości	-	131 492	207 726	339 218
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	1 893	27 792	1 150 199	1 179 884
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	3 954	358 353	29 488 213	29 850 520
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	5 847	553 212	30 857 797	31 416 856
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	-	(44 389)	(97 263)	(141 652)
ze stwierdzoną utratą wartości	-	(44 026)	(97 201)	(141 227)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	(394)	(17 501)	(722 561)	(740 456)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(55)	(3 070)	(95 123)	(98 248)
Odpisy - razem	(449)	(64 960)	(914 947)	(980 356)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	5 398	488 252	29 942 850	30 436 500

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według metod kalkulacji odpisów w CHF (w przeliczeniu na PLN)	31.12.2015			
	Instytucje finansowe	Przedsiębiorstwa	Gospodarstwa domowe	Razem
Wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	-	170 986	223 586	394 572
ze stwierdzoną utratą wartości	-	134 743	208 089	342 832
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	-	32 034	1 126 528	1 158 562
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	6 098	372 332	30 309 066	30 687 496
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	6 098	575 352	31 659 180	32 240 630
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	-	(45 601)	(95 867)	(141 468)
ze stwierdzoną utratą wartości	-	(45 185)	(93 751)	(138 936)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	-	(18 199)	(699 206)	(717 405)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(171)	(2 711)	(100 384)	(103 266)
Odpisy - razem	(171)	(66 511)	(895 457)	(962 139)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	5 927	508 841	30 763 723	31 278 491

Kurs CHF na dzień 31 marca 2016 roku wynosił 3,9040 PLN a na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosił 3,9394 PLN.

Na dzień 31 marca 2016 roku średnie LTV dla portfela kredytów w CHF wyniosło 85,8% - w porównaniu do średniego LTV dla całego portfela wynoszącego 72,7% (na dzień 31 grudnia 2015 roku średnie LTV dla portfela kredytów w CHF wyniosło 88,5% - w porównaniu do średniego LTV dla całego portfela wynoszącego 74,2%).

Ryzyko stopy procentowej

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej na 31 marca 2016 roku oraz 31 grudnia 2015 roku składała się głównie z ekspozycji Banku. Ryzyko stopy procentowej generowane przez spółki Grupy Kapitałowej nie wpływało w istotny sposób na ryzyko stopy procentowej całej Grupy Kapitałowej i tym samym nie zmieniało istotnie jej profilu ryzyka.

VaR Banku oraz analizę stress-testową narażenia Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	31.03.2016	31.12.2015
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)*	279 712	271 674
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (tys. PLN) (test warunków skrajnych)**	2 078 566	2 013 781

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko stopy procentowej oraz specyfikę rynku, na którym działają, Grupa Kapitałowa nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Miarę VaR 10-dniowy dla stopy procentowej dla głównych walut stosuje KREDO BANK SA. Jej wartość na dzień 31 marca 2016 roku wyniosła ok. 10 111 tysięcy PLN, a na dzień 31 grudnia 2015 roku ok. 11 460 tysięcy PLN.

** W tabeli zaprezentowano wartość bezwzględną najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: zmian krzywych stóp procentowych w poszczególnych walutach o 200 p.b. w górę oraz o 200 p.b. w dół.

Na dzień 31 marca 2016 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy, 99%) wyniosła 279 712 tysięcy PLN, co stanowiło ok. 0,97% funduszy własnych Banku. Na dzień 31 grudnia 2015 roku miara VaR dla Banku wyniosła 271 674 tysiące PLN, co stanowiło ok. 1,00% funduszy własnych Banku.

Ryzyko walutowe

VaR Banku oraz analizę *stress testową* narażenia Grupy Kapitałowej Banku na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	31.03.2016	31.12.2015
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)*	16 441	25 384
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (tys. PLN) (test warunków skrajnych)**	74 185	1 941

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko walutowe oraz specyfikę rynku, na którym działają, Bank nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem walutowym. Miarę VaR 10-dniowy stosuje KREDO BANK SA. Jej wartość na dzień 31 marca 2016 roku wyniosła ok. 4 324 tysiące PLN, a na dzień 31 grudnia 2015 roku ok. 4 836 tysięcy PLN.

** W tabeli zaprezentowano wartość bezwzględną najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%.

Wielkość pozycji walutowych jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte, bilansowe i pozabilansowe. Narażenie Banku na ryzyko walutowe jest niskie (w odniesieniu do funduszy własnych VaR 10-dniowy 99% dla pozycji walutowej Banku na dzień 31 marca 2016 roku wynosił ok. 0,06%).

Ryzyko płynności

Poniżej prezentowane luki płynności zawierają między innymi urealnienia pozycji bilansowych Grupy dotyczące osadu depozytów podmiotów niefinansowych i ich wymagalności, osadu kredytów w rachunku bieżącym podmiotów niefinansowych i ich zapadalności oraz płynnych papierów wartościowych i ich terminu zapadalności.

	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
31.03.2016								
Grupa Kapitałowa - urealniona luka okresowa	13 848 593	21 356 613	(948 703)	4 333 417	7 877 614	9 005 920	12 943 434	(68 416 888)
Grupa Kapitałowa - urealniona skumulowana luka okresowa	13 848 593	35 205 206	34 256 503	38 589 920	46 467 534	55 473 454	68 416 888	-
31.12.2015								
Grupa Kapitałowa - urealniona luka okresowa	13 974 617	19 405 644	(346 858)	3 590 950	7 972 011	8 034 672	12 600 252	(65 231 288)
Grupa Kapitałowa - urealniona skumulowana luka okresowa	13 974 617	33 380 261	33 033 403	36 624 353	44 596 364	52 631 036	65 231 288	-

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności Grupy Kapitałowej, która wyznaczona została jako suma urealnionej luki płynności Banku oraz kontraktowych luk płynności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej, wykazywała wartości dodatnie na dzień 31 marca 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

44. Adekwatność kapitałowa

Podstawowe regulacje obowiązujące w procesie oceny adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31 marca 2016 roku zostały opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku.

Zgodnie z rozporządzeniem CRR, Grupę Kapitałową na potrzeby konsolidacji ostrożnościowej stanowią: PKO Bank Polski SA, Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, PKO BP BANKOWY PTE SA, PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA, Grupa Kapitałowa KREDO BANK SA, PKO Finance AB, Finansowa Kompania "Prywatne Inwestycje" Sp. z o.o., PKO BP Finat Sp. z o.o. oraz PKO Bank Hipoteczny SA.

Poziom adekwatności kapitałowej Grupy w I kwartale 2016 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej limitów nadzorczych.

Wzrost wskaźników kapitałowych Grupy jest konsekwencją zgody KNF na zaliczenie do kapitału podstawowego Tier 1 zysku netto Banku osiągniętego za okres od 1 stycznia 2015 roku do 30 września 2015 roku po pomniejszeniu o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w wysokości 1 495 milionów PLN oraz kontynuacji działań optymalizacyjnych po stronie aktywów ważonych ryzykiem (zobowiązania pozabilansowe).

FUNDUSZE WŁASNE GRUPY KAPITAŁOWEJ	31.03.2016	31.12.2015
Fundusze własne razem	28 582 888	27 091 444
Kapitał Tier I	26 107 691	24 608 318
Kapitał Tier I przed korektami regulacyjnymi i pomniejszeniami w tym:	29 324 077	27 828 677
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały rezerwowe	24 118 942	24 118 542
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 070 000	1 070 000
Zyski zatrzymane	2 885 135	1 390 135
(-) Wartość firmy	(1 102 497)	(1 102 497)
(-) Inne wartości niematerialne	(1 796 777)	(1 690 794)
Skumulowane inne całkowite dochody	(13 610)	(135 783)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego, które są uzależnione od przyszłej rentowności, ale nie pochodzą z różnic przejściowych	(1 502)	(2 017)
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	(121 829)	(14 403)
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	(180 171)	(274 865)
Kapitał Tier II	2 475 197	2 483 126
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	2 475 197	2 483 126
Wymogi w zakresie funduszy własnych	14 805 642	14 836 827
Ryzyko kredytowe	13 420 115	13 658 288
Ryzyko operacyjne	681 566	662 547
Ryzyko rynkowe	675 981	484 532
Ryzyko korekty wyceny kredytowej	27 980	31 460
Ryzyko rozliczenia/dostawy	-	-
Łączny współczynnik kapitałowy	15,44%	14,61%
Współczynnik kapitału Tier 1	14,11%	13,27%

Wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej dla zakładów ubezpieczeń

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego wchodzi spółki ubezpieczeniowe: PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA i PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA, które są wyłączone z konsolidacji ostrożnościowej, jako podmioty finansowe objęte odrębnym nadzorem UKNF, obejmującym również ocenę spełnienia wymogów kapitałowych.

Zgodnie z Ustawą o działalności ubezpieczeniowej z dnia 11 września 2015 r, wdrażającą do polskiego systemu prawnego Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej („Wyłącalność II”), która weszła w życie 1 stycznia 2016 roku, kalkulację wymogu kapitałowego oparto o ryzyka rynkowe, aktuarialne (ubezpieczeniowe), niewypłacalności kontrahenta, katastroficzne i operacyjne. Aktywa, zobowiązania, a w konsekwencji środki własne, stanowiące pokrycie wymogu kapitałowego będą wyceniane w wartości godziwej. Spółki dokonały szacunkowej kalkulacji wymogu kapitałowego i środków własnych wg zasad Wyłącalność II bazując na danych na datę 31 grudnia 2015 roku, stwierdzając nadwyżkę środków własnych ponad wymóg kapitałowy.

Kapitał wewnętrzny (Filar II)

Kapitał wewnętrzny to wysokość kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku i Grupy Kapitałowej oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

Bank cyklicznie monitoruje istotność poszczególnych rodzajów ryzyka odnoszących się do działalności Banku i pozostałych spółek zależnych Grupy Kapitałowej.

Na dzień 31 marca 2016 roku wysokość relacji funduszy własnych do kapitału wewnętrznego Grupy Kapitałowej utrzymywała się na poziomie, powyżej zarówno limitu ustawowego, jak i wewnętrznego Grupy Kapitałowej.

Ujawnienia (Filar III)

Grupa Kapitałowa ogłasza w cyklu rocznym informacje dotyczące w szczególności zarządzania ryzykiem oraz adekwatności kapitałowej. Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawierają Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu udostępnione na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl).

JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Działalność kontynuowana			
Przychody z tytułu odsetek	1	2 310 765	2 376 525
Koszty z tytułu odsetek	1	(521 981)	(749 969)
Wynik z tytułu odsetek		1 788 784	1 626 556
Przychody z tytułu prowizji i opłat	2	775 311	802 705
Koszty z tytułu prowizji i opłat	2	(196 742)	(185 806)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		578 569	616 899
Przychody z tytułu dywidend		59 481	13 771
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	3	(14 723)	11 641
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	4	50 298	53 922
Wynik z pozycji wymiany		100 978	119 488
Pozostałe przychody operacyjne	5	22 470	60 986
Pozostałe koszty operacyjne	5	(23 731)	(23 192)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		(1 261)	37 794
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	6	(370 824)	(366 391)
Ogólne koszty administracyjne	7	(1 237 061)	(1 296 311)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	8	(147 769)	-
Wynik z działalności operacyjnej		806 472	817 369
Zysk brutto		806 472	817 369
Podatek dochodowy	9	(146 334)	(170 543)
Zysk netto		660 138	646 826

Zysk na jedną akcję	10		
- podstawowy z zysku za okres (PLN)		0,53	0,52
- rozwodniony z zysku za okres (PLN)		0,53	0,52
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)		1 250 000	1 250 000

Działalność zaniechana

PKO Bank Polski SA nie prowadził w okresie 3 miesięcy zakończonym odpowiednio dnia 31 marca 2016 roku i dnia 31 marca 2015 roku działalności zaniechanej.

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Nota	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Zysk netto		660 138	646 826
Inne dochody całkowite		143 195	34 810
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		143 195	34 810
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	15	136 670	(45 294)
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	15	(25 968)	8 606
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto		110 702	(36 688)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto		40 122	88 269
Podatek odroczony z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		(7 623)	(16 771)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto		32 499	71 498
Różnice z przeliczenia jednostek zagranicznych		(6)	-
Dochody całkowite netto, razem		803 333	681 636

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	31.03.2016	31.12.2015
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	11	15 807 547	13 707 730
Należności od banków	12	2 903 181	4 592 360
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	13	2 323 721	793 213
Pochodne instrumenty finansowe	14	2 981 034	4 348 034
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	16	10 732 648	12 796 036
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	17	184 899 127	188 552 440
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	18	31 292 075	27 859 727
Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	19	1 989 303	2 037 987
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		415 032	422 676
Wartości niematerialne	20	2 902 898	2 797 791
Rzeczowe aktywa trwałe, w tym:	20	2 246 858	2 276 322
nieruchomości inwestycyjne		8 202	8 239
Należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego		-	40 762
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego		675 357	644 611
Inne aktywa	21	3 142 751	1 510 341
SUMA AKTYWÓW		262 311 532	262 380 030
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		3 989	4 219
Zobowiązania wobec banków	22	20 234 586	18 249 857
Pochodne instrumenty finansowe	14	3 288 986	4 627 189
Zobowiązania wobec klientów	23	200 574 830	201 809 202
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	24	1 651 557	1 717 661
Zobowiązania podporządkowane	25	2 477 481	2 499 163
Pozostałe zobowiązania	26	2 824 366	3 009 074
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		7 159	-
Rezerwy	27	227 358	245 778
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		231 290 312	232 162 143
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy		1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały		25 289 946	25 146 745
Różnice z przeliczenia jednostek zagranicznych		(6)	-
Niepodzielony wynik finansowy		3 821 142	1 250 000
Wynik roku bieżącego		660 138	2 571 142
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		31 021 220	30 217 887
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		262 311 532	262 380 030
Łączny współczynnik kapitałowy	34	16,27%	15,28%
Wartość księgowa (w tys. PLN)		31 021 220	30 217 887
Liczba akcji (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		24,82	24,17
Rozwodniona liczba akcji (w tys.)		1 250 000	1 250 000
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		24,82	24,17

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

Za okres zakończony dnia 31 marca 2016 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały							Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite			Razem pozostałe kapitały				
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne					
1 stycznia 2016 roku	1 250 000	20 518 111	1 070 000	3 484 177	144 673	(57 657)	(12 559)	25 146 745	-	1 250 000	2 571 142	30 217 887
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2 571 142	(2 571 142)	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	32 499	110 702	-	143 201	(6)	-	660 138	803 333
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	660 138	660 138
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	32 499	110 702	-	143 201	(6)	-	-	143 195
31 marca 2016 roku	1 250 000	20 518 111	1 070 000	3 484 177	177 172	53 045	(12 559)	25 289 946	(6)	3 821 142	660 138	31 021 220

Za okres zakończony dnia 31 marca 2015 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały							Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał własny ogółem
		Kapitały rezerwowe			Inne dochody całkowite			Razem pozostałe kapitały			
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne				
1 stycznia 2015 roku	1 250 000	18 618 111	1 070 000	3 421 913	33 640	5 204	(8 976)	23 139 892	132 793	3 079 471	27 602 156
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-	3 079 471	(3 079 471)	-
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	71 498	(36 688)	-	34 810	-	646 826	681 636
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	-	-	646 826	646 826
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	71 498	(36 688)	-	34 810	-	-	34 810
31 marca 2015 roku	1 250 000	18 618 111	1 070 000	3 421 913	105 138	(31 484)	(8 976)	23 174 702	3 212 264	646 826	28 283 792

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		806 472	817 369
Korekty razem:		4 394 718	721 340
Amortyzacja		173 006	189 305
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej		52	(20 270)
Odsetki i dywidendy		(68 854)	(14 340)
Zmiana stanu należności od banków		1 044 579	(725 437)
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych przy początkowym ujęciu wyznaczonych jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		532 880	(2 828 399)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		1 367 000	(106 395)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom		3 550 501	(3 018 514)
Zmiana stanu innych aktywów oraz aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		(1 604 247)	(374 037)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		1 984 499	3 173 574
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		(1 338 203)	756 890
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		(1 234 372)	4 164 984
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości		86 161	164 360
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań oraz zobowiązań podporządkowanych		(206 390)	(276 339)
Zapłacony podatek dochodowy		(162 750)	(178 031)
Inne korekty		270 856	(186 011)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		5 201 190	1 538 709
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		33 780 303	9 551 144
Wpływ z tytułu umorzenia kapitału spółki zależnej		49 832	-
Zbycie i odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		33 670 990	9 504 280
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		-	33 093
Inne wpływy inwestycyjne (dywidendy)		59 481	13 771
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(37 270 143)	(10 548 617)
Podwyższenie kapitału jednostki zależnej		(22 000)	-
Podwyższenie kapitału jednostki stowarzyszonej		(1 148)	-
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		(36 995 013)	(10 499 813)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(251 982)	(48 804)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(3 489 840)	(997 473)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		-	995 195
Umorzenie dłużnych papierów wartościowych		(59 600)	(751 306)
Splata odsetek od wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych i pożyczek podporządkowanych		(34 121)	(36 889)
Splata odsetek i zobowiązań długoterminowych		(162 124)	(1 017 574)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(255 845)	(810 574)
Przepływy pieniężne netto		1 455 505	(269 338)
w tym z tytułu różnic kursowych od gotówki i jej ekwiwalentów		(22 534)	23 352
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		17 189 740	14 052 760
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	29	18 645 245	13 783 422
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania		12 439	8 681

INFORMACJA UZUPEŁNIAJĄCA

1. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu:	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
kredytów i pożyczek udzielonych klientom, w tym*:	1 931 101	2 000 051
od kredytów z rozpoznaną utratą wartości	69 018	80 941
inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	182 659	166 738
lokat w bankach	23 923	28 129
kredytów udzielonych bankom	2 227	865
inne	4 143	965
pozostałe przychody, w tym:	166 712	179 777
z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających	95 018	95 483
z tytułu aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	52 613	71 570
z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	19 081	12 724
Razem	2 310 765	2 376 525

* W okresie 3 miesięcy 2016 roku kwota pomniejszenia przychodu odsetkowego z tytułu ujemnego LIBOR-u wynosi (92) tysiące PLN a w okresie 3 miesięcy 2015 roku wynosiła (1) tysiąc PLN.

Koszty z tytułu:	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
zobowiązań wobec klientów	(457 809)	(682 294)
własnej emisji papierów dłużnych i zobowiązań podporządkowanych	(18 035)	(20 111)
kredytów otrzymanych od banków	(12 530)	(21 787)
premii od dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(14 511)	(14 912)
depozytów banków	(2 953)	(2 288)
aktywów finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(6 635)	(4 349)
aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	(9 508)	(4 228)
Razem	(521 981)	(749 969)

2. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu:	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
udzielonych kredytów i pożyczek	145 272	147 946
kart płatniczych	229 036	210 249
obsługi rachunków bankowych	220 504	226 595
ubezpieczenia kredytów	12 887	31 502
obsługi funduszy inwestycyjnych (w tym opłaty za zarządzanie)	64 909	65 670
operacji kasowych	22 180	23 594
operacji papierami wartościowymi	14 590	33 401
obsługi masowych operacji zagranicznych	19 315	17 776
pełnienia funkcji agenta emisji obligacji skarbowych	8 715	4 518
sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej	3 375	2 258
produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych	3 675	4 119
usług powierniczych	1 116	1 072
innych (m.in.: prowizje Domu Maklerskiego z tytułu obsługi emisji pierwotnej oraz prowizje z tytułu administrowania zadłużeniem kredytobiorców wobec budżetu państwa)	29 737	34 005
Razem	775 311	802 705

Koszty z tytułu:	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
kart płatniczych	(127 592)	(120 597)
usług akwizycyjnych	(16 199)	(17 656)
usług rozliczeniowych	(9 230)	(9 054)
provizji za usługi operacyjne banków	(3 998)	(7 383)
innych (m.in.: opłaty poniesione przez Dom Maklerski na rzecz GPW i KDPW_CCP)	(39 723)	(31 116)
Razem	(196 742)	(185 806)

3. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Instrumenty pochodne, w tym:	(23 235)	10 703
nieefektywna część zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych	342	2 704
Bankowe papiery wartościowe strukturyzowane wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	5 480	(7 371)
Instrumenty dłużne	1 597	7 357
Instrumenty kapitałowe	1 435	952
Razem	(14 723)	11 641

4. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych dostępnych do sprzedaży

Zyski	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Dłużne papiery wartościowe	54 737	57 529
obligacje skarbowe PLN	47 467	56 446
pozostałe	7 270	1 083
Razem	54 737	57 529

Straty	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Dłużne papiery wartościowe	(4 439)	(3 607)
obligacje skarbowe PLN	(4 408)	(3 569)
pozostałe	(31)	(38)
Razem	(4 439)	(3 607)
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych dostępnych do sprzedaży	50 298	53 922

5. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Zyski ze sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	4 158	33 514
Przychody uboczne	6 208	5 072
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	1 239	9 451
Inne	10 865	12 949
Razem	22 470	60 986

Pozostałe koszty operacyjne	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Straty ze sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(4 210)	(12 823)
Koszty przekazanych darowizn	(895)	(289)
Koszty uboczne	(4 135)	(1 325)
Inne	(14 491)	(8 755)
Razem	(23 731)	(23 192)

6. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw

Za okres zakończony dnia 31 marca 2016 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
			Utworzenie w okresie	Inne	Spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	18	53 253	31 778	-	-	-	1 605	83 426	(31 778)
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		53 153	31 778	-	-	-	1 605	83 326	(31 778)
Kapitałowe papiery wartościowe		100	-	-	-	-	-	100	-
Należności od banków	12	260	1 539	-	790	461	-	548	(1 078)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	17	7 890 237	997 193	77	219 897	661 913	12 648	7 993 049	(335 280)
Sektor niefinansowy		7 829 927	991 077	77	219 393	655 733	11 879	7 934 076	(335 344)
kredyty gospodarcze		3 929 033	454 110	-	114 373	290 650	4 065	3 974 055	(163 460)
kredyty mieszkaniowe		2 291 382	256 927	-	92 694	162 775	6 941	2 285 899	(94 152)
kredyty konsumpcyjne		1 540 528	280 040	-	12 326	200 368	873	1 607 001	(79 672)
dłużne papiery wartościowe		68 984	-	77	-	1 940	-	67 121	1 940
Sektor finansowy		25 710	752	-	500	1 941	769	23 252	1 189
kredyty gospodarcze		25 710	752	-	500	1 941	769	23 252	1 189
Sektor budżetowy		34 600	5 364	-	4	4 239	-	35 721	(1 125)
kredyty gospodarcze		31 905	-	-	4	4 239	-	27 662	4 239
dłużne papiery wartościowe		2 695	5 364	-	-	-	-	8 059	(5 364)
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży		427 058	5 647	-	-	-	1 123	431 582	(5 647)
Rzeczowe aktywa trwale	20	20 202	-	-	755	8	-	19 439	8
Wartości niematerialne	20	15 373	-	-	-	-	-	15 373	-
Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	19	795 141	-	-	-	-	-	795 141	-
Inne należności		204 947	12 637	-	46	11 080	30	206 428	(1 557)
Rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	27	102 204	71 804	208	4 626	76 176	-	93 414	4 372
Rezerwy na przyszłe zobowiązania		2 076	822	-	-	958	-	1 940	136
Razem		9 510 751	1 121 420	285	226 114	750 596	15 406	9 640 340	(370 824)

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES
TRZECH MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 31 MARCA 2016 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)

Bank Polski

Za okres zakończony dnia 31 marca 2015 roku	Nota	Wartość na początek okresu	Zwiększenia		Zmniejszenia			Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto – wpływ na rachunek zysków i strat
			Utworzenie w okresie	Inne	Spisania aktywów i rozliczenia	Rozwiązanie w okresie	Inne		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	18	127 747	2 227	-	48 615	-	-	81 359	(2 227)
Kapitałowe papiery wartościowe		127 747	2 227	-	48 615	-	-	81 359	(2 227)
Należności od banków	12	11 596	911	1 782	-	2 155	-	12 134	1 244
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	17	7 527 200	1 417 791	104 467	325 231	1 021 494	-	7 702 733	(396 297)
Sektor niefinansowy		7 504 886	1 355 938	102 323	258 882	1 020 081	-	7 684 184	(335 857)
kredyty gospodarcze		3 869 710	636 108	8 803	2 810	479 347	-	4 032 464	(156 761)
kredyty mieszkaniowe		2 247 418	372 208	77 474	149 374	280 899	-	2 266 827	(91 309)
kredyty konsumpcyjne		1 295 876	347 591	16 046	106 669	259 835	-	1 293 009	(87 756)
dłużne papiery wartościowe		91 882	31	-	29	-	-	91 884	(31)
Sektor finansowy		6 854	60 847	2 123	66 349	322	-	3 153	(60 525)
kredyty gospodarcze		6 854	60 847	2 123	66 349	322	-	3 153	(60 525)
Sektor budżetowy		15 460	1 006	21	-	1 091	-	15 396	85
kredyty gospodarcze		12 638	955	21	-	1 091	-	12 523	136
dłużne papiery wartościowe		2 822	51	-	-	-	-	2 873	(51)
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		155 934	-	-	-	-	-	155 934	-
Rzeczowe aktywa trwałe	20	18	-	-	-	-	-	18	-
Wartości niematerialne	20	15 373	-	-	-	-	-	15 373	-
Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	19	1 120 101	2 399	-	-	28 854	-	1 093 646	26 455
Inne należności		145 672	11 716	1 487	-	6 807	-	152 068	(4 909)
Rezerwa na sprawy sporne oraz udzielone zobowiązania i gwarancje	27	133 078	102 703	-	-	111 741	430	123 610	9 038
Rezerwy na przyszłe zobowiązania		9 250	541	-	137	846	-	8 808	305
Razem		9 245 969	1 538 288	107 736	373 983	1 171 897	430	9 345 683	(366 391)

7. Ogólne koszty administracyjne

Ogólne koszty administracyjne	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Świadczenia pracownicze	(631 165)	(638 142)
Koszty rzeczowe	(311 518)	(345 920)
Amortyzacja, w tym:	(173 006)	(189 305)
rzeczowe aktywa trwałe	(64 638)	(84 406)
wartości niematerialne	(108 331)	(104 898)
nieruchomości inwestycyjne	(37)	(1)
Podatki i opłaty*	(11 676)	(11 730)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(109 696)	(111 214)
Razem	(1 237 061)	(1 296 311)

* Pozycja nie obejmuje podatku od niektórych instytucji finansowych wykazanego w odrębnej notcie.

W okresie 3 miesięcy 2015 roku Bank rozpoznawał w czasie koszt z tytułu opłat ponoszonych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (dalej „BFG”) czyli opłaty ostrożnościowej oraz opłaty rocznej. Wspomniane podejście do ujmowania opłat zostało opisane w śródrocznych skróconych sprawozdaniach finansowych w roku 2015. Ustawa z dnia 11 marca 2016 roku o zmianie ustawy o BFG oraz ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz. U. 1.2016 poz. 381), wprowadziła zmianę w trybie i kalkulacji opłat na BFG. Opłaty na rzecz BFG wnoszone są kwartalnie a nie jak poprzednio raz do roku a także podstawa opłaty ustalana jest co kwartał a nie jak poprzednio raz na rok. W związku z powyższym, w roku 2016 Bank ujmuje koszt z tytułu opłat ponoszonych na rzecz BFG jednorazowo w pierwszym miesiącu poszczególnego kwartału. Powyższa zmiana pozostaje bez wpływu na wyniki poszczególnych kwartałów, a ma wpływ jedynie na wyniki poszczególnych miesięcy danego kwartału.

Koszty wynagrodzeń/świadczenia pracownicze

Świadczenia pracownicze	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Wynagrodzenia, w tym:	(519 678)	(525 922)
koszty składek pracowniczego programu emerytalnego	(11 900)	(11 775)
Ubezpieczenia, w tym:	(93 963)	(95 211)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe	(83 541)	(82 919)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(17 524)	(17 009)
Razem	(631 165)	(638 142)

8. Podatek od niektórych instytucji finansowych

W dniu 1 lutego 2016 weszła w życie ustawa z dnia 15 stycznia 2016 roku o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 68). Opodatkowaniem objęte są banki krajowe, oddziały banków zagranicznych, oddziały instytucji kredytowych, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe (SKOK), krajowe zakłady ubezpieczeń, krajowe zakłady reasekuracji, oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji, główne oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń i zagranicznych zakładów reasekuracji, a także instytucje pożyczkowe.

Podstawę opodatkowania stanowi nadwyżka sumy aktywów podmiotu (ponad 4 mld zł w przypadku banków, ponad 2 mld zł w przypadku zakładów ubezpieczeń) wynikająca z zestawienia obrotów i sald na koniec każdego miesiąca. Banki i SKOK-i są uprawnione do pomniejszenia podstawy opodatkowania m.in. o wartość funduszy własnych, a także wartość skarbowych papierów wartościowych. Dodatkowo banki obniżają podstawę opodatkowania o wartość aktywów nabytych od NBP, stanowiących zabezpieczenie kredytu refinansowego udzielonego przez NBP. Stawka podatku dla wszystkich podatników wynosi 0,0366%, a podatek jest płacony miesięcznie do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy.

Podatek po raz pierwszy został zapłacony za luty 2016 roku. Zapłacony podatek nie stanowi kosztu uzyskania przychodu w podatku dochodowego od osób prawnych.

	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(147 769)	-

9. Podatek dochodowy

	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Bieżące obciążenie podatkowe	(210 670)	(214 770)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	64 336	44 227
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(146 334)	(170 543)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(33 591)	(8 165)
Razem	(179 925)	(178 708)

10. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję obliczany jest w oparciu o zysk przypadający na zwykłych akcjonariuszy Banku poprzez podzielenie zysku, który na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Zysk na akcję	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	660 138	646 826
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	1 250 000	1 250 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	0,53	0,52

Zarówno w I kwartale 2016 roku jak i w I kwartale 2015 roku nie występowały instrumenty rozładniające zysk przypadający na jedną akcję oraz nie wystąpiły istotne koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

11. Kasa środków w Banku Centralnym

	31.03.2016	31.12.2015
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	12 444 435	9 854 133
Gotówka	3 363 111	3 853 596
Inne środki	1	1
Razem	15 807 547	13 707 730

12. Należności od banków

	31.03.2016	31.12.2015
Lokaty w bankach	1 385 573	2 484 552
Rachunki bieżące	1 039 149	858 326
Udzielone kredyty i pożyczki	478 644	269 027
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	980 630
Środki pieniężne w drodze	363	85
Razem	2 903 729	4 592 620
Odpis z tytułu utraty wartości należności	(548)	(260)
Razem netto	2 903 181	4 592 360

Należności od banków - ekspozycja Banku na ryzyko kredytowe	Zaangażowanie	
	31.03.2016	31.12.2015
Należności z rozpoznaną utratą wartości	377	375
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	2 903 352	4 592 245
nieprzeterminowane	2 903 352	4 592 245
Razem brutto	2 903 729	4 592 620
Odpisy z tytułu utraty wartości	(548)	(260)
Razem według wartości bilansowej netto	2 903 181	4 592 360

13. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

według wartości bilansowej	31.03.2016	31.12.2015
Dłużne papiery wartościowe	2 310 590	776 655
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	2 174 780	648 695
obligacje skarbowe PLN	2 102 733	640 009
obligacje skarbowe EUR	9 607	8 686
bony skarbowe PLN	62 440	-
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne PLN	44 145	48 596
emitowane przez podmioty niefinansowe, w tym:	52 105	46 122
obligacje korporacyjne PLN	52 003	46 052
obligacje korporacyjne EUR	102	70
emitowane przez inne podmioty finansowe, w tym:	5 513	5 344
obligacje emitowane przez GPW PLN	5 476	5 238
obligacje korporacyjne PLN	37	106
emitowane przez banki, w tym:	34 047	27 898
obligacje korporacyjne PLN	19 027	17 884
hipoteczne listy zastawne	15 020	10 014
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	7 833	9 910
Certyfikaty inwestycyjne	5 292	6 648
Prawa do akcji	6	-
Razem	2 323 721	793 213

W portfelu aktywów przeznaczonych do obrotu są uwzględnione papiery wartościowe posiadane przez Dom Maklerski.

14. Pochodne instrumenty finansowe

Pochodne instrumenty finansowe	31.03.2016		31.12.2015	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty zabezpieczające	399 049	765 893	508 665	998 527
Pozostałe instrumenty pochodne	2 581 985	2 523 093	3 839 369	3 628 662
Razem	2 981 034	3 288 986	4 348 034	4 627 189

Rodzaj kontraktu	31.03.2016		31.12.2015	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	2 004 616	1 942 300	3 208 234	3 053 133
CIRS	405 442	929 139	472 355	1 212 581
FX Swap	236 655	114 133	309 928	85 953
Opcje	220 203	195 545	236 757	177 513
FRA	8 200	6 678	16 226	22 192
Forward	101 701	100 484	104 534	72 588
Inne	4 217	707	-	3 229
Razem	2 981 034	3 288 986	4 348 034	4 627 189

15. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Bank na dzień 31 marca 2016 roku stosuje następujące rodzaje rachunkowości zabezpieczeń:

15.1. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty w CHF o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w CHF i PLN, oraz zmian kursu walutowego CHF/PLN w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o LIBOR 3M CHF, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz PLN.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF i portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Bank desygnując pozycję zabezpieczaną zastosował rozwiązania MSR.39.WS.99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - kwiecień 2016 roku - październik 2026 roku.

15.2. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów w PLN indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - kwiecień 2016 roku - czerwiec 2020 roku.

15.3. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów w EUR indeksowanych do stopy zmiennej EURIBOR.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - kwiecień 2016 roku - czerwiec 2016 roku.

15.4. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, z wykorzystaniem transakcji IRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje IRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów w CHF indeksowanych do stopy zmiennej LIBOR CHF 3M.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - kwiecień 2016 roku - lipiec 2016 roku.

15.5. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymienialnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymienialnej, wynikającej z ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymienialnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymienialnej, wynikającej z ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę USD od kwoty nominalnej, na którą został zawarty.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF i zobowiązanie finansowe o stałym oprocentowaniu w USD.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - kwiecień 2016 roku - wrzesień 2022 roku.

15.6. Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w walutach wymienialnych innych niż CHF oraz lokat negocjowanych w PLN, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz ryzyka kursowego, z wykorzystaniem transakcji CIRS

Opis relacji zabezpieczającej - eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty w EUR o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w EUR i PLN, oraz zmian kursu walutowego EUR/PLN w ciągu okresu objętego zabezpieczeniem.

Zabezpieczane ryzyko - ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej.

Instrument zabezpieczający - transakcje CIRS, w których Bank płaci kupon oparty o EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w EUR oraz PLN.

Pozycja zabezpieczana - portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w EUR i portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Bank desygnując pozycję zabezpieczaną zastosował rozwiązania MSR.39.WS.99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską.

Okresy, w których oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki - kwiecień 2016 roku - marzec 2021 roku.

Na dzień 31 marca 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku Bank nie stosował zabezpieczenia wartości godziwej.

Wszystkie rodzaje relacji zabezpieczających stosowanych przez Bank to rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (macro cash flow hedge).

Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Testy wykonywane są z częstotliwością miesięczną.

Typ instrumentu:	Wartość bilansowa/wartość godziwa instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie przepływów pieniężnych związanych ze stopą procentową i/lub kursem walutowym			
	31.03.2016		31.12.2015	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	159 551	94	269 122	-
CIRS	239 498	765 799	239 543	998 527
Razem	399 049	765 893	508 665	998 527

Wpływ instrumentów zabezpieczających na inne dochody całkowite	01.01-31.03.2016	01.01-31.03.2015
Inne dochody całkowite na początek okresu brutto	(71 182)	6 425
Zyski/straty odniesione na inne dochody całkowite w okresie	207 294	(971 073)
Kwota przeniesiona w okresie z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym:	(70 624)	925 778
- przychody odsetkowe	(95 018)	(95 483)
- wynik z pozycji wymiany	24 394	1 021 261
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu brutto	65 488	(38 870)
Efekt podatkowy	(12 443)	7 385
Skumulowane inne dochody całkowite na koniec okresu netto	53 045	(31 485)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	136 670	(45 294)
Podatek odroczony z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(25 968)	8 606
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite netto	110 702	(36 688)
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat	342	2 704

16. Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Według wartości bilansowej	31.03.2016	31.12.2015
Dłużne papiery wartościowe	10 732 648	12 796 036
emitowane przez banki centralne, bony pieniężne NBP	7 499 730	9 996 910
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	2 992 759	2 551 863
obligacje skarbowe PLN	1 828 611	1 466 614
obligacje skarbowe EUR	189 612	91 634
obligacje skarbowe CHF	974 536	993 615
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym:	240 159	247 263
obligacje komunalne EUR	131 606	131 341
obligacje komunalne PLN	108 553	115 922
Razem	10 732 648	12 796 036

17. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom ze względu na sektor i typ produktu	31.03.2016	31.12.2015
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	192 892 176	196 442 677
sektor finansowy	6 363 377	9 901 760
gospodarcze, w tym:	5 652 368	5 458 869
środki DM w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy oraz depozyt początkowy	12 539	10 217
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	710 796	4 432 239
międzynarodowe organizacje finansowe	213	10 652
sektor niefinansowy	176 844 475	176 609 803
mieszkaniowe	101 133 246	102 162 396
gospodarcze	49 851 244	48 446 610
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	4 044	-
konsumpcyjne	23 418 778	23 339 924
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	2 437 163	2 660 873
sektor budżetowy	9 684 324	9 931 114
gospodarcze	6 997 948	7 235 743
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	2 686 376	2 695 371
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(7 993 049)	(7 890 237)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	184 899 127	188 552 440

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według segmentów klienta	31.03.2016	31.12.2015
Kredyty i pożyczki udzielone brutto, w tym:	192 892 176	196 442 677
bankowości hipotecznej	94 386 421	95 217 252
korporacyjne	53 026 778	52 119 477
bankowości detalicznej i prywatnej	23 418 778	23 339 924
małych i średnich przedsiębiorstw	21 332 607	21 312 916
międzynarodowe organizacje finansowe	213	10 652
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	714 840	4 432 239
środki Domu Maklerskiego w Funduszu Gwarancyjnym Giełdy	12 539	10 217
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(7 993 049)	(7 890 237)
Kredyty i pożyczki udzielone netto	184 899 127	188 552 440

Kredyty i pożyczki udzielone klientom według metod kalkulacji odpisów	31.03.2016	31.12.2015
Wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	6 466 135	6 799 156
ze stwierdzoną utratą wartości	4 883 843	4 972 235
bez stwierdzonej utraty wartości	1 582 292	1 826 921
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	7 633 205	7 552 256
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	178 792 836	182 091 265
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	192 892 176	196 442 677
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	(2 542 923)	(2 630 480)
ze stwierdzoną utratą wartości	(2 534 010)	(2 617 808)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	(4 860 711)	(4 713 044)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(589 415)	(546 713)
Odpisy - razem	(7 993 049)	(7 890 237)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	184 899 127	188 552 440

Na dzień 31 marca 2016 roku udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości wyniósł 6,5% (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 6,4%), natomiast wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości (wyliczony jako udział odpisów aktualizujących wartość należności ogółem do wartości bilansowej brutto kredytów z rozpoznaną utratą wartości) wyniósł 63,9% (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 63,0%).

Na dzień 31 marca 2016 roku udział kredytów i pożyczek opóźnionych w spłacie powyżej 90 dni w stosunku do wartości brutto kredytów i pożyczek wyniósł 5,0% (na dzień 31 grudnia 2015 roku: 4,8%).

Kredyty i pożyczki udzielone klientom - ekspozycja Banku na ryzyko kredytowe	Zaangażowanie	
	31.03.2016	31.12.2015
Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	12 517 048	12 524 491
oceniane metodą zindywidualizowaną	4 883 843	4 972 235
Kredyty i pożyczki bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	180 375 128	183 918 186
z rozpoznaną przesłanką indywidualną	1 507 037	1 746 700
nieprzeterminowane	1 262 842	1 423 097
przeterminowane	244 195	323 603
bez rozpoznanej przesłanki indywidualnej	178 868 091	182 171 486
nieprzeterminowane	176 225 089	179 521 234
przeterminowane	2 643 002	2 650 252
Razem brutto	192 892 176	196 442 677
Odpisy z tytułu utraty wartości	(7 993 049)	(7 890 237)
na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(7 394 721)	(7 330 852)
na ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	(598 328)	(559 385)
z rozpoznaną przesłanką utraty wartości	(8 892)	(12 646)
bez rozpoznanej przesłanki utraty wartości	(589 436)	(546 739)
Razem według wartości bilansowej (netto)	184 899 127	188 552 440

Dłużne papiery wartościowe (obligacje komunalne i obligacje korporacyjne) reklasifikowane z kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży do kategorii kredyty i pożyczki udzielone klientom (w III i IV kwartale 2012 roku)

31 marca 2016 roku	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	738 112	737 844	742 153
Obligacje korporacyjne	51 489	71 372	8 456
Razem	789 601	809 216	750 609

31 grudnia 2015 roku	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość bilansowa
Obligacje komunalne	745 362	741 656	747 693
Obligacje korporacyjne	582 000	591 416	537 703
Razem	1 327 362	1 333 072	1 285 396

18. Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

według wartości bilansowej	31.03.2016	31.12.2015
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	30 700 587	27 312 620
emitowane przez Skarb Państwa, w tym:	21 403 108	18 021 339
obligacje skarbowe PLN	20 793 384	17 710 719
obligacje skarbowe EUR	312 284	310 620
bony skarbowe PLN	297 440	-
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego, obligacje komunalne PLN	4 630 851	4 613 726
emitowane przez podmioty niefinansowe, w tym:	3 076 459	3 161 994
obligacje korporacyjne PLN	2 542 437	2 617 664
obligacje korporacyjne EUR	316 519	320 712
obligacje korporacyjne USD	217 503	223 618
emitowane przez inne podmioty finansowe, obligacje korporacyjne PLN	87 223	239
emitowane przez banki, w tym:	1 502 946	1 515 322
obligacje korporacyjne PLN	1 458 304	1 470 753
obligacje korporacyjne EUR	44 642	44 569
Odpisy z tytułu utraty wartości dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży, w tym:	(83 326)	(53 153)
obligacje korporacyjne PLN	(46 807)	(22 959)
obligacje korporacyjne USD	(36 519)	(30 194)
Razem dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	30 617 261	27 259 467
Kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży brutto	406 474	403 717
Kapitałowe papiery wartościowe niedopuszczone do publicznego obrotu	347 517	346 893
Kapitałowe papiery wartościowe dopuszczone do publicznego obrotu	58 957	56 824
Odpisy z tytułu utraty wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(100)	(100)
Razem kapitałowe papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	406 374	403 617
Jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz tytuły uczestnictwa w inwestycji wspólnego inwestowania	268 440	196 643
Razem inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży netto	31 292 075	27 859 727

PKO Bank Polski SA będąc członkiem Visa Europe Limited znajduje się w gronie beneficjentów transakcji nabycia akcji spółki Visa Europe Limited przez Visa Inc. Według stanu na 31 marca 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku część przewidywanego wynagrodzenia z tytułu wyżej wymienionej transakcji w wysokości 76 840 tysięcy EUR (tj. odpowiednio 327 984 tysięcy PLN i 327 453 tysięcy PLN) została ujęta w wycenie akcji Visa Europe Limited (w innych dochodach całkowitych – w pozycji aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży brutto). Szczegółowe informacje dotyczące wyżej wymienionej transakcji znajdują się w części dodatkowe dane objaśniające – „Czynniki, które będą miały wpływ na przyszłe wyniki finansowe w perspektywie co najmniej kwartału”.

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe - ekspozycja Banku na ryzyko kredytowe	Zaangażowanie	
	31.03.2016	31.12.2015
Dłużne papiery wartościowe z rozpoznaną utratą wartości, w tym:	476 777	393 662
oceniane metodą zindywidualizowaną	476 777	393 662
Dłużne papiery wartościowe bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	30 223 810	26 918 958
nieprzeterminowane	30 223 810	26 918 958
z ratingiem zewnętrznym	22 861 411	21 380 292
z ratingiem wewnętrznym	7 362 399	5 538 666
Razem brutto	30 700 587	27 312 620
Odpisy z tytułu utraty wartości	(83 326)	(53 153)
Razem według wartości bilansowej netto	30 617 261	27 259 467

19. Inwestycje w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone

Na dzień 31 marca 2016 roku	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
Jednostki zależne			
KREDOBANK SA ¹	1 018 069	(793 641)	224 428
PKO Bank Hipoteczny SA	300 000	-	300 000
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	240 636	-	240 636
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186 989	-	186 989
PKO Leasing SA	178 000	-	178 000
PKO BP BANKOWY PTE SA	150 841	-	150 841
Merkury - fiz an	120 000	-	120 000
NEPTUN - fiz an	94 663	-	94 663
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA ²	88 000	-	88 000
PKO BP Finat Sp. z o.o.	21 463	-	21 463
PKO Finance AB	172	-	172
Wspólne przedsięwzięcia			
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	197 320	-	197 320
Jednostki stowarzyszone			
Bank Pocztowy SA	161 500	-	161 500
FERRUM SA	25 291	-	25 291
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	1 500	(1 500)	-
Razem	2 784 444	(795 141)	1 989 303

- Wyżej podana wartość nie uwzględnia opłaconych przez PKO Bank Polski SA akcji nowej emisji o wartości emisyjnej 330 000 tysięcy UAH; przedmiotowe podwyższenie kapitału zakładowego do dnia 31 marca 2016 roku nie zostało zarejestrowane.
- Wyżej podana wartość nie uwzględnia opłaconych przez PKO Bank Polski SA akcji nowej emisji o wartości emisyjnej 22 000 tysięcy PLN; przedmiotowe podwyższenie kapitału zakładowego do dnia 31 marca 2016 roku nie zostało zarejestrowane.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
Jednostki zależne			
KREDOBANK SA ¹	1 018 069	(793 641)	224 428
PKO Bank Hipoteczny SA	300 000	-	300 000
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	240 636	-	240 636
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	186 989	-	186 989
PKO Leasing SA	178 000	-	178 000
PKO BP BANKOWY PTE SA	150 841	-	150 841
Merkury - fiz an	120 000	-	120 000
NEPTUN - fiz an	94 663	-	94 663
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	88 000	-	88 000
PKO BP Finat Sp. z o.o.	71 295	-	71 295
PKO Finance AB	172	-	172
Wspólne przedsięwzięcia			
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	197 320	-	197 320
Jednostki stowarzyszone			
Bank Pocztowy SA	161 500	-	161 500
FERRUM SA	24 143	-	24 143
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	1 500	(1 500)	-
Razem	2 833 128	(795 141)	2 037 987

- Wyżej podana wartość nie uwzględnia opłaconych przez PKO Bank Polski SA akcji nowej emisji o wartości emisyjnej 330 000 tysięcy UAH; przedmiotowe podwyższenie kapitału zakładowego do dnia 31 marca 2016 roku nie zostało zarejestrowane.

20. Wartości niematerialne i rzeczowe aktywa trwałe

Wartości niematerialne	31.03.2016	31.12.2015
Oprogramowanie	1 788 711	1 672 434
Wartość firmy	871 047	871 047
Relacje z klientami	44 639	48 114
Inne w tym nakłady	198 501	206 196
Razem	2 902 898	2 797 791

Wartość firmy netto związana z aktywami przejętymi od spółki	31.03.2016	31.12.2015
Nordea Bank Polska SA	863 262	863 262
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	7 785	7 785
Razem	871 047	871 047

Rzeczowe aktywa trwałe	31.03.2016	31.12.2015
Grunty i budynki	1 459 463	1 453 499
Maszyny i urządzenia	377 393	386 270
Środki transportu	2	2
Środki trwałe w budowie	238 587	265 101
Nieruchomości inwestycyjne	8 202	8 239
Inne	163 211	163 211
Razem	2 246 858	2 276 322

W okresach zakończonych odpowiednio dnia 31 marca 2016 roku oraz dnia 31 marca 2015 roku nie wystąpiły istotne transakcje nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych.

21. Inne aktywa

	31.03.2016	31.12.2015
Rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	1 204 123	384 236
Należność dotycząca rozliczenia płatności z tytułu poolingu	1 189 253	429 516
Rozliczenia instrumentów finansowych	194 661	178 687
Należności i rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	155 172	140 369
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	90 989	59 213
Należności od odbiorców	72 846	64 991
Aktywa do zbycia	71 907	69 479
Zapasy związane z działalnością eksploatacyjną, uboczną i inwestycyjną	16 870	20 247
Należności z tytułu innych operacji z podmiotami finansowymi i niefinansowymi	12 523	6 767
Należności od budżetu z tytułu prowadzonej przez Bank dystrybucji znaków opłaty sądowej	9 575	10 191
Należności z tytułu nierozliczonych transakcji instrumentami pochodnymi	1 074	2 040
Inne*	123 758	144 605
Razem	3 142 751	1 510 341
w tym aktywa finansowe**	2 839 227	1 216 797

* W pozycji „Inne” znajdują się głównie m.in.: „Należności z zakresu gospodarki własnej” oraz „Należności z tytułu kaucji i wadium”.

** Do aktywów finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Innych aktywów”, z wyjątkiem pozycji „Aktywa do zbycia”, „Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów”, „Zapasy związane z działalnością eksploatacyjną, uboczną i inwestycyjną” oraz „Inne”.

22. Zobowiązania wobec banków

	31.03.2016	31.12.2015
Otrzymane kredyty i pożyczki, w tym:	16 244 821	16 371 687
od Nordea Bank AB (publ)	16 244 821	16 371 687
Depozyty banków	1 167 536	1 177 407
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	2 156 519	197 023
Rachunki bieżące	618 065	472 193
Inne depozyty z rynku pieniężnego	47 645	31 547
Razem	20 234 586	18 249 857

23. Zobowiązania wobec klientów

	31.03.2016	31.12.2015
Zobowiązania wobec ludności	138 020 505	134 967 428
Depozyty terminowe	72 253 486	70 756 674
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	65 492 105	63 926 647
Pozostałe zobowiązania	274 914	284 107
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	53 357 847	57 707 408
Depozyty terminowe	19 128 224	23 185 159
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	22 807 677	22 276 890
Otrzymane kredyty i pożyczki, w tym:	10 202 190	10 435 617
- otrzymane od PKO Finance AB	7 114 321	7 332 263
- otrzymane od międzynarodowych organizacji finansowych	3 087 869	3 103 354
Pozostałe zobowiązania	965 717	980 628
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	254 039	829 114
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	9 196 478	9 134 366
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	6 309 347	5 679 394
Depozyty terminowe	2 870 432	3 435 443
Pozostałe zobowiązania	16 699	19 529
Razem	200 574 830	201 809 202

Według segmentu klienta	31.03.2016	31.12.2015
Zobowiązania wobec klientów, w tym:		
bankowości detalicznej i prywatnej	131 392 678	127 833 147
korporacyjne	39 474 181	42 908 352
otrzymane kredyty i pożyczki, w tym:	10 202 190	10 435 617
otrzymane od PKO Finance AB	7 114 321	7 332 263
otrzymane od międzynarodowych organizacji finansowych	3 087 869	3 103 354
małych i średnich przedsiębiorstw	19 251 742	19 802 972
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	254 039	829 114
Razem	200 574 830	201 809 202

24. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

	31.03.2016	31.12.2015
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - bankowe papiery wartościowe	-	71 744
Instrumenty finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu - obligacje bankowe	1 651 557	1 645 917
Razem	1 651 557	1 717 661

25. Zobowiązania podporządkowane

Na dzień 31 marca 2016 roku	Wartość nominalna w walucie	Wartość nominalna w PLN	Waluta	Termin zapadalności/wykupu	Stan zobowiązania w PLN
Obligacje podporządkowane	1 600 700	1 600 700	PLN	14.09.2022	1 602 925
Pożyczka podporządkowana	224 000	874 497	CHF	24.04.2022	874 556
Razem	x	2 475 197	x	x	2 477 481

Na dzień 31 grudnia 2015 roku	Wartość nominalna w walucie	Wartość nominalna w PLN	Waluta	Termin zapadalności/wykupu	Stan zobowiązania w PLN
Obligacje podporządkowane	1 600 700	1 600 700	PLN	14.09.2022	1 616 619
Pożyczka podporządkowana	224 000	882 426	CHF	24.04.2022	882 544
Razem	x	2 483 126	x	x	2 499 163

26. Pozostałe zobowiązania

	31.03.2016	31.12.2015
Koszty do zapłacenia	405 513	587 251
Przychody pobierane z góry	390 435	384 383
Zobowiązanie z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych	74 593	-
Inne zobowiązania	1 953 825	2 037 440
Razem	2 824 366	3 009 074
w tym zobowiązania finansowe	2 225 163	2 151 795

Na dzień 31 marca 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku Bank nie posiadał zobowiązań w przypadku, których nie wywidywałyby się z płatności wynikających z zawartych umów.

27. Rezerwy

Za okres zakończony dnia 31 marca 2016 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2016 roku, w tym:	19 512	45 496	82 692	98 078	245 778
Rezerwa krótkoterminowa	19 512	3 549	64 029	98 078	185 168
Rezerwa długoterminowa	-	41 947	18 663	-	60 610
Utworzenie/aktualizacja rezerw	6 804	-	65 000	1 163	72 967
Wykorzystanie rezerw	(4 626)	-	-	(8 403)	(13 029)
Rozwiązanie rezerw	(290)	-	(75 886)	(2 390)	(78 566)
Inne zmiany i reklasifikacje	-	-	208	-	208
Stan na dzień 31 marca 2016 roku, w tym:	21 400	45 496	72 014	88 448	227 358
Rezerwa krótkoterminowa	21 400	3 549	51 676	88 448	165 073
Rezerwa długoterminowa	-	41 947	20 338	-	62 285

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 58 319 tysięcy PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 1 933 tysięcy PLN, rezerwy na sprawy sporne w tym sądowe, których przedmiotem są wynagrodzenia na kwotę 407 tysięcy PLN.

Za okres zakończony dnia 31 marca 2015 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na dzień 1 stycznia 2015 roku, w tym:	29 457	39 363	103 621	130 725	303 166
Rezerwa krótkoterminowa	29 457	3 117	73 484	130 725	236 783
Rezerwa długoterminowa	-	36 246	30 137	-	66 383
Utworzenie/aktualizacja rezerw	-	-	102 703	804	103 507
Rozwiązanie rezerw	-	-	(111 741)	(9 443)	(121 184)
Inne zmiany i reklasifikacje	-	-	(430)	-	(430)
Stan na dzień 31 marca 2015 roku, w tym:	29 457	39 363	94 153	122 086	285 059
Rezerwa krótkoterminowa	29 457	3 117	62 342	122 086	217 002
Rezerwa długoterminowa	-	36 246	31 811	-	68 057

*Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in.: rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 85 785 tysięcy PLN oraz rezerwę na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzytelności w kwocie 2 295 tysięcy PLN, rezerwy na sprawy sporne w tym sądowe, których przedmiotem są wynagrodzenia na kwotę 338 tysięcy PLN.

Rezerwy na sprawy sporne utworzone zostały w wysokości oczekiwanych wpływów korzyści ekonomicznych.

28. Zobowiązania warunkowe oraz pozabilansowe zobowiązania otrzymane

28.1 Programy subemisji

Na dzień 31 marca 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku funkcjonowały następujące programy papierów wartościowych objęte subemisją:

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązywania umowy
Stan na dzień 31 marca 2016 roku			
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 055 000	31.07.2020
Spółka B	obligacje korporacyjne	1 125 800	31.12.2020
Spółka C	obligacje korporacyjne	882 000	15.06.2022
Spółka D	obligacje korporacyjne	77 800	31.12.2022
Spółka E	obligacje korporacyjne	60 000	23.11.2021
Spółka F	obligacje korporacyjne	27 645	31.12.2029
Spółka G	obligacje korporacyjne	15 000	31.12.2026
Razem		3 243 245	

Emitent papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Zobowiązania pozabilansowe gwarancyjne	Okres obowiązywania umowy
Stan na dzień 31 grudnia 2015 roku			
Spółka B	obligacje korporacyjne	1 950 000	31.12.2020
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 055 000	31.07.2020
Spółka C	obligacje korporacyjne	342 700	15.06.2022
Spółka D	obligacje korporacyjne	80 600	31.12.2022
Spółka E	obligacje korporacyjne	60 000	23.11.2021
Spółka F	obligacje korporacyjne	28 224	31.12.2029
Spółka G	obligacje korporacyjne	17 900	31.12.2026
Spółka H	obligacje korporacyjne	4 424	31.01.2016
Spółka I	obligacje korporacyjne	3 403	30.09.2030
Razem		3 542 251	

Wszystkie umowy dotyczą Umów Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji.

Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Bank subemisją zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i nieznajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

28.2 Zobowiązania umowne

Na dzień 31 marca 2016 roku kwota zobowiązań umownych dotyczących wartości niematerialnych wynosiła 156 705 tysięcy PLN (na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosiła 177 404 tysięcy PLN). Na dzień 31 marca 2016 roku kwota zobowiązań umownych dotyczących rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 17 033 tysiące PLN (na dzień 31 grudnia 2015 roku wynosiła 20 399 tysiące PLN).

28.3 Udzielone zobowiązania finansowe

według wartości nominalnej	31.03.2016	31.12.2015
Linie i limity kredytowe		
dla podmiotów finansowych	4 765 222	3 313 918
dla podmiotów niefinansowych	33 662 836	35 057 214
dla podmiotów budżetowych	4 175 357	4 080 379
Razem	42 603 415	42 451 511
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	30 027 624	30 513 878

28.4 Udzielone zobowiązania gwarancyjne

	31.03.2016	31.12.2015
Gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	7 766 187	8 836 503
dla podmiotów finansowych	1 457 931	1 374 964
dla podmiotów niefinansowych	6 297 588	7 454 243
dla podmiotów budżetowych	10 668	7 296
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje korporacyjne krajowe	5 323 384	5 665 178
dla podmiotów finansowych	634 839	734 529
dla podmiotów niefinansowych	4 688 545	4 930 649
Udzielone akredytywy	1 402 208	1 838 101
dla podmiotów finansowych	480	-
dla podmiotów niefinansowych	1 401 626	1 838 000
dla podmiotów budżetowych	102	101
Udzielone gwarancje i poręczenia - gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	77 745	143 646
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje komunalne krajowe dla podmiotów budżetowych	86 956	59 320
Razem	14 656 480	16 542 748
w tym: udzielone gwarancje dobrego wykonania umowy	2 391 676	2 378 395

28.5 Pozabilansowe zobowiązania otrzymane

Według wartości nominalnej	31.03.2016	31.12.2015
finansowe	143 504	48 365
gwarancyjne*	6 438 590	6 660 698
Razem zobowiązania otrzymane	6 582 094	6 709 063

* Zawiera głównie gwarancje w ramach programu wspierania mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw – gwarancja de minimis.

29. Informacje uzupełniające do rachunku przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz środki pieniężne na rachunku nosto w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia.

	31.03.2016	31.12.2015
Kasa, środki w Banku Centralnym	15 807 547	13 707 730
Bieżące należności od banków	2 837 698	3 482 010
Razem	18 645 245	17 189 740

30. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązаныmi

Skarb Państwa jest jednostką sprawującą kontrolę nad Bankiem, jako podmiot posiadający 29,43% udziału w kapitale podstawowym Banku. Szczegółowo akcjonariat Banku został opisany w nocie „Kapitały własne i akcjonariat Banku” niniejszego sprawozdania.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa. Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2013 roku, poz. 763 z późniejszymi zmianami), PKO Bank Polski SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

	31.03.2016	31.03.2015
Przychody memoriałowe z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	55 651	52 382
Przychody otrzymane kasowo z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela	6 202	7 003
Różnica pomiędzy przychodami memoriałowymi a kasowymi – pozycja „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”	49 449	45 379

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych (Dz. U. z 2000 roku, Nr 122, poz. 1310 z późniejszymi zmianami), która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. W wykonaniu postanowień tej ustawy PKO Bank Polski SA zawarł w dniu 3 sierpnia 2001 roku umowę z Ministrem Finansów, działającym w imieniu Skarbu Państwa, na mocy której udzielone zostało Bankowi poręczenie spłaty zadłużenia z tytułu kredytów mieszkaniowych, tzw. „starego” portfela. W dniu 29 grudnia 2011 roku okres obowiązywania niniejszej umowy (pierwotnie do 31 grudnia 2011 roku) został przedłużony do dnia 31 grudnia 2017 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego” portfela powoduje neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów.

Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w przypadku niedokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytów w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytów i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy. PKO Bank Polski SA prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu otrzymuje prowizje.

	31.03.2016	31.03.2015
Przychody z tytułu prowizji	779	792

Od 1 stycznia 1996 roku Bank został generalnym dystrybutorem znaków wartościowych, z czego otrzymuje prowizje od Budżetu Państwa.

	31.03.2016	31.03.2015
Przychody z tytułu prowizji	3 375	2 258

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku z Ministrem Finansów. Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji.

	31.03.2016	31.03.2015
Przychody z tytułu prowizji	8 715	4 517

Istotne transakcje PKO Banku Polskiego SA z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa

Transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od rynkowych. Marże na transakcjach kredytowych zawierają się w przedziale 0,28%-3,75%.

Podmiot	31.03.2016			01.01-31.03.2016		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 450 000	-	-	-
Podmiot 2	-	1 085 310	-	-	1	(2 153)
Podmiot 3	-	746 267	-	-	-	(2 211)
Podmiot 4	-	737 603	-	12	273	(214)
Podmiot 5	-	533 505	1 500 000	8	1	(2 349)
Podmiot 6	426 887	393 971	407 070	2 697	241	(1 125)
Podmiot 7	467 587	350 438	672 289	1 016	303	(2 719)
Podmiot 8	271 029	270 718	1 429 420	1 233	461	(1 214)
Podmiot 9	-	205 560	-	-	246	(717)
Podmiot 10	111 535	147 785	682 955	974	1	(1 983)
Podmiot 11	-	126 190	350 000	-	-	(2 727)
Podmiot 12	-	119 365	-	-	6	(278)
Podmiot 13	-	101 512	1 705	-	34	(634)
Podmiot 14	-	79 277	80 000	-	35	(118)
Podmiot 15	-	70 465	100 000	-	17	(177)
Pozostałe podmioty	1 142 939	569 998	1 781 559	7 806	2 058	(1 916)
Razem	2 419 977	5 537 964	9 454 998	13 746	3 677	(20 535)

Podmiot	31.12.2015			2015		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Przychody z tytułu odsetek	Przychody z tytułu prowizji	Koszty z tytułu odsetek
Podmiot 1	-	-	2 450 000	-	-	-
Podmiot 5	8	1 046 516	1 500 000	11	293	(23 279)
Podmiot 3	-	931 422	-	-	3	(2 203)
Podmiot 11	-	606 343	350 000	1	37	(10 416)
Podmiot 2	-	501 001	715 852	-	4	(6 722)
Podmiot 6	472 602	380 543	386 854	8 245	1 611	(5 651)
Podmiot 9	-	264 443	-	-	971	(1 879)
Podmiot 8	250 057	240 524	2 407 840	1 899	2 857	(1 712)
Podmiot 13	-	219 506	-	10	185	(2 881)
Podmiot 12	-	214 989	-	-	16	(4 993)
Podmiot 10	113 467	196 961	574 780	3 715	6	(964)
Podmiot 4	220	156 451	-	261	1 158	(1 635)
Podmiot 43	-	118 217	-	-	8	(655)
Podmiot 18	163 275	99 099	50 000	5 206	87	(873)
Podmiot 16	-	73 188	354 500	-	870	(1 025)
Pozostałe podmioty	903 202	587 016	2 355 363	28 340	7 504	(34 585)
Razem	1 902 831	5 636 219	11 145 189	47 688	15 610	(99 473)

31. Transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo

Wszystkie opisane poniżej transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do piętnastu lat.

31 marca 2016 roku

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Jednostki zależne bezpośrednio				
PKO Bank Hipoteczny SA	1 444 223	237 369	12 855	162 631
KREDOBANK SA	346 918	220 120	11 578	53 077
Merkury - fiz an	39 200	39 200	1 340	-
PKO BP BANKOWY PTE SA	69 540	-	7 644	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	176	-	46 116	593
PKO Finance AB	-	-	7 114 321	-
PKO Leasing SA	2 046 440	1 958 613	6 216	2 536 868
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	17 641	-	76 917	-
PKO Towarzystwo Ubezpieczeniowe SA	22 000	-	3 693	-
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	55 117	55 100	129 783	15 904
Qualia Development Sp. z o.o.	65	-	4 021	429
Jednostki zależne pośrednio				
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	2	-	11 162	-
„CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o.	-	-	2 179	-
Finansowa Kompania „Idea Kapital” Sp. z o.o.	21 510	21 510	-	-
„Fort Mokotów” Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	2 833	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.	-	-	1 764	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A.	-	-	8 794	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 3 S.K.A.	-	-	7 517	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 5 S.K.A.	-	-	2 117	-
Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A.	-	-	2 425	-
PKO BP Faktoring SA	187 116	187 104	199	662 896
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	2 956 980	2 954 933	17	213 604
PKO Leasing Sverige AB	106 729	106 729	459	7 260
„Promenada Sopocka” Sp. z o.o.	42 831	42 831	5 651	-
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	132 700	132 700	6 741	-
Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp. k.	-	-	12 752	-
Qualia sp. z o.o. - Sopot Sp.k.	-	-	7 083	-
„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	194 145	194 145	19 600	-
Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o.	-	-	1 408	-
„Zarząd Majątkiem Górczewska” Sp. z o.o.	-	-	1 163	-
Pozostałe jednostki zależne pośrednio	-	-	1 179	-
Razem zależne	7 683 333	6 150 354	7 509 527	3 653 262

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	6 027	-	10 091	6 000
Wspólne przedsięwzięcia pośrednio				
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	27 182	27 182	7 038	-
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	-	-	1 437	1 087
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	2 984	-
Jednostka stowarzyszona pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	29	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	33 209	27 182	21 579	7 087

31 grudnia 2015 roku

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Jednostki zależne bezpośrednio				
PKO Bank Hipoteczny SA	481 088	39 782	15 254	160 218
KREDOBANK SA	312 081	205 420	9 189	74 589
Merkury - fiz an	39 200	39 200	1 336	-
PKO BP BANKOWY PTE SA	69 710	-	2 857	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	192	-	151 263	593
PKO Finance AB	-	-	7 332 263	-
PKO Leasing SA	1 730 988	1 730 354	104 909	1 396 657
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	19 031	-	60 239	-
PKO Towarzystwo Ubezpieczeniowe SA	-	-	7 140	-
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	35 082	35 067	133 735	55 000
Qualia Development Sp. z o.o.	-	-	6 203	428
Jednostki zależne pośrednio				
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	1	-	11 637	-
„CENTRUM HAFNERA” Sp. z o.o.	-	-	2 338	-
Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o.	22 321	22 321	-	-
„Fort Mokotów” Sp. z o.o. w likwidacji	-	-	3 008	-
Molina Sp. z o.o.	-	-	18 583	-
PKO BP Faktoring SA	329 612	329 610	990	522 307
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	2 827 053	2 825 105	1 084	84 120
PKO Leasing Sverige AB	109 849	109 849	226	7 294
„Promenada Sopocka” Sp. z o.o.	42 762	42 762	4 380	-
Qualia - Rezydencja Flotylla Sp. z o.o.	55 124	55 124	1 193	-
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	-	-	4 222	-
Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Nowy Wilanów Sp.k.	-	-	15 598	-
Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością - Pomeranka Sp.k.	76 798	76 798	1 147	-
Qualia sp. z o.o. - Sopot Sp.k.	-	-	3 663	-
„Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	194 228	194 228	19 479	-
Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o.	-	-	1 454	-
„Zarząd Majątkiem Górczewska” Sp. z o.o.	-	-	2 521	-
Pozostałe jednostki pośrednio zależne	-	-	1 158	-
Razem zależne	6 345 120	5 705 620	7 917 069	2 301 206

Podmiot	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	5 964	-	31 072	2 011
Wspólne przedsięwzięcia pośrednio				
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	27 414	27 414	8 623	-
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	14 057	-	949	1 086
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	2 788	-
Jednostka stowarzyszona pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	5	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	47 435	27 414	43 437	3 097

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES
TRZECH MIESIĘCY ZAKOŃCZONY DNIA 31 MARCA 2016 ROKU
(W TYSIĄCACH ZŁOTYCH)

Bank Polski

Za okres zakończony dnia 31 marca 2016 roku

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Jednostki zależne bezpośrednio				
PKO Bank Hipoteczny SA	10 335	6 272	31	17
KREDOBANK SA	1 867	1 807	-	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	478	10	1 208	585
PKO Finance AB	11	11	69 225	68 890
PKO Leasing SA	12 094	10 325	4 432	33
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	54 785	54 217	258	258
PKO Towarzystwo Ubezpieczeniowe SA	2 385	2 385	13	13
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	95 357	95 357	70 516	70 516
Pozostałe jednostki zależne bezpośrednio	1 060	454	21	21
Jednostki zależne pośrednio				
PKO BP Faktoring SA	1 746	1 640	-	-
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	16 532	16 485	10	-
Qualia Hotel Management Sp. z o.o.	1 111	1 111	17	17
Pozostałe jednostki zależne pośrednio	630	606	1 168	1 168
Razem zależne	198 391	190 680	146 899	141 518

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	43 201	42 602	15 071	15 003
Wspólne przedsięwzięcia pośrednio				
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	81	81	10	10
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	69	69	28	28
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	1	1	12	12
FERRUM SA	1	1	-	-
Jednostka stowarzyszona pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	1	1	-	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	43 354	42 755	15 121	15 053

Za okres zakończony dnia 31 marca 2015 roku

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Jednostki zależne bezpośrednio				
PKO Bank Hipoteczny SA	276	2	1 627	1 627
Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.	-	-	30 689	-
KREDOBANK SA	2 292	2 258	-	-
PKO BP Finat Sp. z o.o.	494	10	1 738	865
PKO Finance AB	21	21	115 941	115 391
PKO Leasing SA	6 602	5 390	6 699	565
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	60 172	59 784	326	326
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	81 586	81 527	69 551	69 551
Pozostałe jednostki zależne bezpośrednio	896	678	76	76
Jednostki zależne pośrednio				
Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o.	1 443	1 443	31 218	-
PKO BP Faktoring SA	1 510	1 445	15	15
PKO Bankowy Leasing Sp. z o.o.	15 325	15 324	11	7
Pozostałe jednostki zależne pośrednio	2 244	2 240	275	256
Razem zależne	172 861	170 122	258 166	188 679

Podmiot	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Wspólne przedsięwzięcia bezpośrednio				
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	33 435	33 118	17 634	17 617
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	404	404	31	31
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio				
Bank Pocztowy SA	88	6	486	-
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	1	1	4	4
Jednostka stowarzyszona pośrednio				
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	-	-	1	1
Razem wspólne przedsięwzięcia i stowarzyszone	33 928	33 529	18 156	17 653

32. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

32.1. Kategorie wyceny do wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.03.2016	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	13	2 323 721	2 323 721	-	-
Dłużne papiery wartościowe		2 310 590	2 310 590	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		7 833	7 833	-	-
Certyfikaty inwestycyjne		5 292	5 292	-	-
Prawa do akcji		6	6	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	14	2 981 034	1 896	2 979 138	-
Instrumenty zabezpieczające		399 049	-	399 049	-
Instrumenty o charakterze handlowym		2 581 985	1 896	2 580 089	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	16	10 732 648	2 992 759	7 739 889	-
Dłużne papiery wartościowe		10 732 648	2 992 759	7 739 889	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	18	31 273 910	22 324 636	5 281 064	3 668 210
Dłużne papiery wartościowe		30 617 261	22 264 581	5 281 064	3 071 616
Kapitałowe papiery wartościowe		388 209	60 055	-	328 154
Tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania		268 440	-	-	268 440
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		47 311 313	27 643 012	16 000 091	3 668 210
Pochodne instrumenty finansowe	14	3 288 986	849	3 288 137	-
Instrumenty zabezpieczające		765 893	-	765 893	-
Instrumenty o charakterze handlowym		2 523 093	849	2 522 244	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		3 288 986	849	3 288 137	-

Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej na dzień 31.12.2015	Nota	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
			Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	13	793 213	793 213	-	-
Dłużne papiery wartościowe		776 655	776 655	-	-
Udziały i akcje w innych jednostkach		9 910	9 910	-	-
Certyfikaty inwestycyjne		6 648	6 648	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	14	4 348 034	2 163	4 345 871	-
Instrumenty zabezpieczające		508 665	-	508 665	-
Instrumenty o charakterze handlowym		3 839 369	2 163	3 837 206	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	16	12 796 036	2 551 863	10 244 173	-
Dłużne papiery wartościowe		12 796 036	2 551 863	10 244 173	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	18	27 841 564	18 941 736	5 264 964	3 634 864
Dłużne papiery wartościowe		27 259 467	18 883 905	5 264 964	3 110 598
Kapitałowe papiery wartościowe		385 454	57 831	-	327 623
Tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania		196 643	-	-	196 643
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem:		45 778 847	22 288 975	19 855 008	3 634 864
Pochodne instrumenty finansowe	14	4 627 189	1 476	4 625 713	-
Instrumenty zabezpieczające		998 527	-	998 527	-
Instrumenty o charakterze handlowym		3 628 662	1 476	3 627 186	-
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	24	71 744	-	71 744	-
Instrumenty finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		71 744	-	71 744	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem		4 698 933	1 476	4 697 457	-

W zależności od kategorii klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych do hierarchii, stosuje się różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej, których szczegółowy opis zaprezentowany został w rocznym sprawozdaniu finansowym Banku za 2015 rok.

Do poziomu 3 Bank zaklasyfikował:

- a) tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania (Funduszu), które są wyceniane wg wewnętrznych modeli wyceny. Wartość godziwa tych instrumentów finansowych ustalana jest w oparciu o wartość netto aktywów Funduszu tj. wartość godziwą projektów inwestycyjnych (spółek) wchodzących w skład Funduszu, które podlegają co pół roku przeglądom lub badaniom przez biegłego rewidenta;
- b) akcje Visa Europe Limited („VEL”), które zostały wycenione do wartości godziwej na podstawie informacji otrzymanej z VEL w grudniu 2015 roku o wstępnie proponowanym udziale PKO Banku Polskiego SA w rozliczeniu transakcji nabycia VEL przez Visa Inc., wynoszącym łącznie 88 875 tysięcy EUR (w tym: 66 167 tysięcy EUR w gotówce oraz 22 708 tysięcy EUR w akcjach Visa Inc). Podane kwoty ulegną zmianie z uwagi na przewidywaną dodatkową cenę transakcji zastępującą wynagrodzenie typu „earn out” oraz w związku z kosztami transakcji i w przypadkach wskazanych w dokumentacji dotyczącej transakcji. Przeprowadzenie transakcji uzależnione jest od otrzymania stosownych zgód regulacyjnych;
- c) obligacje korporacyjne ujęte w inwestycyjnych papierach wartościowych dostępnych do sprzedaży - wycena tych instrumentów finansowych ustalana jest według modelu krzywej rentowności oraz marż ryzyka. Krzywa rentowności zbudowana jest w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego oraz rynku transakcji IRS. Marże kredytowe są wyznaczane w oparciu o marże pierwotne zmodyfikowane przez kwotowania indeksów kredytowych przypisanych do emitentów na podstawie ich ratingów oraz sektorów działalności.

W okresie od 1 stycznia do 31 marca 2016 roku nie nastąpiły przeniesienia między poziomami w hierarchii wartości godziwej wykorzystywanej przy wycenie wartości godziwej instrumentów finansowych. W okresie od 1 stycznia do 31 marca 2016 roku nie nastąpiły zmiany w zakresie metodologii szacowania wartości godziwej.

Poniższa tabela prezentuje uzgodnienie w trakcie okresów pomiarów na poziomie 3 hierarchii wartości godziwej:

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	01.01- 31.03.2016	01.01- 31.03.2015
Bilans otwarcia na początek okresu	3 634 864	198 302
Suma zysków lub strat	(65 920)	7 530
w wyniku finansowym	(30 173)	-
w innych dochodach całkowitych	(35 747)	7 530
Różnice kursowe podmiotów walutowych	-	(6 785)
Objęcie nowej emisji udziałów w Funduszu i różnice kursowe	66 431	-
Sprzedaż akcji Spółki notowanej na giełdzie	-	(12 000)
Nabycie i sprzedaż dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	32 835	-
Stan na koniec okresu	3 668 210	187 047

32.2. Aktywa i zobowiązania finansowe, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie są prezentowane w wartości godziwej

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	31.03.2016	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	15 807 547	15 807 547
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 903 181	2 903 180
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			184 899 127	180 480 034
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	98 847 347	93 349 786
kredyty gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	58 476 591	60 192 021
kredyty konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	21 811 777	21 246 478
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	714 840	714 840
międzynarodowe organizacje finansowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	213	213
dłużne papiery wartościowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	5 048 359	4 976 696
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	2 839 227	2 839 227
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	2	wartość wymaganej zapłaty	3 989	3 989
Zobowiązania wobec banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	20 234 586	20 234 588
Zobowiązania wobec klientów			200 574 830	200 734 539
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	53 357 847	53 576 334
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	9 196 478	9 196 478
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	138 020 505	137 961 727
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 651 557	1 651 528
Dług podporządkowany	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 477 481	2 477 690
Inne zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	2 225 163	2 225 163

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	31.12.2015	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	13 707 730	13 707 730
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 592 360	4 592 359
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			188 552 440	181 648 571
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	99 871 014	92 632 582
kredyty gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	57 154 574	57 756 844
kredyty konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	21 799 396	21 639 652
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 432 239	4 432 239
międzynarodowe organizacje finansowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	10 652	10 652
dłużne papiery wartościowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	5 284 565	5 176 602
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	1 216 797	1 216 797
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	2	wartość wymaganej zapłaty	4 219	4 219
Zobowiązania wobec banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	18 249 857	18 249 855
Zobowiązania wobec klientów			201 809 202	202 043 766
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	57 707 408	57 982 333
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	9 134 366	9 134 366
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	134 967 428	134 927 067
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 645 917	1 647 575
Dług podporządkowany	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 499 163	2 486 132
Inne zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	2 151 795	2 151 795

Szczegółowe założenia dotyczące metod wyceny zostały opisane w rocznym sprawozdaniu finansowym Banku za 2015 rok.

33. Cele i zasady zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA

Cele i zasady zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA zostały szczegółowo opisane w rocznym sprawozdaniu finansowym PKO Banku Polskiego SA za 2015 rok.

Informacje dotyczące pomiaru i monitorowania ryzyka w okresie od 1 stycznia do 31 marca 2016 roku przedstawiono również w notach: należności od banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom, inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe wyceniane metodą zindywidualizowaną, wobec których wykazano indywidualną utratę wartości według wartości bilansowej brutto	31.03.2016	31.12.2015
Należności od banków	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 883 843	4 972 235
Sektor finansowy	41 937	43 219
kredyty gospodarcze	41 937	43 219
Sektor niefinansowy	4 825 490	4 912 546
kredyty gospodarcze	3 487 288	3 456 214
kredyty mieszkaniowe	984 661	1 047 710
kredyty konsumpcyjne	281 878	300 659
dłużne papiery wartościowe	71 663	107 963
Sektor budżetowy	16 416	16 470
kredyty gospodarcze	16 416	16 470
Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży emitowane przez podmioty niefinansowe	476 777	393 662
Razem	5 360 620	5 365 897

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe - Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej	31.03.2016	31.12.2015
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	12 444 435	9 854 133
Należności od banków	2 903 181	4 592 360
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	2 310 590	776 655
emitowane przez banki	34 047	27 898
emitowane przez inne podmioty finansowe	5 513	5 344
emitowane przez podmioty niefinansowe	52 105	46 122
emitowane przez Skarb Państwa	2 174 780	648 695
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	44 145	48 596
Pochodne instrumenty finansowe	2 981 034	4 348 034
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - dłużne papiery wartościowe	10 732 648	12 796 036
emitowane przez Skarb Państwa	2 992 759	2 551 863
emitowane przez banki centralne	7 499 730	9 996 910
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	240 159	247 263
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	184 899 127	188 552 440
sektor finansowy	6 340 125	9 876 050
kredyty gospodarcze	5 629 116	5 433 159
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	710 796	4 432 239
międzynarodowe organizacje finansowe	213	10 652
sektor niefinansowy	168 910 399	168 779 876
kredyty mieszkaniowe	98 847 347	99 871 014
kredyty gospodarcze	45 877 189	44 517 577
kredyty konsumpcyjne	21 811 777	21 799 396
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	4 044	-
dłużne papiery wartościowe	2 370 042	2 591 889
sektor budżetowy	9 648 603	9 896 514
kredyty gospodarcze	6 970 286	7 203 838
dłużne papiery wartościowe	2 678 317	2 692 676
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	30 617 261	27 259 467
emitowane przez Skarb Państwa	21 403 108	18 021 339
emitowane przez banki	1 502 946	1 515 322
emitowane przez inne podmioty finansowe	87 223	239
emitowane przez podmioty niefinansowe	2 993 133	3 108 841
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	4 630 851	4 613 726
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	2 839 227	1 216 797
Razem	249 727 503	249 395 922

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe - Pozycje pozabilansowe	31.03.2016	31.12.2015
Udzielone zobowiązania nieodwołalne	30 027 624	30 513 878
Udzielone gwarancje	7 843 932	8 980 149
Udzielone akredytywy	1 402 207	1 838 101
Gwarancje emisji	5 410 341	5 724 498
Razem	44 684 104	47 056 626

Ryzyko stopy procentowej

Bank był głównie narażony na ryzyko złotowej stopy procentowej. Spośród wszystkich stosowanych przez Bank testów warunków skrajnych polegających na równoległym przesunięciu krzywych stóp procentowych, najbardziej niekorzystnym dla Banku był scenariusz równoległego przesunięcia krzywych stóp procentowych w PLN. Efekt materializacji tego scenariusza na dzień 31 marca 2016 roku wynosił ok. 1,7 miliarda PLN, zaś na dzień 31 grudnia 2015 roku wartość ta wynosiła 1,62 miliarda PLN.

VaR Banku oraz analizę *stress testową* narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	31.03.2016	31.12.2015
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)	279 712	271 674
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (tys. PLN) (test warunków skrajnych)*	2 120 851	2 040 191

* W tabeli zaprezentowano wartość bezwzględną najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy zmiany krzywych stóp procentowych w poszczególnych walutach o 200 p.b. w górę oraz o 200 p.b. w dół.

Ryzyko walutowe

VaR Banku oraz analizę *stress testową* narażenia Banku na ryzyko walutowe, prezentuje poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	31.03.2016	31.12.2015
VaR 10-dniowy przy poziomie ufności 99% (tys. PLN)	16 441	25 384
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (tys. PLN) (test warunków skrajnych)*	2 086	62 244

* W tabeli zaprezentowano wartość bezwzględną najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%.

Ryzyko walutowe zarówno na dzień 31 marca 2016 roku, jak i na dzień 31 grudnia 2015 roku kształtowało się na niskim poziomie.

Ryzyko płynności

Urealnioną lukę płynności Banku prezentuje poniższa tabela:

	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
31.03.2016								
Urealniona luka okresowa	16 565 442	11 481 892	(2 325 925)	1 770 962	6 762 549	6 852 540	17 446 807	(58 554 267)
Urealniona skumulowana luka okresowa	16 565 442	28 047 334	25 721 409	27 492 371	34 254 920	41 107 460	58 554 267	-
31.12.2015								
Urealniona luka okresowa	14 038 877	16 783 091	52 969	3 643 433	8 518 231	7 597 329	11 794 304	(62 428 234)
Urealniona skumulowana luka okresowa	14 038 877	30 821 968	30 874 937	34 518 370	43 036 601	50 633 930	62 428 234	-

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności Banku wykazywała wartości dodatnie na dzień 31 marca 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

Poniższa tabela przedstawia rezerwę płynności Banku na 31 marca 2016 roku oraz na 31 grudnia 2015 roku:

Nazwa miar wrażliwości	31.03.2016	31.12.2015
Rezerwa płynności do 1 miesiąca* (mln PLN)	25 456	30 186

* Rezerwa płynności jest to różnica między najbardziej płynnymi aktywami a oczekiwanymi i potencjalnymi zobowiązaniami, które stoją się wymagalne w danym horyzoncie czasowym.

Na dzień 31 marca 2016 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 92,1% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza spadek o ok. 1,2 p. p. w porównaniu do końca 2015 roku.

34. Adekwatność kapitałowa

Podstawowe regulacje obowiązujące w procesie oceny adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31 marca 2016 roku zostały opisane w sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31 grudnia 2015 roku.

Poziom adekwatności kapitałowej Banku w I kwartale 2016 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej ustawowych limitów.

Wzrost wskaźników kapitałowych Banku jest konsekwencją zgody KNF na zaliczenie do kapitału podstawowego Tier 1 zysku netto osiągniętego za okres od 1 stycznia 2015 roku do 30 września 2015 roku po pomniejszeniu o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w wysokości 1 495 milionów PLN oraz kontynuacji działań optymalizacyjnych po stronie aktywów ważonych ryzykiem (zobowiązania pozabilansowe).

FUNDUSZE WŁASNE BANKU	31.03.2016	31.12.2015
Fundusze własne razem	28 754 265	27 249 359
Kapitał Tier I	26 339 212	24 820 848
Kapitał Tier I przed korektami regulacyjnymi i pomniejszeniami w tym:	29 067 288	27 572 288
Kapitał zakładowy	1 250 000	1 250 000
Pozostałe kapitały rezerwowe	24 002 288	24 002 288
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 070 000	1 070 000
Zyski zatrzymane	2 745 000	1 250 000
(-) Wartość firmy	(871 047)	(871 047)
(-) Inne wartości niematerialne	(1 762 032)	(1 654 902)
Skumulowane inne całkowite dochody	217 652	74 457
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	(121 833)	(14 429)
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	(190 816)	(285 519)
Kapitał Tier II	2 415 053	2 428 511
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	2 475 197	2 483 126
(-) Zaangażowania kapitałowe pomniejszające fundusze własne	(60 144)	(54 615)
Wymogi w zakresie funduszy własnych	14 134 480	14 269 355
Ryzyko kredytowe	12 853 668	13 176 070
Ryzyko operacyjne	543 700	543 163
Ryzyko rynkowe	709 132	518 662
Ryzyko korekty wyceny kredytowej	27 980	31 460
Ryzyko rozliczenia/dostawy	-	-
Łączny współczynnik kapitałowy	16,27%	15,28%
Współczynnik kapitału Tier 1	14,91%	13,92%

DODATKOWE DANE OBJAŚNIAJĄCE

Władze PKO Banku Polskiego SA w okresie sprawozdawczym

Skład Zarządu PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 marca 2016 roku

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Data powołania
1.	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	powołany w dniu 8 stycznia 2014 roku ponownie na stanowisko Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na wspólną kadencję Zarządu rozpoczynającą się z upływem poprzedniej wspólnej kadencji Zarządu.
2.	Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	powołany w dniu 8 stycznia 2014 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na wspólną kadencję Zarządu rozpoczynającą się z upływem poprzedniej wspólnej kadencji Zarządu.
3.	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	powołany w dniu 8 stycznia 2014 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na wspólną kadencję Zarządu rozpoczynającą się z upływem poprzedniej wspólnej kadencji Zarządu.
4.	Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	powołany w dniu 8 stycznia 2014 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na wspólną kadencję Zarządu rozpoczynającą się z upływem poprzedniej wspólnej kadencji Zarządu.
5.	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	powołany w dniu 8 stycznia 2014 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na wspólną kadencję Zarządu rozpoczynającą się z upływem poprzedniej wspólnej kadencji Zarządu.

W dniu 21 marca 2016 roku Jacek Obłękowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku z dniem 21 marca 2016 roku.

W dniu 22 marca 2016 roku Jarosław Myjak złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku z dniem 22 marca 2016 roku.

Skład Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA na dzień 31 marca 2016 roku

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Data powołania/odwołania
1.	Piotr Sadownik	Przewodniczący Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku. Skarb Państwa jako Uprawniony Akcjonariusz wyznaczył Piotra Sadownika na Przewodniczącą Rady Nadzorczej.
2.	Agnieszka Winnik - Kalemba	Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej	powołana w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku. Skarb Państwa jako Uprawniony Akcjonariusz wyznaczył Agnieszkę Winnik - Kalmę na Wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej.
3.	Małgorzata Dec-Kruczkowska	Sekretarz Rady Nadzorczej	powołana w skład Rady Nadzorczej 25 czerwca 2015 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku. W dniu 5 sierpnia 2015 roku wybrana na Sekretarza Rady Nadzorczej.
4.	Mirosław Barszcz	Członek Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku.
5.	Adam Budnikowski	Członek Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku.
6.	Wojciech Jasiński	Członek Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku.
7.	Andrzej Kisielewicz	Członek Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku.
8.	Elżbieta Mączyńska - Ziemacka	Członek Rady Nadzorczej	powołana ponownie w skład Rady Nadzorczej 26 czerwca 2014 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku.
9.	Janusz Ostaszewski	Członek Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 25 lutego 2016 roku na kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się w dniu Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego na dzień 26 czerwca 2014 roku.

W dniu 25 lutego 2016 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku odwołało ze składu Rady Nadzorczej Banku: Jerzego Górę, Mirosława Czekaja, Piotra Marcza, Marka Mroczkowskiego, Krzysztofa Kiliana oraz Zofię Dzik.

Ponadto Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku w dniu 25 lutego 2016 roku powołało w skład Rady Nadzorczej Banku: Mirosława Barszcza, Adama Budnikowskiego, Wojciecha Jasińskiego, Andrzeja Kisielewicza, Janusza Ostaszewskiego, Piotra Sadownika oraz Agnieszkę Winnik - Kalmę.

Skarb Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz wyznaczył Piotra Sadownika na Przewodniczącą Rady Nadzorczej Banku oraz Agnieszkę Winnik - Kalmę na Wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej Banku.

Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio przez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZ

Zgodnie z wiedzą PKO Banku Polskiego SA na dzień przekazania raportu akcjonariuszami posiadającymi bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji (co najmniej 5%) są trzy podmioty: Skarb Państwa, Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny, Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny.

Struktura akcjonariatu PKO Banku Polskiego SA

Akcjonariusze	Stan na dzień publikacji raportu 1Q 2016 roku		Stan na dzień 31.12.2015 roku		Zmiana udziału w liczbie głosów na WZ (pp.)
	Liczba akcji	Udział w liczbie głosów na WZ	Liczba akcji	Udział w liczbie głosów na WZ	
Skarb Państwa	367 918 980	29,43%	367 918 980	29,43%	0,00
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹⁾	83 952 447	6,72%	83 952 447	6,72%	0,00
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny ²⁾	64 594 448	5,17%	64 594 448	5,17%	0,00
Pozostali akcjonariusze ³⁾	733 534 125	58,68%	733 534 125	58,68%	0,00
Ogółem	1 250 000 000	100,00%	1 250 000 000	100,00%	0,00

1) Stan posiadania akcji na dzień 29 stycznia 2013 roku, raportowany przez Aviva OFE po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 153,1 mln akcji PKO Banku Polskiego SA przez BGK oraz Skarb Państwa.

2) Stan posiadania akcji na dzień 24 lipca 2012 roku, raportowany przez ING OFE (aktualnie Nationale-Nederlanden OFE) po przekroczeniu progu 5% udziału w akcjonariacie PKO Banku Polskiego SA po rozliczeniu transakcji sprzedaży 95 mln akcji PKO Banku Polskiego SA przez Skarb Państwa.

3) w tym Bank Gospodarstwa Krajowego, który na dzień publikacji niniejszego raportu posiadał 24 487 297 akcji, co stanowi 1,96% udziału w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Zmiany w stanie posiadania akcji PKO Banku Polskiego SA i uprawnień do nich przez osoby zarządzające i nadzorujące

Stan posiadania akcji PKO Banku Polskiego SA przez osoby zarządzające i nadzorujące

Lp.	Imię i nazwisko	Liczba akcji na dzień publikacji raportu 1Q 2016 roku	Nabycie	Zbycie	Liczba akcji na dzień 31.12.2015 roku
I. Zarząd Banku					
1.	Zbigniew Jagiełło, Prezes Zarządu Banku	11 000	-	-	11 000
2.	Piotr Alicki, Wiceprezes Zarządu Banku	2 627	-	-	2 627
3.	Bartosz Drabikowski, Wiceprezes Zarządu Banku	-	-	-	-
4.	Piotr Mazur, Wiceprezes Zarządu Banku	4 500	-	-	4 500
5.	Jakub Papierski, Wiceprezes Zarządu Banku	3 000	-	-	3 000
II. Rada Nadzorcza Banku					
1.	Piotr Sadownik, Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku*	-	x	x	x
2.	Agnieszka Winnik-Kalemba, Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej Banku*	-	x	x	x
3.	Małgorzata Dec-Kruczkowska, Sekretarz Rady Nadzorczej Banku	-	-	-	-
4.	Mirosław Barszcz, Członek Rady Nadzorczej Banku*	-	x	x	x
5.	Adam Budnikowski, Członek Rady Nadzorczej Banku*	-	x	x	x
6.	Wojciech Jasiński, Członek Rady Nadzorczej Banku*	-	x	x	x
7.	Andrzej Kisielewicz, Członek Rady Nadzorczej Banku*	-	x	x	x
8.	Elżbieta Mączyńska-Ziemacka, Członek Rady Nadzorczej Banku	-	-	-	-
9.	Janusz Ostaszewski, Członek Rady Nadzorczej Banku*	-	x	x	x

*) członkowie Rady Nadzorczej, którzy nie pełnili funkcji na dzień 31.12.2015 roku.

Sezonowość lub cykliczność działalności w okresie sprawozdawczym

PKO Bank Polski SA jest bankiem uniwersalnym, działającym na terenie całego kraju i jego działalność podlega takim samym wahaniom sezonowym, jak cała polska gospodarka. Działalność pozostałych spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA również nie wykazuje istotnych cech sezonowości lub cykliczności.

Czynniki, które będą miały wpływ na przyszłe wyniki finansowe w perspektywie co najmniej kwartału

Na wyniki Banku i Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w perspektywie najbliższych kwartałów wpływać będą procesy gospodarcze, jakie będą zachodzić w Polsce i w gospodarce światowej oraz reakcje rynków finansowych.

Duże znaczenie dla przyszłych wyników mieć będzie polityka stóp procentowych realizowana przez Radę Polityki Pieniężnej, a także przez inne, największe banki centralne.

Na sytuację finansową i organizacyjną Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA będą miały wpływ rozwiązania prawne i regulacyjne wchodzące w życie w najbliższym kwartale lub planowane do wdrożenia w najbliższym okresie.

PKO Bank Polski SA będąc członkiem Visa Europe Limited znajduje się w gronie beneficjentów transakcji nabycia akcji spółki Visa Europe Limited przez Visa Inc. Szacunkowy udział Banku (bez uwzględnienia potencjalnej odroczonej płatności typu „earn out”) ma wynieść 88 875 tysięcy EUR, (co stanowi równowartość 379 354 tysięcy PLN według kursu średniego NBP z 31 marca 2016 roku), w tym 66 167 tysięcy EUR zostanie opłacone gotówką, a 22 708 tysięcy EUR akcjami Visa Inc. Powyższe kwoty nie są ostateczne i mogą ulec zmianie w związku z kosztami transakcji, a także w przypadkach wskazanych w dokumentacji dotyczącej transakcji (tzw. „leakage”).

Warunki Transakcji zgodnie z komunikatem Visa Inc. ogłoszonym w dniu 21 kwietnia 2016 roku, zostały zmienione - odroczone płatność typu „earn out” została zastąpiona wynagrodzeniem w gotówce. W związku z tym podstawowa cena Transakcji (dla wszystkich beneficjentów łącznie) została powiększona o 1,75 miliarda EUR, przy czym 750 milionów EUR zostanie wypłacone w momencie zamknięcia Transakcji, a 1,0 miliard EUR (wraz z dodatkowymi odsetkami) - w 3 rocznicę zamknięcia Transakcji. Zmiana warunków Transakcji wynika z zakwestionowania przez Komisję Europejską proponowanego wcześniej wynagrodzenia typu „earn out”. Zaktualizowana kalkulacja udziału Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA w rozliczeniu Transakcji nabycia akcji Visa Europe Limited przez Visa Inc. uwzględniająca dodatkową cenę Transakcji nie została do tej pory przedstawiona Bankowi przez Visa Europe Limited.

Przeprowadzenie Transakcji uzależnione jest od otrzymania stosownych zgód regulacyjnych.

Podatek od niektórych instytucji finansowych jest istotnym czynnikiem, wpływającym na sytuację Banku oraz całego sektora finansowego i gospodarki. Odpowiednie regulacje weszły w życie 1 lutego 2016 roku, ale skutki finansowe będą w pełni widoczne w przyszłych kwartałach 2016 roku. Dodatkowe obciążenie podatkowe przyczyni się do spadku zysku netto Banku i sektora w 2016 roku, a w perspektywie średnioterminowej do zmniejszenia potencjału akcji kredytowej branży i rentowności kapitałów własnych, w tym głównie banków posiadających najniższą rentowność aktywów oraz jednocześnie najwyższą dźwignię kapitałową.

Pozostałe rozwiązania regulacyjne, które będą miały wpływ na działalność i organizację Grupy Kapitałowej Banku Polskiego SA w kolejnych okresach to m.in.:

- uchwały nr 18/2016 i 19/2016 Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z dnia 23 marca 2016 roku w sprawie określenia wysokości stawki obowiązkowej opłaty i stawki opłaty ostrożnościowej na II kwartał 2016 roku wnoszonej na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego przez podmioty objęte obowiązkowym systemem gwarantowania w wysokości odpowiednio 0,04175% i 0,01975% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko,
- uchwała nr 332/2015 Komisji Nadzoru Finansowego z 2015 roku poz. 49 w sprawie rekomendacji W dotyczącej zarządzania ryzykiem modeli w bankach,
- nowelizacja ustawy o funduszach inwestycyjnych z dnia 31 marca 2016 roku, stanowiąca implementację prawa unijnego- będzie oddziaływać na poziom kosztów usług świadczonych przez depozytariuszy,
- otwarcie okienek transferowych w okresie kwiecień - lipiec 2016 dające możliwość przeniesienia części składki emerytalnej z ZUS do Otwartych Funduszy Emerytalnych,
- 2 rekomendacje KNF dla zakładów ubezpieczeń z marca 2016 roku oddziałujące na zmiany zasad zarządzania produktem oraz badania adekwatności produktu o charakterze inwestycyjnym do potrzeb i możliwości klienta (od 1 lipca 2016 roku).

Na wyniki finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wywiera również wpływ sytuacja polityczno-gospodarcza Ukrainy, na terenie której działają spółki z Grupy Kapitałowej Banku: KREDOBANK SA oraz spółki świadczące usługi finansowe i windykacyjne. Deprecjacja waluty narodowej w stosunku do walut obcych oraz zmiany regulacyjne, w tym w szczególności prowadzone prace dotyczące restrukturyzacji kredytów hipotecznych udzielonych w walutach obcych osobom fizycznym - to główne czynniki, które mogą mieć wpływ na działalność sektora bankowego na Ukrainie.

Prowadzona jest bieżąca analiza w kontekście wpływu sytuacji gospodarczo-politycznej, w tym ewentualnego przewalutowania, na wyniki finansowe i ryzyko pogorszenia jakości aktywów Grupy Kapitałowej na Ukrainie. PKO Bank Polski SA kontynuuje działania mające zapewnić bezpieczne funkcjonowanie swoich spółek na Ukrainie m.in. poprzez wzmocnienie działań nadzorczych, w tym monitorowanie kształtowania się wymogów regulacyjnych określonych przez Narodowy Bank Ukrainy.

Informacja o emisji, wykupie i spłacie nieudziałowych i kapitałowych papierów wartościowych

W I kwartale 2016 roku w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA miały miejsce następujące emisje, wykupy i spłaty papierów wartościowych:

1. Spółka PKO Leasing SA wyemitowała 76 500 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 765 000 tysięcy PLN oraz wykupiła 66 500 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 665 000 tysięcy PLN. Według stanu na 31 marca br. zadłużenie Spółki z tytułu emisji obligacji wynosiło 465 000 tysięcy PLN, w tym w portfelu Banku znajdowało się 8 767 sztuk obligacji PKO Leasing SA o łącznej wartości nominalnej 87 670 tysięcy PLN, a na rynku wtórnym zostało sprzedanych 37 733 sztuki obligacji o łącznej wartości nominalnej 377 330 tysięcy PLN.
2. Spółka PKO Bank Hipoteczny SA, przeprowadziła trzy pierwsze emisje obligacji w ramach niepublicznego Programu Emisji Obligacji Własnych ustanowionego dnia 30 września 2015 roku. Łącznie wyemitowano 623 sztuki obligacji o łącznej wartości nominalnej 62 300 tysięcy PLN.
3. Spółki zależne od Merkury – fiz an wyemitowały weksle o łącznej wartości z dnia wystawienia w wysokości 300 tysięcy PLN. Na koniec marca br. łączne zadłużenie spółek zależnych od Merkury – fiz an z tytułu emisji weksli (według wartości z dnia wystawienia) wynosiło 1 850 tysięcy PLN. Weksle zostały wystawione na rzecz Merkury – fiz an oraz jego spółki zależnej.

Informacje o zawarciu przez emitenta lub jednostkę od niego zależną jednej lub wielu transakcji z podmiotami powiązanymi, jeżeli są one istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż rynkowe

W I kwartale 2016 roku PKO Bank Polski SA oraz jednostki zależne PKO Banku Polskiego SA nie zawarły istotnych transakcji z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe.

Skutki zmian w strukturze jednostki gospodarczej, w tym w wyniku połączenia jednostek gospodarczych, przejęcia lub sprzedaży jednostek Grupy Kapitałowej, inwestycji długoterminowych, podziału, restrukturyzacji i zaniechania działalności

Skutki zmian w strukturze jednostki gospodarczej, w tym w wyniku połączenia jednostek gospodarczych, przejęcia lub sprzedaży jednostek grupy kapitałowej zostały opisane w nocie 41 Informacji uzupełniającej do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Informacje o udzieleniu przez emitenta lub przez jednostkę od niego zależną poręczeń kredytu lub pożyczki lub udzieleniu gwarancji – łącznie jednemu podmiotowi lub jednostce od niego zależnej, jeżeli łączna wartość istniejących poręczeń lub gwarancji stanowi równowartość co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta

W I kwartale 2016 roku PKO Bank Polski SA oraz jednostki zależne PKO Banku Polskiego SA nie udzieliły poręczeń kredytu lub pożyczki ani nie udzieliły gwarancji jednemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu, których łączna wartość stanowiłaby równowartość co najmniej 10% kapitałów własnych Banku.

Zaciągnięte kredyty i umowy pożyczek, gwarancji i poręczeń niedotyczące działalności operacyjnej

W I kwartale 2016 roku PKO Bank Polski SA oraz jednostki zależne PKO Banku Polskiego SA nie zaciągały kredytów, pożyczek, a także nie otrzymały gwarancji i poręczeń niedotyczących działalności operacyjnej.

Znaczące umowy oraz istotne umowy z bankiem centralnym lub organami nadzoru

PKO Bank Polski SA nie zawarł w I kwartale 2016 roku znaczących oraz istotnych umów z bankiem centralnym lub organami nadzoru.

W I kwartale 2016 roku KREDOBANK SA uzgodnił z Narodowym Bankiem Ukrainy harmonogram dotyczący doprowadzenia w terminie do 31 grudnia 2018 roku limitu krótkiej pozycji walutowej do wymogów regulacyjnych.

W okresie od 8 lutego 2016 roku do 25 marca 2016 roku Narodowy Bank Ukrainy przeprowadził planową kontrolę w KREDOBANK SA obejmującą okres działalności Spółki od 1 lipca 2013 roku do 31 grudnia 2015 roku oraz wszystkie istotne wydarzenia, które miały miejsce w okresie trwania kontroli. Przedmiotem kontroli była m.in. ocena ryzyka i systemów zarządzania ryzykiem, stosowanych zasad rachunkowości oraz wiarygodności sprawozdań, przestrzegania wymogów prawa obowiązującego na Ukrainie i aktów normatywno-prawnych Narodowego Banku Ukrainy, a także przeprowadzenie badania diagnostycznego zgodnie z warunkami Memorandum polityki gospodarczej i finansowej zawartego pomiędzy Ukrainą a Międzynarodowym Funduszem Walutowym. Trwa proces ustalenia końcowych wyników kontroli.

Wskazanie postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Bank oraz jednostki zależne PKO Banku Polskiego SA nie prowadziły postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczących zobowiązań albo wierzytelności, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych PKO Banku Polskiego SA.

Stanowisko Zarządu PKO Banku Polskiego SA w zakresie możliwości zrealizowania wcześniej publikowanych prognoz wyników na dany rok

PKO Bank Polski SA nie przekazywał do publicznej wiadomości prognozy wyników na 2016 rok.

Informacja dotycząca wypłaconej (lub zadeklarowanej) dywidendy

W dniu 22 marca 2016 roku Zarząd Banku przyjął w nowym brzmieniu „Zasady zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym w PKO Banku Polskim SA oraz w Grupie Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA”, które obejmują swym zakresem między innymi kwestie polityki dywidendowej.

Ogólnym założeniem polityki dywidendowej Banku jest stabilne realizowanie wypłat dywidend w długim terminie z zachowaniem zasady ostrożnego zarządzania Bankiem i Grupą Kapitałową Banku, stosownie do określanych w oparciu o przyjęte kryteria możliwości finansowych Banku i Grupy Kapitałowej Banku.

Celem polityki dywidendowej jest optymalne kształtowanie struktury funduszy własnych Banku i Grupy Kapitałowej Banku z uwzględnieniem zwrotu z kapitału i jego kosztu, potrzeb kapitałowych związanych z rozwojem, przy jednoczesnej konieczności zapewnienia odpowiedniego poziomu współczynników adekwatności kapitałowej. Polityka dywidendowa zakłada możliwość realizowania wypłat z zysku Banku dla akcjonariuszy w długim terminie w kwocie nadwyżki kapitału powyżej minimalnych wskaźników adekwatności kapitałowej, z uwzględnieniem dodatkowego zabezpieczenia kapitałowego.

Polityka dywidendowa uwzględnia czynniki związane z działalnością Banku i spółek Grupy Kapitałowej, a w szczególności wymogi i rekomendacje nadzorcze w zakresie adekwatności kapitałowej. Zasady uległy zmianie w związku z wydaniem przez Komisję Nadzoru Finansowego 15 grudnia 2015 roku stanowiska w sprawie polityki dywidendowej banków w 2016 roku za 2015 rok, rekomendującego wyższe poziomy minimalne miar adekwatności kapitałowej umożliwiające wypłatę dywidendy oraz wprowadzającego nowy warunek wypłaty dywidendy – poziom dźwigni finansowej. W związku z powyższym, zgodnie z Zasadami wskaźniki adekwatności kapitałowej określające kryteria dywidendowe wynoszą:

- łączny współczynnik kapitałowy powyżej 14,01% oraz
- współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 powyżej 13,82%,
- wskaźnik dźwigni powyżej 5%.

Zasady zostały zatwierdzone przez Radę Nadzorczą Banku.

Zmiany w Statucie Banku

1. W dniu 25 lutego 2016 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie („NWZ”) podjęło uchwałę nr 16/2016 w sprawie zmian Statutu Banku. Przyjęte zmiany dotyczyły między innymi sposobu powoływania członków Zarządu Banku. W miejsce postanowienia Statutu (§ 15 ust. 1 pkt 8), zgodnie z którym Rada Nadzorcza powołuje i odwołuje członków Zarządu na wniosek Prezesa Zarządu, zgodnie z przyjętą uchwałą powołanie takie nie będzie następować na wniosek Prezesa Zarządu.
Poprzez przyjęcie uchwały NWZ wykreślono ze Statutu postanowienie, zgodnie z którym członek Zarządu może zostać odwołany wyłącznie z ważnych powodów (§ 19 ust. 4 Statutu). Zgodnie z przyjętą zmianą § 23 ust. 1 pkt 4 Statutu podporządkowanie członkom Zarządu poszczególnych obszarów działalności Banku ustalać będzie Regulamin Zarządu, zatwierdzany zgodnie z § 15 ust. 1 pkt 11 lit a) tiret 1 przez Radę Nadzorczą. Zmiana § 23 ust. 3 służy wskazaniu stałej osoby, która prowadzić będzie prace Zarządu w przypadku nieobecności Prezesa Zarządu albo braku wyznaczenia zastępcy podczas nieobecności osób kierujących pracami Zarządu.
2. W dniu 22 marca 2016 roku został ustalony przez Radę Nadzorczą Banku tekst jednolity Statutu Banku, uwzględniający zmiany przyjęte uchwałą nr 16/2016 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 25 lutego 2016 roku w sprawie zmian Statutu Banku.
3. W dniu 20 kwietnia 2016 r. Bank powziął informację o rejestracji przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zmian w Statucie PKO Banku Polskiego, wprowadzonych uchwałą nr 16/2016 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKO Banku Polskiego z dnia 25 lutego 2016 roku. Na dokonanie tych zmian Statutu, Bank uzyskał zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego.

Inne informacje, które są istotne dla oceny sytuacji kadrowej, majątkowej, finansowej, wyniku finansowego emitenta i ich zmian

1. W dniu 19 stycznia 2016 roku agencja ratingowa Standard and Poor's wycofała ratingi nadane Bankowi na wniosek, który Bank złożył w dniu 17 grudnia 2015 roku. Bank rozwiązał umowę o współpracę z agencją ratingową Standard and Poor's i doprowadził do wycofania ratingów z powodu ograniczenia planów emisji obligacji na rynkach międzynarodowych, w szczególności w Stanach Zjednoczonych. Rozwiązanie umowy było uzasadnione faktem, że bieżąca struktura sprawozdania z sytuacji finansowej Banku i związane z nią plany w zakresie pozyskiwania finansowania średnio i długoterminowego przewidują emisje obligacji przede wszystkim na rynku krajowym oraz europejskim (głównie w EURO). W związku z tym posiadanie płatnych ocen ratingowych od jednej agencji ratingowej jest wystarczające do realizacji planów finansowych. Istotną przesłanką do rozwiązania umowy z agencją ratingową Standard and Poor's w 2015 roku była także konieczność ograniczania kosztów działalności Banku, która jest szczególnie istotna w środowisku niskich stóp procentowych oraz zmian w otoczeniu regulacyjnym.

Przy okazji wycofywania ratingów agencja ratingowa Standard and Poor's dokonała końcowej analizy bieżącej sytuacji Banku oraz otoczenia jego działalności i potwierdziła rating krótkoterminowy na poziomie "A-2" oraz obniżyła rating długoterminowy z poziomu "BBB+" do poziomu "BBB". W chwili wycofywania ratingów perspektywa była stabilna. Agencja ratingowa Standard and Poor's poinformowała, że obniżenie ratingu długoterminowego Banku nastąpiło na skutek obniżenia w dniu 15 stycznia 2016 roku ratingów dla Polski (sovereign). Agencja w swojej analizie stwierdziła, że Bank posiada silną pozycję biznesową, adekwatną siłę kapitałową i płynnościową w perspektywie kolejnych 2 lat, odpowiednią jakość aktywów oraz solidną bazę finansowania, opartą głównie o depozyty detaliczne.

2. W I kwartale 2016 roku Bank zawarł z kontrahentem („Kontrahent” lub „Gwarant”) dwie umowy gwarancji zapewniające nierzeczywistą ochronę kredytową w odniesieniu do portfela wyselekcjonowanych korporacyjnych wierzytelności kredytowych Banku, zgodnie z rozporządzeniem CRR o czym poinformował w raportach bieżących nr 7/2016 i nr 15/2016.

Łączna wartość zaangażowania Banku z tytułu umów zawartych przez Bank z Kontrahentem i jego spółkami zależnymi w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed dniem publikacji drugiego raportu wynosiła 6 238 milionów PLN. W dniu 25 marca 2016 roku Bank wypowiedział obie powyższe umowy. Wypowiedzenie przez Bank Pierwszej Gwarancji oraz Drugiej Gwarancji nastąpiło bez podania przyczyn, w sposób przewidziany w treści odpowiednio Pierwszej Umowy Gwarancji i Drugiej Umowy Gwarancji oraz zgodnie z ich warunkami. Zgodnie z treścią umów Gwarancji, wskutek dokonanych wypowiedzeń Gwarancje wygasły z końcem marca 2016 roku. W związku z wypowiedzeniem umów Bank nie będzie ponosił dalszych kosztów związanych z płatnościami premii gwarancyjnej z tytułu Pierwszej Gwarancji i Drugiej Gwarancji.

Zdarzenia, które wystąpiły po dniu, na który sporządzono sprawozdanie finansowe, mogące wpłynąć na przyszłe wyniki finansowe

1. W dniu 4 kwietnia 2016 roku PKO Bank Hipoteczny SA nabył w ramach podpisanej w 2015 roku z PKO Bankiem Polskim SA Umowy Ramowej Sprzedaży Wierzytelności kolejny portfel wierzytelności z tytułu kredytów mieszkaniowych zabezpieczonych hipotecznie w kwocie 689 065 tysięcy PLN.
2. W dniu 13 kwietnia 2016 roku Qualia Development Sp. z o.o. nabyła od spółki Qualia Sp. z o.o. 3 udziały spółki Qualia Hotel Management Sp. z o.o. stając się jedynym udziałowcem Spółki.
3. W dniu 26 kwietnia 2016 roku międzynarodowa agencja ratingowa Standard & Poor's zmieniła prognozę ratingu KREDOBANK SA z „negatywnej” na „pozytywną”, potwierdziła rating kredytowy KREDOBANK SA według skali międzynarodowej na poziomie „CCC+/C” oraz podwyższyła rating KREDOBANK SA według skali ukraińskiej z „uaB+” na „uaBB-”.

4. W dniu 27 kwietnia 2016 roku PKO Bank Hipoteczny SA wyemitował hipoteczne listy zastawne, skierowane do inwestorów instytucjonalnych, o wartości 500 000 tysięcy PLN z terminem wykupu równym 5 lat i 1 dzień. Oprocentowanie oparte na zmiennej stopie procentowej wynosi WIBOR 3M + 0,65 p.p. marży. Emisja listów zastawnych PKO Banku Hipotecznego SA zrealizowana została w ramach Prospektu Emisyjnego Podstawowego zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego w listopadzie 2015 roku.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

28.04.2016	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	 (podpis)
28.04.2016	Piotr Alicki	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
28.04.2016	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
28.04.2016	Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)
28.04.2016	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	 (podpis)

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

28.04.2016

Danuta Szymańska
Dyrektor Pionu Rachunkowości

.....
(podpis)